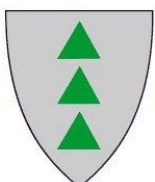

Grong Kommune

- Et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold

Årsbudsjett 2015
Handlingsplan 2015
Økonomiplan 2015 – 2018
Rullering av økonomiplan
2015 – 2018

Vedtatt i kommunestyret den 18.12.2014.

GRONG KOMMUNE

- Et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	<i>Kommunestyrets vedtak i sak, møte 18.12.2014 settes inn her.</i>	4
2	<i>Sammendrag av budsjett og økonomiplan.</i>	10
2.1	Innledning.....	10
2.2	Nye driftstiltak;.....	10
2.3	Investeringsiltak:	10
2.4	Generelle kommentarer til budsjett og økonomiplan.	11
2.5	Omstillingsbehov fremover.	13
2.6	Endring i rammeområdene	15
2.7	Sluttord	15
3	<i>Utarbeidelse av årsbudsjettet i praksis.</i>	16
4	<i>Målsettinger og handlingsplaner for Grong kommune</i>	17
4.1	Visjon og overordna strategier	17
4.2	Overordnede handlingsregler for Grong kommune.....	18
4.3	Handlingsplan for 2015	18
4.4	Felles utviklingstiltak	18
5	<i>Selvkost</i>	19
6	<i>Organisering</i>	20
6.1	Politisk organisering.....	20
6.2	Administrativ organisering.....	22
7	<i>Befolkningsutvikling</i>	23
7.1	Innledning.....	23
7.2	Befolkningsutvikling 2007-2013 og prognose 2014-2018.....	23
8	<i>Rammebetingelser</i>	24
8.1	Generelle forutsetninger	24
8.2	Lønnsbudsjettering	24
8.3	Sosiale kostnader	25
8.4	Pensjon	25
8.5	Arbeidsmiljø og utviklingen av tilstedeværelse	26
8.6	Skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning	28
8.7	Kapitalkostnader.....	36
8.8	Flyktninger	38
8.9	Lønn – og sosiale utgifter	39
8.10	Netto driftsresultat	39
8.11	Eiendomsskatt	40
8.12	Konsesjonsavgifter	41
8.13	Konsesjonskraftinntektene	42
8.14	Disposisjonsfond og kapitalfond	42
9	<i>Administrasjon og fellestjenester</i>	43
9.1	Beskrivelse av område.....	43
9.2	Status, utfordringer og utviklingstiltak.....	43
10	<i>Oppvekst og familie</i>	46
10.1	Beskrivelse av området.....	46
10.2	Status, utfordringer og utviklingstiltak.....	46
11	<i>Helse, omsorg og velferd</i>	52

11.1	Beskrivelse av området.....	52
11.2	Status, utfordringer og utviklingstiltak.....	53
12	Næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur og teknisk	63
12.1	Beskrivelse av fagområde.....	63
12.2	Status, utfordringer og utviklingstiltak.....	63
13	Kirkeformål.....	72
14	Politisk styring, kontroll og fellesutgifter	72
14.1	Beskrivelse av fagområde.....	72
14.2	Status, utfordringer og utviklingstiltak.....	73
15	Investeringsiltak i planperioden.....	74
15.1	Følgende nye investeringsiltak er det funnet rom for i perioden.....	74
15.2	Endringer i forhold til eksisterende økonomiplan	74
15.3	Oversikt over investeringsiltak som er lagt inn i perioden 2015 – 2018.....	75
16	Finansiering	86
17	Nye driftstiltak	87
17.1	Større nye driftstiltak som det er funnet rom for i perioden.....	87
17.2	Beskrivelse av de nye driftstiltak som er lagt inn i økonomiplanperioden.....	87
18	Positive og negative elementer i årets budsjett.	88
19	Omstilling og effektivisering	90
20	Avsetning og bruk av disposisjonsfond.....	92
21	Sluttord.....	93
22	Obligatoriske budsjettskjema	95
22.1	Budsjettskjema 1A – økonomiplanperioden 2015 - 2018	96
22.2	Budsjettskjema 1B Økonomiplan perioden 2015 – 2018.....	97
22.3	Økonomisk oversikt drift økonomiplanperioden 2015 – 2018.....	98
22.4	Budsjettskjema 2A i økonomiplanperioden 2015 - 2018	99
22.5	Budsjettskjema 2B i økonomiplanperioden 2015 - 2018	99
22.6	Økonomisk oversikt investering i økonomiplanperioden 2015 – 2018.....	100
	Investeringsbudsjett for 2015 på kontonivå.	101
23	Vedlegg.....	103

1 Kommunestyrets vedtak i sak 84/14, møte 18.12.2014.

1. Kommunestyret vedtar handlingsplan 2015, økonomiplan 2015-2018 og årsbudsjett 2015, med følgende obligatoriske budsjettskjema:

BUDSJETTSKJEMA 1 A - ØKONOMIPLANPERIODEN 2015 - 2018

Beskrivelse	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Skatt på inntekt og formue	-46 669 000	-54 403 000	-48 834 000	-48 834 000	-48 834 000	-48 834 000
Ordinært rammetilskudd	-96 138 000	-89 520 000	-96 128 000	-94 628 000	-93 628 000	-93 628 000
Skatt på eiendom	-15 338 000	-15 167 000	-15 677 000	-15 677 000	-15 677 000	-15 677 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-6 198 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000
Andre generelle statstilskudd	-23 498 000	-15 024 000	-18 310 000	-16 803 000	-16 713 000	-16 603 000
<i>Herav:</i>						
Momskompensasjon	-5 505 000	0	0	0	0	0
Investeringskompensasjon	-1 164 000	-1 260 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000
Flyktingetilskudd (Vertskommune og integrering)	-16 829 000	-13 764 000	-17 160 000	-15 653 000	-15 563 000	-15 453 000
Sum frie disponible inntekter	-187 841 000	-180 534 000	-185 369 000	-182 362 000	-181 272 000	-181 162 000
Renteinntekter og utbytte	-965 000	-705 000	-705 000	-705 000	-705 000	-705 000
Gevinst finansielle instrumenter						
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	5 727 000	6 348 000	5 718 000	5 552 000	7 534 000	7 184 000
Tap finansielle instrumenter						
Avdrag på lån	12 015 000	12 878 000	13 158 000	14 542 000	15 473 000	15 437 000
Netto finansinntekter/-utgifter	16 777 000	18 521 000	18 171 000	19 389 000	22 302 000	21 916 000
Til dekning av tidl års regnskm merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	4 368 000	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	15 105 000	4 375 000	4 495 000	4 495 000	4 495 000	4 495 000
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-3 542 000		0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-518 000	-1 412 000	-1 436 000	-3 993 000	-4 316 000	-2 661 000
Bruk av bundne avsetninger	-15 011 000	-8 205 000	-7 266 000	-6 786 000	-6 786 000	-6 786 000
Netto avsetninger	402 000	-5 242 000	-4 207 000	-6 284 000	-6 607 000	-4 952 000
Overført til investeringsbudsjettet	5 094 000	657 000	720 000	720 000	720 000	720 000
Til fordeling drift	-165 568 000	-166 598 000	-170 685 000	-168 537 000	-164 857 000	-163 478 000
Sum fordelt til drift	164 183 000	166 598 000	170 685 000	168 537 000	164 857 000	163 478 000
Merforbruk/mindreforbruk	-1 385 000	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 1 B, ØKONOMIPLANPERIODEN 2015 - 2018

	Regnskap 2013	Oppr. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
1 Administrasjon og fellesutgifter						
Netto driftsutgifter	12 208 000	12 556 000	11 522 000	11 321 000	11 171 000	11 171 000
+ Avsetning til fond	51000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond		0	-200000	0	0	0
Rammeområdets nettoutgifter	12 259 000	12 556 000	11 322 000	11 321 000	11 171 000	11 171 000
2 Oppvekst og familie						
Netto driftsutgifter	55 968 000	55 639 000	56 699 000	56 805 000	55 183 000	53 798 000
+ Avsetning til fond	44 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	-540 000	0	0	0		0
Rammeområdets nettoutgifter	55 472 000	55 639 000	56 699 000	56 805 000	55 183 000	53 798 000
3 Helse og omsorg						
Netto driftsutgifter	76 135 000	77 962 000	81 943 000	79 814 000	78 290 000	78 290 000
+ Avsetning til fond	417 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	-719 000	-510 000	-510 000	-30 000	-30 000	-30 000
Rammeområdets nettoutgifter	75 833 000	77 452 000	81 433 000	79 784 000	78 260 000	78 260 000
4 Kultur, næring og utvikling						
Netto driftsutgifter	16 643 000	23 082 000	19 425 000	19 501 000	19 117 000	19 123 000
+ Avsetning til fond	6 176 000	3 955 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000
- Bruk av fond	-4 782 000	-7 812 000	-6 706 000	-6 706 000	-6 706 000	-6 706 000
Rammeområdets nettoutgifter	18 037 000	19 225 000	16 794 000	16 870 000	16 486 000	16 492 000
5 Kirkeformål						
Netto driftsutgifter	2 238 000	2 236 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000
+ Avsetning til fond	0	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	0	0	0	0	0	0
Rammeområdets nettoutgifter	2 238 000	2 236 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000
6 Politisk styring, kontroll fellesutgifter						
Netto driftsutgifter	1 448 000	-2 947 000	307 000	307 000	307 000	307 000
+ Avsetning til fond	0	0	0	0	0	0
- Bruk av fond		0	0	0	0	0
Rammeområdets nettoutgifter	1 448 000	-2 947 000	307 000	307 000	307 000	307 000
7 Særregnskap						
Netto driftsutgifter	1 592 000	101 000	50 000	50 000	50 000	50 000
+ Avsetning til fond	7 897 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	-9 489 000	-101 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Rammeområdets nettoutgifter	0	0	0	0	0	0
8 Rammetilskudd, kons.kraft, eiendomsskatt*						
Netto driftsutgifter	-2 049 000	-2 031 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000
+ Avsetning til fond	0					
- Bruk av fond	0					
Rammeområdets nettoutgifter	-2 049 000	-2 031 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000
9 Diverse gebyrer (døgnmulkt)						
Netto driftsinntekter	0					
Rammeområdets nettoinntekter	0					
Sum fordelt netto til drift (sum "Netto driftsutgifter" foran)	164 183 000	166 598 000	170 685 000	168 537 000	164 857 000	163 478 000
Avsetning til fond	14 585 000	3 955 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000
Bruk av fond	-15 530 000	-8 423 000	-7 466 000	-6 786 000	-6 786 000	-6 786 000
Sum netto driftsutgift	163 238 000	162 130 000	167 294 000	165 826 000	162 146 000	160 767 000
Kontroll: Sum "Rammeområdets nettoutgifter" for rammene1-8 foran	163 238 000	162 130 000	167 294 000	165 826 000	162 146 000	160 767 000

* Omfatter

Ansvar 8100: Konsulent honorar ifb. Omtaksering av verker og bruk

Ansvar 8700: Kjøp av tjenester og konsesjonskraft.

BUDSJETTSKJEMA 2 A - ØKONOMIPLANPERIODEN 2015 - 2018

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Investeringer i anleggsmidler	41 290 000	21 228 000	48 261 000	112 541 000	900 000	0
Utlån og forskutteringer	4 638 000	4 657 000	4 500 000	0		0
Kjøp av aksjer og andeler	724 000		720 000	720 000	720 000	720 000
Avdrag på lån	1 798 000	1 000 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000
Dekning av tidligere års udekket	2 903 000					
Avsetninger	932 000	39 000	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	52 285 000	26 924 000	55 041 000	114 821 000	3 180 000	2 280 000
Finansiert slik:	0	0	0	0		
Bruk av lånemidler	-31 962 000	-18 690 000	-43 013 000	-80 025 000	2 100 000	0
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-1 707 000		-560 000	-560 000	-560 000	-560 000
Tilskudd til investeringer	-10 877 000	-1 480 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 000 000	0
Kompensasjon for merverdiavgift			-6 248 000	-21 516 000		
Mottatte avdrag på utlån, og refusjoner	-1 252 000	-1 039 000	-1 000 000	-8 500 000	-1 000 000	-1 000 000
Andre inntekter		-3 058 000	0	0	0	
Sum ekstern finansiering	-45 798 000	-24 267 000	-54 321 000	-114 101 000	-2 460 000	-1 560 000
Overført til driftsbudsjettet	-5 094 000	-657 000	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000
Bruk av tidligere års udisponert						
Bruk av avsetninger	-1 253 000	-2 000 000	0	0	0	0
Sum finansiering	-52 145 000	-26 924 000	-55 041 000	-114 821 000	-3 180 000	-2 280 000
Udekket / udisponert	140 000	0	0	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2 B - Økonomiplanperioden 2015 - 2018

Prosjekt / prosjektnavn	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Til investeringer i anleggsmidler	41290'	21228'				
Opprusting serverrom kommunehuset			700 000			
Inventar og utstyr voksenopplæring			375 000			
Kjøp av brannstasjon			1 140 000			
Utbygging GBU, samt regional kulturhusfunksjon			30 000 000	98 111 000		
Renovering samfunnssal med mer			1 000 000	3 000 000		
Kjøp av NTE-bygget			5 946 000			
Bjergan Skisenter as			6 000 000			
Kapasitetsøkning Farstøa			1 000 000			
Ny vannledning Bergsmo					900 000	
Ny vannledning Fosslund			1 000 000			
Kloakkledning Mediåvolla			600 000			
Mediå renseanlegg - bygging				4 500 000		
Mediå renseanlegg - forprosjekt			250 000			
Hengebru Tømmerås			250 000			
Stedsutvikling Grong sentrum				4 430 000		
Utskiftning brannbil				2 500 000		
Sum fordelt til investering i anleggsmidler	41290'	21228'	48 261 000	112 541 000	900 000	-

2. Fordeling av netto driftsramme til hvert rammeområde foretas etter de bestemmelser som er gitt i kommunens økonomireglement. Det er kommunestyrets forutsetning at tjenestetilbudet skal holdes på et nivå som gjenspeiles i budsjettokument m/ kommentarer og premisser framlagt av rådmannen 21. november 2014. Netto rammer fremgår av skjema 1B.

3. Investeringsbudsjett for 2015 vedtas i samsvar med rådmannens forslag datert 21. november 2014, herunder samlet låneopptak på kr 43.013.000,-. Av dette utgjør låneopptak til videreutlån (startlån) kr 4.500.000,-.

4. Ved skattlegging for 2015 benyttes høyeste sats for det kommunale skattøret.

5. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skal følgende utskrivningsalternativ benyttes for skatteåret 2015:

- Faste eigedomar i heile kommunen (eiendomsskattelovens § 3a)
- Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommer settes til 7 promille.
- I medhold av eiendomsskatteloven § 12 bokstav a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 5 promille
- Det innføres ikke bunnfradrag.

6. I medhold av eiendomsskattelovens § 7 fritas følgende eiendommer/bygninger for eiendomsskatt i 2015:

a) §7a: Eigedom åt stiftingar eller institusjoner som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten.

b) §7b: Bygninger som har historisk verdi. Kun eiendommer som er fredet fritas etter denne hjemmel.

7. Kommunestyret vedtar å frita for eiendomsskatt i 2015 følgende konkrete eiendommer;

Gnr.	Bnr.	Festenr.	Hjemmelshaver	Merknad
30	6	5	Opplysningsvesenets Fond	Presteboligen (Grong kommune er fester av <u>tomta</u>)
29	1		Nord-Trøndelag Fylkeskommune	Grong videregående skole (Grong kommune er fester av <u>tomta</u>)
11	23		Friskgården Grong As	Friskgården
30	47		Torhild M. Bryhn og Ivar Grong	Den del av bygget som gjelder menighetshuset
29	17		Namdals Folkehøgskole	Skole delen av virksomheten fritas. Boligene beskattes.
13	58		Nordtun AL	Nordtun grendehus
20	1	1	Sørheim Grendehus AL	Sørheim Grendehus
29	27	10	Grong Røde Kors Hjelpekorps	Røde-Kors-huset på Mediå
20	1	8	Grong Røde Kors Hjelpekorps	Hytte på Heia
			Grong Røde Kors Hjelpekorps	Hytte i Snøådalen
40	52		Harran Samfunnshus AL	Harran Samfunnshus
45	3		Heimdal Sanitetsforening	Fjerdingen Grendehus
44	8	6	Grong jakt og fiskeforening	Bane, Harran

44	8	3	Harran skytterlag	Bane, Harran
13	6		Olav Bergsmoen	Bergsmolåna
13	187		Anne Moe m/ fl.	Bergsmo skytteranlegg. (Grong skytterlag)
(37)	(2)		(Elg Elstad)	Haugen grendehus
29	83		Grong boligstiftelse	Grong boligstiftelse
29	118	127	Grong boligstiftelse	Grong boligstiftelse
29	157		Grong boligstiftelse	Grong boligstiftelse

8. Eiendomsskatten skal betales i fire terminer, 31. mars, 20. mai, 20. august og 20. november.

9. Ved taksering og utskriving av eiendomskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

10. Avgifter og betalingssatser for 2015 behandles som særskilte saker.

11. For ansvarene f.o.m. 7050 t.o.m. 7059, som gjelder IN-kommunenes tiltaksbudsjett innenfor barnevern, tas det forbehold om regulering i samsvar med de til enhver tid gjeldende budsjettvedtak i de respektive kommuner. I henhold til Grong kommunes økonomireglement foretas slik intern budsjettregulering av rådmannen.

12. Grong kommunes seniorpolitiske tiltak, vedtatt i kommunestyrets sak 42/2011, pkt. 1, med senere endringer i kommunestyrets vedtak 81/13, pkt. 12, opphører fra og med 01.01.2015.

13. Kommunestyret støtter rådmannens anbefaling i budsjettdokumentets punkt 20 der det fremgår at det bør startes en prosess i løpet av høsten 2015 for å skape balanse i fremtidige budsjetter med målsetting å unngå bruk av «premieavviksfondet» f.o.m 2017. Kommunestyret ber formannskapet følge opp dette punktet.

14. Kommunestyret ber administrasjonen om å utrede opprettelse av et øremerket utviklingsfond for primærnæringene.

2 Sammendrag av budsjett og økonomiplan

2.1 Innledning

Det har også i år vært utfordrende å få til et forslag til budsjett og økonomiplan som kan ansees forsvarlig ut fra de økonomiske rammer som foreligger. Kommunestyret har vedtatt en relativt offensiv visjon med tilhørende delmål som skal danne utgangspunktet for budsjettarbeidet. I tillegg foreligger det et helt klart signal om at målet er å realisere utbyggingen av GBU med regional kulturhusfunksjon. Alt dette sett under et gjør det utfordrende å få til en god og forsvarlig økonomiplan.

Det er kommunestyret som vedtar budsjetttrammen for hvert rammeområde og formannskapet som vedtar detaljbudsjettet innenfor den ramme som kommunestyret fastsetter.

2.2 Nye driftstiltak;

(Nærmere beskrivelse under punkt 17.)

Beskrivelse;	2015	2016	2017	2018
D-2301 Assisterende styrer Ekker barnehage. Dette er en videreføring av allerede eksisterende ordning.	133 000	133 000	133 000	133 000
D-2300 Lærling Ekker barnehage. Det er vedtatt en ny org.plan for Ekker barnehage, som konkluderte med opprettelse av en 50% assistent/fagarb. ressurs. Økt bemanning skulle vurderes i budsjett og øk.plan behandlingen. Legges nå inn som et nytt tiltak 100% lærling.	136 000	136 000	136 000	136 000
D-2301 Lærling Rønningen barnehage. Det er vedtatt en ny org.plan for Rønningen barnehage, som konkluderte med opprettelse av en 50% assistent/fagarb. ressurs. Økt bemanning skulle vurderes i budsjett og øk.plan behandlingen. Legges nå inn som et nytt tiltak 100% lærling.	136 000	136 000	136 000	136 000
D-4009 Forstøtningsmur GHO. Eksisterende forstøtningsmur ved GHO har rast sammen. Det er behov for ny forstøtningsmur. Rømningsveg og sansehage grenser opp til denne og det anses nødvendig med en utbedring.		150 000		
D-4189 Reparasjoner HC rampe i Tømmeråshøla. Rampa som ble åpnet i 2009 er skadet av isen og må repareres dersom den skal kunne benyttes av målgruppen.		100 000		
D-6900 Oppheving seniortiltak. I dag gjelder tiltak for seniorer fra fylte 62 år mot tidligere fylte 60 år, jf. endring fra 01.01.2014. Det er nå foreslått å oppheve ordningen med særskilte tiltak for seniorer.	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

2.3 Investerings tiltak:

I økonomiplanperioden er det lagt inn flere nye investeringstiltak i tillegg til prosjekter som allerede er igangsatt, men ikke vil bli ferdigstilt før i 2015. Antall investeringsprosjektet viser at det fremdeles er stor aktivitet på investeringssiden.

Investeringsprosjekter som videreføres fra 2014 og som avsluttes i 2015.

(Nærmere beskrivelse under punkt 15.1)

Prosjektnr	Prosjektnavn
7520	Brannverntiltak Grong helse- og omsorgstun
7550	Renovering 2-mannsbolig Bergsmo
7552	Ombygging ekspedisjon GHO
7555	Hovedplan vann- og avløp
7556	Nødstrøm Farstøa
7487	Fornyning vannledning Mediåmarka
7561	Drifts- og automatikkskap Mediå renseanlegg
7515	Gateskilt
7526	Vei/Fortau boligfelt Grong sentrum
7563	Bygging av flyktningeboliger Bergsmo
7564	Ombygging dialyse

Nye investeringstiltak i økonomiplanperioden.

(Nærmere beskrivelser under punkt 15.1):

Ansvar	Prosjekt navn	Investering år / 1000 kr:			
		2015	2016	2017	2018
4170	Salg av tomter i de ny boligfeltene	-560 000	-560 000	-560 000	-560 000
1100	Oppgradering av serverrom kommunehuset	700 000			
2400	Inventar og utstyr til voksenopplæringa	375 000			
4122	Kjøp av brannstasjon	1 140 000			
4124	Utbygging ved GBU, samt regional kulturhusfunksjon*	30 000 000	98 111 000		
4150	Renovering samfunnsal med mer	1000 000	3 000 000		
4168	Kjøp av NTE bygget	5 946 000			
4185	Bjørgan Skisenter AS	6 000 000			
4300	Kapasitetsøkning Farstøa	1 000 000			
4301	Ny vannledning Bergsmo			900 000	
4301	Ny vannledning Fosslund	1 000 000			
4303	Kloakkledning Mediåvolla	600 000			
4304	Mediå renseanlegg – bygging		4 500 000		
4304	Mediå renseanlegg – forprosjekt	250 000			
4310	Hengebru Tømmerås	250 000			
4310	Stedsutvikling Grong sentrum		4 430 000		
4391	Utskiftning brannbil		2 500 000		
6801	Egenkapitalinnskudd KLP	720 000	720 000	720 000	720 000
	SUM	48 421 000	112 701 000	1 060 000	160 000

*Utbyggingsalternativet er allerede vedtatt av kommunestyret i oktober 2014.

2.4 Generelle kommentarer til budsjett og økonomiplan.

Visjon og overordna strategier.

Budsjett og økonomiplan bygger på kommunens nye visjon og vedtatte politikkområder.

Visjon for Grong Kommune:

Grong - et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold.

Vedtatte politikkområder:

- Næring
- Kultur

- Helse
- Oppvekst
- Regionsenter

Felles utviklingstiltak for hele organisasjonen for økonomiplan- perioden.

1. Kvalitetssikringssystemet - Kvalitetslosen.
2. Saman om ein betre kommune
3. Oppfølging Arbeidsgiverstrategi 2011 – 2020
4. Kommunerefomen.

Lønnsbudsjettering.

Vi har for 2015 klart å få lagt inn ½ av forventet lønnsøkning. Den andre ½ må det enkelte rammeområdet finne dekning for innen eget budsjett.

Pensjon og premieavvik.

Prognoser fra Kommunal landspensjonskasse og Statens pensjonskasse legger opp til reduksjon pensjonskostnader for 2015. Dette er videreført flatt utover i øk.plan perioden da vi ikke har andre grunnlag å forholde oss til på dette området. Dette medfører følgelig en reduksjon i premieavviket i forhold til opprinnelig budsjett 2014, noe som igjen er positivt for årene som kommer(mindre utgiftsføring ved amortiseringen) samt likviditeten.

Skatt og rammetilskudd.

Kommunens frie inntekter i form av skatt og rammetilskudd er i utgangspunktet lagt inn med samme kronebeløp pr. år. Driftsbudsjettet videreføres i **faste priser** i økonomiplanperioden. I rammetilskuddet er det lagt inn en forventet nedgang på 1,5 million fom 2016 og ytterligere 1 million fom 2017. Bakgrunn for reduksjonen er bla. at vi for 2015 har fått 4,9 millioner i skjønn. Dette er et høyt beløp som det ikke er realistisk å forvente at en vil få også fremover i økonomiplanperioden. Det forventes også en endring i inntektssystemet fom. 2017. Dette i tillegg til INGAR som også er et usikkerhetsmoment gjør at vi finner det mest forsvarlig å legge inn en nedgang i rammetilskuddet fremover i økonomiplanperioden.

Renter og avdrag

Alle kommunens lån (med unntak av enkelte innlån til videreutlån) ligger inne med flytende rente. Det er lagt inn forutsetninger om å binde alle våre lån til en fastrentesats på 2,01% i de kommende 3 årene. Kommunen har pr. idag et rentefond på 3,8 millioner. Det er i økonomiplanen lagt opp til å bruke dette fondet for å saldere økonomiplanen for 2015 og 2016. Renter og avdrag vil øke betraktelig i perioden som et resultat av det store investeringsprosjektet som er lagt inn i budsjettet. Se nærmere under punkt. 8.7.

Flyktninger

Det er i budsjett og økonomiplanperioden lagt opp til følgende bosetting av flyktninger. Bosettingen 2014 - 2016 bygger på kommunestyrevedtak 73/13 av 31. oktober 2013.

2015	5 enslige mindreårige og 5ordinære flyktninger, samt 4 i familiegjengenforening.
2016	5 enslige mindreårige og 5ordinære flyktninger, samt 3 i familiegjengenforening.
2017	7 enslige mindreårige og 5ordinære flyktninger, samt 3 i familiegjengenforening.
2018	7 enslige mindreårige og 5ordinære flyktninger, samt 3 i familiegjengenforening.

Eiendomsskatt

Fra og med 2010 har kommunestyret vedtatt at det skal innkreves eiendomsskatt av alle eiendommer i hele kommunen, såkalt generell eiendomsskatt. Benyttet promillesats har ligget stabil på hhv. 7 promille for verker og bruk og næring og 4 promille på boliger og hytter. Det er i økonomiplanperioden lagt opp til en økning av promillen for boliger og hytter til 5 promille f.o.m. 2015. Dette utgjør en økt inntekt på ca 700.000,- for kommunen totalt sett. For en ny bolig i Grong sentrum på 120 kvm. utgjør dette en økt utgift på kr 840,- pr. år.

Avgiftsendringer

Vedr endringer i de kommunale avgifter og betalingssatser vises til vedlegg i budsjettheftet.

Bruk av fond

Ved utgangen av 2014 vil kommunens frie disposisjonsfond være tilnærmet oppbrukt.

Slik budsjett og økonomiplan ligger pr. i dag vil ogsp rentefondet være oppbrukt, ved utgangen av 2016. Etter endt økonomiplanperiode vil vi ha igjen ca. 8,4 mill. på pensjonsfondet. Fra rådmannens side anbefales sterkt å vurdere nye tiltak som har som mål å unngå bruk av pensjonsfondet evt. redusere bruken i forhold til det som nå er foreslått. Grunnen til at det ikke er foreslått i dette forslaget, er at dette vil være tiltak som vil kreve god forankring og grundige prosesser i organisasjonen.

Netto driftsresultat

Det er fra sentrale myndigheter tidligere gitt uttrykk for at det forventes at kommunen planmessig styrer sin økonomi mot en driftsmargin på minst 3% av driftsinntektene. I senere tid er det gitt uttrykk for at resultatet bør ligge på minimum 2%. Det er dette resultatmålet som best uttrykker utviklingen i kommunens økonomi over tid. Ser en perioden fremover ser en helt klart en forverring i den økonomiske situasjonen. Dette til tross for at kommunen frem t.o.m. 2018 har lagt inn en forutsetning om innsparing for å få budsjettet i balanse. Denne innsparingen ligger inne i beregningen av netto driftsresultat, slik at når omstillingsmålene er nådd vil ikke dette påvirke netto driftsresultat i noen grad.

Oversikten viser at det er nødvendig å foreta tileggsgrep i forhold til de allerede omfattende tiltak som ligger inne, et arbeid som bør startes opp i forkant av økonomiplanbehandlingen i 2015.

Punkt 8.10 omhandler netto driftsresultat.

2.5 Omstillingsbehov fremover.

Utfordringene fremover i perioden er store, og det er viktig at kommunestyret er klar over de omstillingsmål som foreslås på de enkelte rammeområder. Forutsetningen for i hele tatt å kunne legge inn det store investeringsprosjektet (utbygging GBU og regionalt kulturbygg) i forslaget, er at det gjennomføres driftsinnsparinger jfr. de mål som er lagt inn i budsjett og økonomiplanen.

Totalt omstillingsbehov som ligger inne i økonomiplanperioden fordelt på det enkelte år er som følger;

	2015	2016	2017	2018
Ramme 1				
Forventet lønnsøkning (1/2 av forventet økning i 2015 er lagt inn mens resten må dekkes innenfor egen ramme)	80 000	80 000	80 000	80 000
Innsparing lønn(reduksjon i stillinger)	700 000	700 000	700 000	700 000
Generell innsparing/naturlig avgang			150 000	150 000
SUM	780 000	780 000	930 000	930 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 2				
Forventet lønnsøkning (1/2 av forventet økning i 2015 er lagt inn mens resten må dekkes innenfor egen ramme)	500 000	500 000	500 000	500 000
Nedlegging Bergsmo skole f.o.m. høst 2015	800 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
Nedlegging Harran skole f.o.m. høsten			1 000 000	2 385 000

2017/evt andre tiltak innen ramme 2				
Omstilling jfr. økonomiutredningen		983 000	1 250 000	1 250 000
Innsparing lønn GBU	500 000	500 000	500 000	500 000
Innsparing lønn Voksenopplæringen	500 000	500 000	500 000	500 000
Generell innsparing/naturlig avgang			300 000	300 000
SUM	2 300 000	4 383 000	5 950 000	7 335 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 3				
Forventet lønnsøkning (1/2 av forventet økning i 2015 er lagt inn mens resten må dekkes innenfor egen ramme)	650 000	650 000	650 000	650 000
Omstilling jfr. økonomiutredningen		983 000	1 250 000	1 250 000
Innsparing vikarlønn sykeheimen	100 000	100 000	100 000	100 000
Innsparing vikarlønn hjemmesykepleie	100 000	100 000	100 000	100 000
Innsparing lønn BEEM	320 000	320 000	320 000	320 000
Innsparing hjemmesykepleie ubesatt stilling	85 000	85 000	85 000	85 000
Reduksjon 0,5 stilling hjelpepersonell legekantoret	180 000	180 000	180 000	180 000
Mindre kjøp av tjenester legekantoret	125 000	125 000	125 000	125 000
Generell reduksjon legekantoret			1 000 000	1 000 000
Reduksjon 0,4 stilling kjøkken/vaskeri	180 000	180 000	180 000	180 000
Generell innsparing/naturlig avgang			450 000	450 000
SUM	1 740 000	2 723 000	4 440 000	4 440 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 4				
Forventet lønnsøkning (1/2 av forventet økning i 2015 er lagt inn mens resten må dekkes innenfor egen ramme)	90 000	90 000	90 000	90 000
Omstilling jfr. økonomiutredningen		300 000	300 000	300 000
Generell innsparing/naturlig avgang			150 000	150 000
SUM	90 000	390 000	540 000	540 000

Sum innsparing/omstilling ramme 1 - 4				
Totalt beløp pr. år.	4 910 000	8 276 000	11 860 000	13 245 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 9				
Saldering med bruk av fond	1 236 000	3 993 000	4 316 000	2 661 000

Beløpene ovenfor inneholder også en forventning om omstillingsbeløp tilsvarende bruk av fond da en videre utover ikke har mulighet til å saldere budsjett/økonomiplan med bruk av fond slik vi gjør nå. Merk at det i økonomiplan er lagt inn en nedgang i rammetilskudd på 1.500' f.o.m 2016 og ytterligere kr 1 mill f.o.m 2017.

	2015	2016	2017	2018
--	------	------	------	------

TOTALT BELØP ALLE OMRÅDER inkl. fondsbruk	6 146 000	12 269 000	16 176 000	15 906 000
--	------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Som en ser ovenfor så gjelder omstillingstiltakene i all hovedsak innsparing på lønnsbudsjettene. Når det gjelder inndekning av halvparten av forventet lønnsøkning for 2015 så ser en for seg at også dette må dekkes ved reduksjon i lønnsposter da det øvrige driftsbudsjettet er så stramt at det er vanskelig å hente mer der. Det samme gjelder for posten omstilling jfr.

Økonomiutredningen. Dersom en tar utgangspunkt i at en stilling i snitt koster kr 570.000,- vil tiltakene ovenfor medføre reduksjon i følgende antall stillinger samlet sett på ca 8 stillinger i 2015 og ytterligere 6 stillinger i 2016. I 2015 opprettes det 3 nye stillinger innenfor ramme 2 (en rådgiverstilling PPT samt 2 lærlingestillinger i barnehagene.

2.6 Endring i rammeområdene

Budsjettskjema 1B:

	Regnskap 2013	Oppr. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Rammeområdet 1 nettoutgifter	12 259 000	12 556 000	11 322 000	11 321 000	11 171 000	11 171 000
Rammeområdet 2 nettoutgifter	55 472 000	55 639 000	56 699 000	56 805 000	55 183 000	53 798 000
Rammeområdet 3 nettoutgifter	75 833 000	77 452 000	81 433 000	79 784 000	78 260 000	78 260 000
Rammeområdet 4 nettoutgifter	18 037 000	19 225 000	16 794 000	16 870 000	16 486 000	16 492 000
Rammeområdet 5 nettoutgifter	2 238 000	2 236 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000
Rammeområdet 6 nettoutgifter	1 448 000	-2 947 000	307 000	307 000	307 000	307 000
Rammeområdet 7 nettoutgifter	0	0	0	0	0	0
Rammeområdet 8 nettoutgifter	-2 049 000	-2 031 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000
Sum netto driftsutgift alle områder	163 238 000	162 130 000	167 294 000	165 826 000	162 146 000	160 767 000

Reduksjonene i rammeområdenes nettoutgifter utover i perioden skyldes forventninger om innsparinger som er lagt inn i budsjettet. Dette fremgår av kap. 19.

Ramme 3; Økningen fra 2014 til 2015 skyldes i hovedsak økningen av utgifter på legekontoet, samt økninger til introduksjonsstønad og sosialhjelp.

Ramme 6, Endringene på ramme 6 fra 2014 til 2015 skyldes i all hovedsak endringer i premieavvik

2.7 Sluttord

Rådmannen mener forslaget bygger opp om Grong kommunes visjon: Grong - et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold. Forslaget er offensivt, og de forslag til reduksjoner som er foreslått vurderes som realistiske å gjennomføre. Økonomiplanen viser at kommunen har et omstillingsbehov fremover. Viktige kriterier for en god kommunal økonomi er å :

- oppnå positive driftsmarginer
- ha en tilstrekkelig likviditet og dermed unngå kassekreditt. Det er herunder viktig ha tilstrekkelig likviditetsfond i forhold til pensjonsutfordringene
- ha kontroll i forhold til gjeldssituasjonen (størrelsen og sammensetningen av lånemassen, avsetninger på rentereguleringsfond og fastrentebinding viktige elementer her)

Økonomiplanen viser at Grong kommune har store utfordringer i forhold til disse kriteriene. Svært viktig å ha bæreevne til å tåle et regnskapsunderskudd og uforutsette utgifter av en viss størrelse.

Det er svært viktig at det ved den politiske behandlingen tas en grundig drøfting vedr. realitetene og utfordringene i det forslag som foreligger. Dette gjelder også de forutsetninger som ligger til grunn for

forslaget. Rådmannen vil sterkt fraråde å legge inn nye tiltak som medfører økt budsjettbelastning, med mindre tiltak som ligger inne tas ut evt. reduseres.

Forslaget til handlingsplan, budsjett for 2015 og økonomiplan synliggjør fortsatt stor offensivitet. Dette gjelder både i forhold til felles utviklingstiltak og til de avdelingsvise tiltak som er lagt inn. Det store og krevende arbeidet med kommunereformen gjør at 2015 blir svært krevende.

Arbeidet med forslaget til budsjett og økonomiplanen har vært krevende for administrasjonen og det vil bli like utfordrende for kommunestyret som har beslutningsansvaret og som skal vedta budsjettet og økonomiplanen.

3 Utarbeidelse av årsbudsjettet i praksis

Behandlingsmåte - vedtak:

For ordens skyld gjentas hovedpunkter i gjeldende lov / forskrift / økonomireglement:

Mens inntektene og utgiftene etter gamle økonomibestemmelser (før 2001) skulle spesifiseres på obligatoriske formålskapittel, står nå kommunestyret relativt fritt når det gjelder spesifisering av det budsjettet som vedtas. Forskriften åpner således for, og legger til rette for, at kommunestyret kan drive utstrakt målstyring og rammebudsjettering. **Det er tilstrekkelig at kommunestyret vedtar netto bevilgning til hvert rammeområde** og lar det bli opp til formannskapet og/eller rådmannen å disponere bevilgning innenfor vedtatt ramme.

Det presiseres at kommunestyret fortsatt kan vedta detaljerte årsbudsjett med spesifiserte bevilgninger til de enkelte formål (ansvar). Konsekvensen av et slikt vedtak er imidlertid at **alle budsjettendringer også må forelegges kommunestyret**, da det er bare kommunestyret selv som kan gjøre endringer i sitt budsjettvedtak. Dette medfører at jo mer spesifisert budsjett kommunestyret vedtar, jo flere budsjettendringer må behandles i kommunestyret.

Dersom kommunestyret ikke har bestemt noe annet, er det administrasjonssjefen (rådmannen) som har disponeringsfullmakten. Denne fullmakten omfatter både myndighet til å fordele kommunestyrets bevilgning innenfor de enkelte rammeområder, og anvisningsmyndighet. Det er kommunestyret som vedtar begrensning i rådmannens disponeringsfullmakt.

Når kommunestyret har fastsatt nettobevilgninger, innebærer disponeringsfullmakten også adgang til å disponere merinntekter.

Hvordan årsbudsjettet utarbeides i praksis:

De gjeldende økonomibestemmelsene forutsetter at **økonomiplanens første år skal samsvare med kommende første årsbudsjett**. Dette innebærer i praksis at behandling av økonomiplan og årsbudsjett må samkjøres. Økonomiplan for planperioden 2015 - 2018 legges derfor fram til behandling i kommunestyret samtidig med behandling av årsbudsjettet, og integreres i det samme budsjettheftet. Det vil også bli laget tilleggshafter til budsjettdokumentet. Disse inneholder kun tall-materialet og kommentarer til enkelte budsjettposter for det enkelte rammeområdet. Det lages 5 ulike tilleggshafter. Et for hver av rammene 1-4, samt et felles hefte for rammene 6-9.

Handlingsplaner.

Handlingsplanene vil i år også bli innarbeidet i budsjettdokumentet. Disse finner en under kapittel 3, samt under det enkelte rammeområde. Arbeidet med handlingsplanene for 2015 tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt i kommunestyret i juni 2014.

Oppbyggingen av budsjettet

Oppbyggingen av budsjettet kan i korte trekk forklares slik:

Driftsbudsjettet er etter omleggingen som ble gjort fra 2004 inndelt i følgende 9 **rammer**:

- Ramme 1 – Administrasjon og fellesutgifter
- Ramme 2 – Oppvekst og familie
- Ramme 3 – Helse og omsorg.
- Ramme 4 – Næring, miljø, kultur og teknisk
- Ramme 5 – Kirkeformål
- Ramme 6 – Politisk styring, kontroll, fellesutgifter
- Ramme 7 – Særregnskap
- Ramme 8 – Skatter, rammetilskudd m.v.
- Ramme 9 – Renter, avdrag, finanstransaksjoner.

Hver ramme er inndelt i **ansvar**. Ansvarene er nummerert med 4 siffer, hvorav det første sifferet viser hvilken ramme ansvaret ligger under. Ansvarene viser tjenestested / kostnadssted, og finnes f. eks. for hver skole, hver barnehage osv. De aller fleste ansvar er knyttet direkte til en KOSTRA-funksjon. (Funksjon framgår ikke av budsjett- eller regnskapsdokumentene som produseres.) Funksjonene er obligatoriske med bakgrunn i KOSTRA-forskriften, som er det nivå sentral rapportering skal foretas etter. Dette er årsaken til at det blir relativt mange ansvar. Samtidig er det grunn til å nevne at kravet til å rapportere på korrekt KOSTRA-funksjon medfører at mange stillingshjemler må fordeles på et stort antall ansvar, noe som er tidkrevende i budsjettprosessen.

Samme ansvarsbetegnelse brukes nå både i drifts- og investeringsbudsjettet. I investeringsbudsjettet benyttes i tillegg et prosjektnummer på 4 siffer.

Hvert ansvar er inndelt i **konti**. (I den gamle kontoplanen var dette benevnt art). Hver konto består av 5 siffer, hvorav det som første siffer alltid benyttes **1** når det gjelder driftsbudsjettet, og **0** når det gjelder investeringsbudsjettet. De neste 3 siffer har et visst "slektskap" med den obligatoriske KOSTRA-arten, mens det femte og siste sifferet er en lokalt bestemt detaljinndeling. Som eksempel kan nevnes at KOSTRA krever at vikarlønn bare skal rapporteres som én sum mens det i den kontoplan som benyttes av IN-kommunene er inndelt i ytterligere 8 typer vikarlønn.

4 Målsettinger og handlingsplaner for Grong kommune

Kommuneplanen og økonomiplanen er kanskje de to viktigste strategiske planverkene innenfor kommunens virksomhet. Gjennom kommuneplanen settes retning og valg av strategier, mens økonomiplanen skal prioritere de tiltak som må gjennomføres for at målene skal nås.

4.1 Visjon og overordna strategier

Visjon for Grong kommune:

Grong - et aktivt og robust regionsenter med livskvalitet og mangfold.

Vedtatte politikkområder:

- Næring
- Kultur
- Helse
- Oppvekst
- Regionsenter

Kommuneplanen er viktig i forhold til konkretisering av de tiltak som skal gjennomføres i forhold til de strategiene som er vedtatt. Kommuneplanens samfunnsdel er nå vedtatt med tilhørende delmål og tiltak. Planen har vært retningsgivende for arbeidet med budsjett- og økonomiplanforslaget.

Sammen med årsbudsjettet er handlingsplanen det årlige handlingsprogrammet til kommuneplanen. Slike handlingsplaner er med på å sikre at utviklingsarbeidet blir en kontinuerlig prosess.

4.2 Overordnede handlingsregler for Grong kommune

Kommunen skal jobbe mot å nå et mål om et netto driftsresultat som ligger på omkring 2% av driftsinntektene.

4.3 Handlingsplan for 2015

Med bakgrunn i kommunens visjon og overordna strategier blir det hvert år utarbeidet et sett utviklingstiltak for kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel for 2014 – 2020, ble vedtatt i kommunestyret 19. juni 2014, sak 42/14. Det er arbeidet med å innarbeide de ulike målene i våre handlingsplaner.

Vi har en del felles utviklingstiltak, samt at det under de enkelte rammeområdene 1 – 4 utarbeides egne utviklingstiltak. Det vises til egne punkter lenger bak i heftet. Det vil i løpet av året, spesielt i forbindelse med halvårsrapporten og årsmeldingen bli rapportert tilbake til politikerne hvordan kommunen ligger an i forhold til gjennomføring av utviklingstiltakene.

4.4 Felles utviklingstiltak

1. Kvalitetssikringssystemet - Kvalitetslosen:

I 2013 ble det lagt vekt på opplæring av ledere og ansatte som skal legge inn dokumentasjon (prosedyrer, retningslinjer, reglementer m.m.) i Kvalitetslosen. I 2014 har målsettingen vært å legge inn minst 25 dokumenter på hver avdeling. I tillegg er det gjort et arbeid i flere avdelinger for å gjøre Kvalitetslosen sitt innhold tilgjengelig for alle ansatte.

Mål for 2015:

1. Fortsette arbeidet med en prioritering av hvilke dokumenter som skal legges inn i Kvalitetslosen, minst 25 nye dokumenter per år.
2. Gjøre Kvalitetslosen tilgjengelig for alle ansatte.
3. Stimulere til aktiv bruk av avvikssystemet for kontinuerlig forbedring av Grong kommunes tjenester - minst 100 registrerte avvik i kvalitetssystemet.

2. Saman om ein betre kommune:

Målsettingene med prosjektet er som følger:

- Redusere sykefraværet til et lavt nivå, gjennomsnittlig 5 % for hele organisasjonen.
- Skape et godt arbeidsmiljø som bidrar til trivsel, motivasjon, stolthet, kreativitet og effektivitet.
- Bygge et godt omdømme for Grong kommune som organisasjon og arbeidssted.
- Vi skal ha fornøyde medarbeidere og fornøyde brukere
- Skape en kultur for utvikling, innovasjon, raushet, initiativ og engasjement.

Det skal legges stor vekt å skape gode prosesser der alle ansatte bidrar til å skape tiltak.

Tiltakene skal bli til i samarbeid med ansatte, arbeidstakerorganisasjonene og politikerne. Viser til prosjektplan for gjennomføring av prosjektet "Saman om ein betre kommune".

Mål for 2015:

1. Tiltaksplan for 2015, med hovedfokus på videreutvikling av organisatorisk omdømme.

3. **Oppfølging Arbeidsgiverstrategi 2011 – 2020:**

Gjennom arbeidet med ny Arbeidsgiverstrategi, er det lagt mål/delmål som vil være retningsgivende for Grong kommunens handlingsplaner innen nærværarbeid frem mot 2020.

Mål for 2015:

- Utarbeide ny policy mot trakassering, utilbørlig opptreden og konflikter (revidering av gjeldende prosedyre for konflikthåndtering).
- Revidere avtalen om arbeidsklær.

4. **Kommunereformen:**

Mål for 2015:

1. Utarbeide lokal prosessplan.
2. Arbeide aktiv i henhold til kommunereformens vedtatte nasjonale, regionale og lokale fremdrifts- og prosessplaner.

De generelle felles utviklingstiltak i 2015 og kommunens generelle aktivitetsnivå (jf. investeringsbudsjett) er meget omfattende og arbeidskrevende. Dette har gjort at rådmannen har informert avdelingslederne at avdelingene må beregne og bruke mye arbeidstid på gjennomføringen av disse i 2015. Dette gjør også at det er manet til mer forsiktighet i forhold til å komme opp med mange avdelingsvise utviklingspunkter kommende år. Dette er også relatert til driftsoppgavene og til de utbyggingsoppgaver som skal gjennomføres.

Ikke minst vil arbeidet med kommunereformen være svært krevende.

5 Selvkost

For at selvkost skal kunne benyttes som prinsipp - gjelder i de tilfeller underskudd skal dekkes på disse tjenestene - , må kommunestyret fatte prinsippvedtak om egenbetaling ut i fra selvkost forut for inntektsåret.

Retura MNA er Grong kommunes renovasjonsselskap for husholdningsavfall. Renovasjonsgebyret skal samsvare med kostnadene for tjenesten.

Grong kommunestyre vedtar at tjenester innenfor vann, avløp renovasjon og feiing i 2015 fullt ut skal dekkes av brukerne.

Definisjon av selvkost er den merkostnad som kommunen påføres med å produsere en bestemt vare eller tjeneste.

Kommunen kan framføre ett overskudd fra selvkosttjenesten til et senere år (innenfor et 3-5 års perspektiv). I praksis må dette skje gjennom et bundet selvkostfond. Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader slik at gebyrer kan holdes stabile.

Investeringskostnadene må fordeles jevnt over investeringsperiodens levetid. Investeringer i anleggsmidler kan dermed ikke finansieres direkte av selvkostfondet.

For de fleste tjenester hvor selvkostprinsippet er gjort gjeldende, er det ikke forutsatt at inntektene for det enkelte år maksimalt kan tilsvare årets kostnader for kommunen. I stedet er det forutsatt at inntektene over noen år – 3-5 år – ikke skal overstige kostnadene for året samlet. En slik forståelse kan dels være motivert ut ifra behovet for en nødvendig fleksibilitet i forhold til endringer på inntekts –og kostnadssiden, f.eks som følge av investeringer (økt nivå på kapital kostnadene), som de fleste kommunene opplever.

Ett annet motiv vil være behov for en viss stabilitet i nivået på gebyrer til tross for planlagt kostnadsvariasjon mellom regnskapsår. Slike behov vil mest hensiktsmessig løses gjennom hvordan

selve selvkostprinsippet praktiseres, ikke gjennom hvordan selvkost beregnes. Dette innebærer at selvkostkalkylene kun beregner kostnader for igangsatte aktiviteter.

Dersom kommunen planlegger å igangsette økt aktivitet innenfor tjenesten de nærmeste år, skal slike planlagte kostnader holdes utenom gebyrgrunnlaget. Hvis det er ønskelig å øke gebyret for å ta høyde for slike planlagte kostnader, kan dette skje ved at beregningsperioden settes lengre enn 1 år. Kommunen kan dermed framføre et overskudd fra selvkosttjenesten til et senere år (innenfor et 3-5 års perspektiv). I praksis vil dette måtte skje gjennom et bundet selvkostfond dersom regnskapet skal være fullstendig.

Et selvkostfond er et akkumulert overskudd som er oppstått i selvkostregnskapet. Dette innebærer at det må foretas en etterkalkyle (regnskap) etter hvert regnskapsår.

Ved regnskapsavslutningen for 2013 hadde vi selvkostfond både for vann på kr 267.000,-

For de øvrige tjenestene som kloakk, slam, renovasjon og feiing foreligger det underdekning som skal dekkes inn i løpet av selvkostperioden.

6 Organisering

6.1 Politisk organisering

Grong kommune har nå følgende politiske organisering

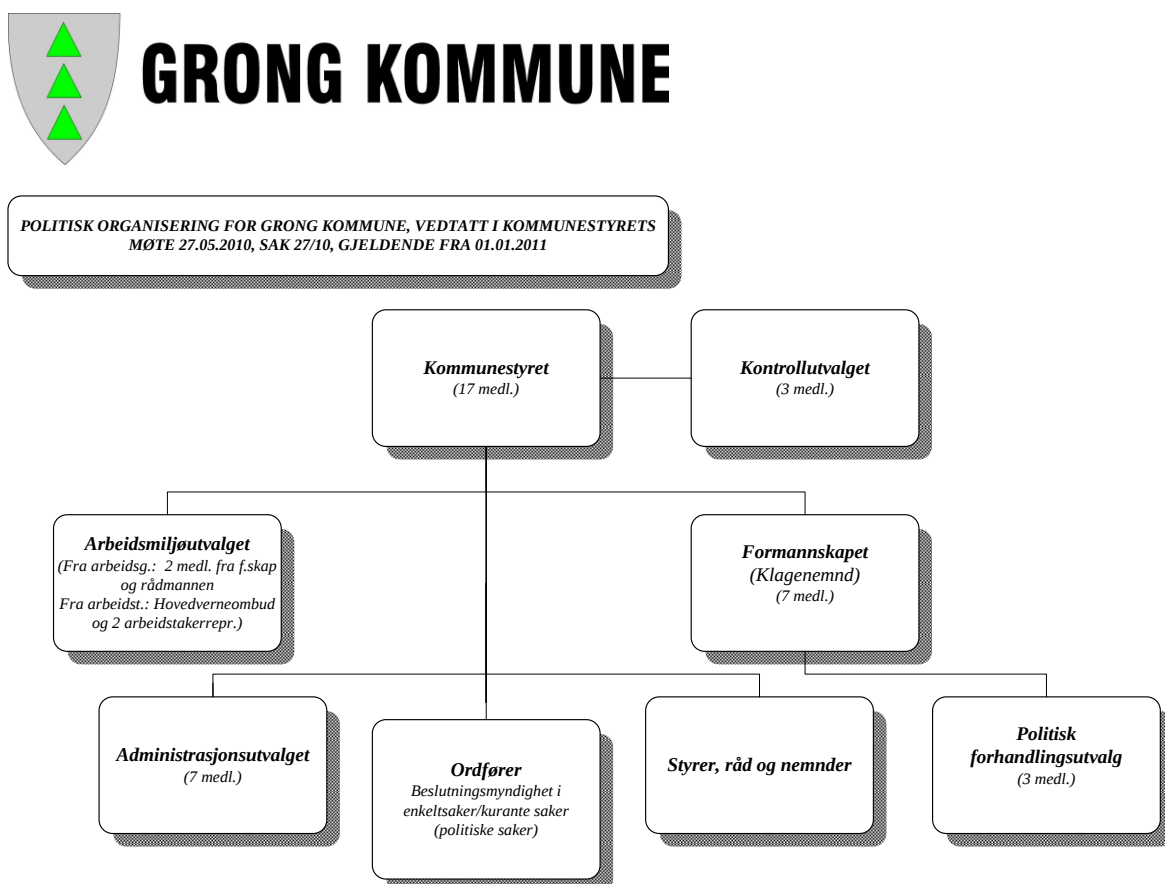

Fig. 1 Organisasjonsplan Grong kommune

6.1.1 Politisk ledelse

Kommunestyret og formannskapet ledes av ordfører Skjalg Arne Åkerøy.

Ledere for utvalg og råd er:

Utvalg / råd / nemnd:	Leder
Kontrollutvalg	Turid Gartland
Eldreråd	Jorunn Klinkenberg
Eiendomsskatt, sakkyndig nemnd	Jon Strand
Eiendomsskatt, sakkyndig ankenemnd	Odd Fuglum
Råd for likestilling av funksjonshemmede	Bente Gunn Søråsen

Det politiske systemet i Grong kommune er organisert etter formannskapsmodellen, med kommunestyre og formannskap. Fra 1.1.2011 overtok formannskapet arbeidsområdene for hovedutvalg for helse og oppvekst og hovedutvalg for utvikling. De 2 hovedutvalgene ble samtidig nedlagt.

Kommunestyret har følgende sammensetning:

Kommunestyrets sammensetning	2011-2015
Totalt	17
Senterpartiet	7
Arbeiderpartiet	7
Sosialistisk venstreparti	1
Høyre	2

Formannskapet har 7 medlemmer fra starten av ny valgperiode høsten 2011.

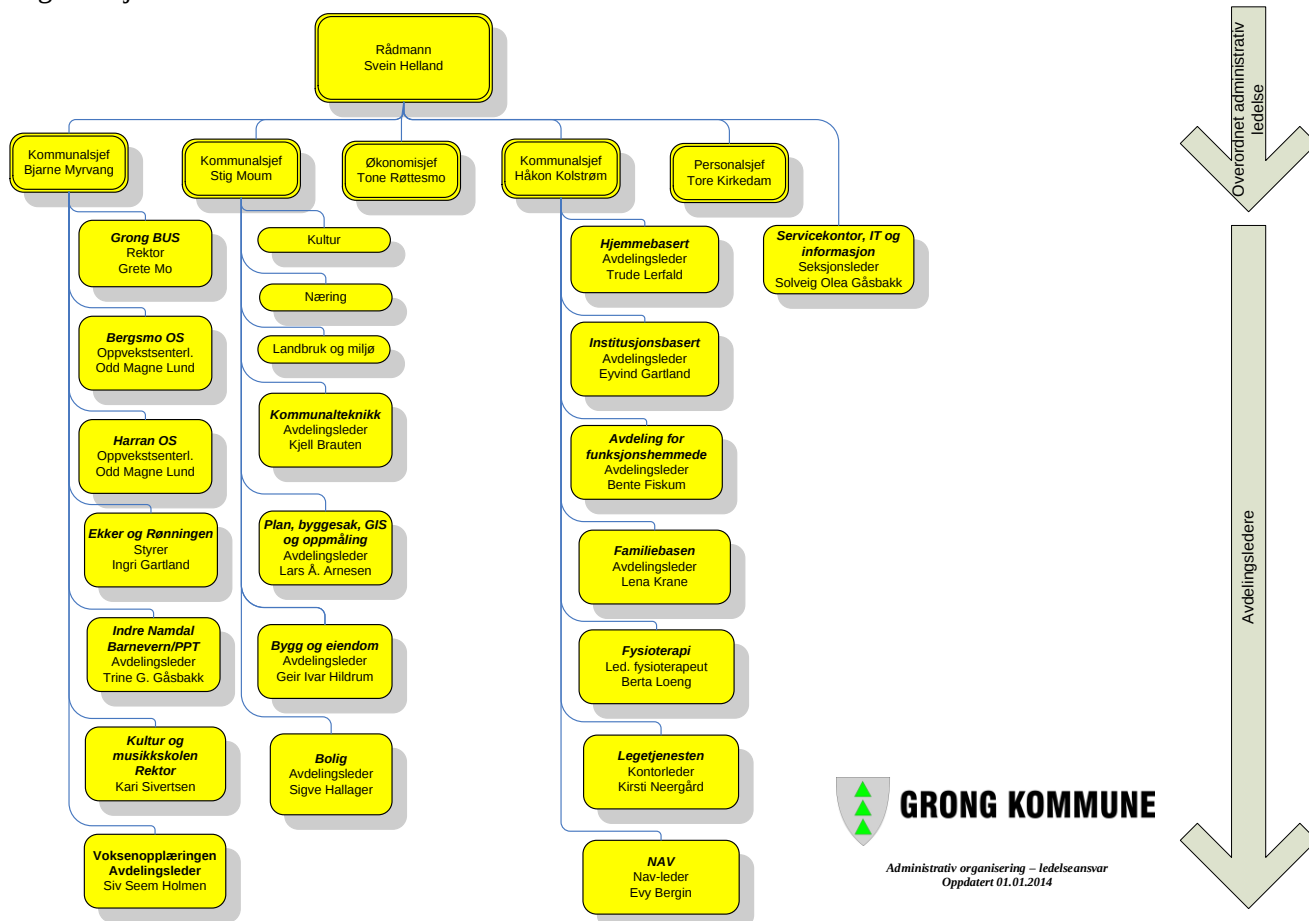
6.1.2 Interkommunalt samarbeid

- IKT Indre Namdal IKS
- MNA
- IKS Namdal rehabilitering – Høylandet
- Vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT
- Vertskommunen for tekniske tjenester som;
 - Byggesak
 - GIS
 - Kart- og oppmåling
 - Arealplanlegging
 - Byggetilsyn
- Vertskommunesamarbeid om Lønn mellom Lierne, Røyrvik, Grong og Namsskogan (vertskommunen)
- Indre Namdal regionråd
- Kom Rev Trøndelag IKS
- Kom Sek Trøndelag IKS
- Regional veterinærtjeneste
- Legetjenesten i Grong/Namsskogan
- Legevaktsamarbeid i Indre Namdal
- Legevaktordningen i Namdal (LINA)
- Kommuneoverlege (samarbeid med Namsskogan og Røyrvik)
- Brann- og redningstjenesten (samarbeid Høylandet og Grong)
- Samarbeid skoleutvikling for IN og MN.

I tillegg foreligger flere avtaler vedr kjøp og salg av tjenester, eksempelvis oppmåling, byggesaksbehandling, arbeidsgiverkontroll, jordmor og frisklivssentral.

6.2 Administrativ organisering

Organisasjonskart:

Figur 2
Administrativ organisering i Grong kommune

Rådmannens ledergruppe består nå av:

- Rådmann
- 3 kommunalsjefer
- Personalsjef (rådmannens stedfortreder)
- Økonomisjef

Nivå 2:

- Avdelingsledere/enhetsledere
- Stab og støttefunksjoner

7 Befolkningsutvikling

7.1 Innledning

Befolkningsvekst og sammensetningen av kommunens befolkning er svært avgjørende når rammetilskudd skal beregnes. Hvordan utviklingen blir fremover er viktig ut fra to hensyn, både med tanke på rammetilskuddet, men også med tanke på hvordan en skal dimensjonere tjenestene fremover.

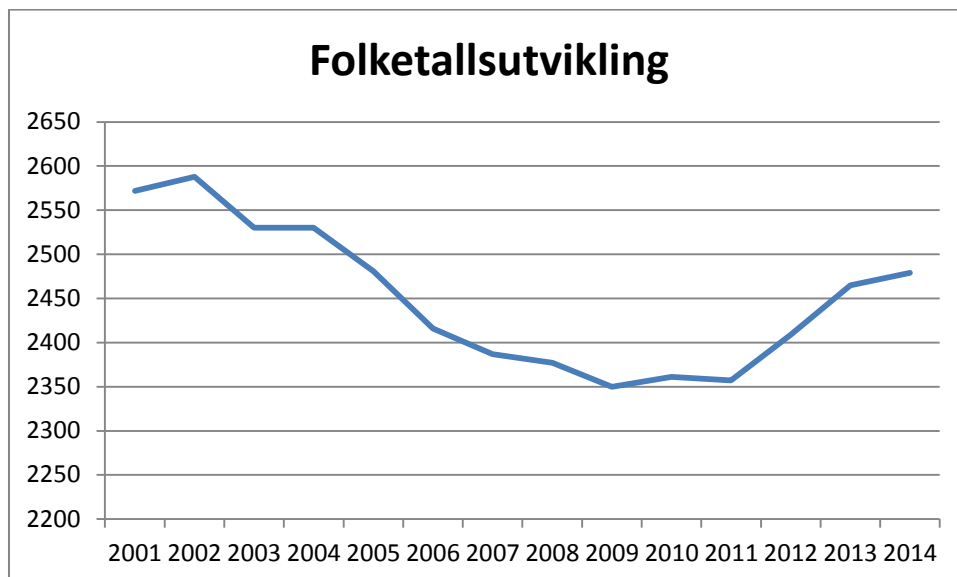
7.2 Befolkningsutvikling 2007-2013 og prognose 2014-2018

Pr 1. januar 2014 var det registrert 2449 personer tilhørende Grong kommune. Dette er en nedgang på 16 personer fra 2013. Tabellen nedenfor faktisk befolkningsutvikling 2007 – 2014 og prognose 2015 – 2018(middels nasjonal vekst)

	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og over	Sum
2007	150	324	125	1335	279	149	25	2387
2008	138	329	128	1345	264	145	28	2377
2009	140	334	116	1332	266	134	28	2350
2010	128	328	132	1340	267	138	28	2361
2011	123	315	142	1344	262	146	25	2357
2012	151	281	158	1365	276	151	27	2409
2013	156	281	174	1398	280	145	31	2465
2014	155	257	166	1408	285	150	28	2449
2015	158	255	147	1439	277	134	33	2443
2016	163	260	123	1460	285	135	33	2459
2017	157	254	123	1478	287	135	31	2465
2018	150	262	119	1491	312	129	30	2493

Kilde: SSB, folketall pr. 1. januar (middels nasjonal vekst – MMMM)

Prognosen viser en befolkningsøkning i hele perioden, med unntak av en liten nedgang fra 2014 til 2015. Barn 0-5 år reduseres, mens barn i skolepliktig alder viser en nedgang frem til 2015 for så å øke litt. Ungdom i alderen 16-19 år viser størst nedgang i perioden, på totalt sett 47 personer. Gruppen eldre over 80 år viser også en nedgang på 19 personer i tidsrommet 2014 - 2018, mens gruppen 67-79 viser en økning på 27 stk.

Etter prognosen over skal folketallet reduseres med 6 personer i løpet av 2014. De siste tall som foreligger fra SSB viser at kommunen har pr 01. oktober i 2014 har 2 469 innbyggere altså en økning på hele 20 innbyggere i de 3 første kvartal 2014.

Landet for øvrig viser en befolkningsvekst i hele perioden.

Det er også viktig å se på alderssammensetningen relatert til de tilbud som kommunen skal gi.

8 Rammebetingelser

8.1 Generelle forutsetninger

Det første som gjøres i budsjettprosessen er å utarbeide såkalt "**konsekvensjustert budsjett**". Dette består i å videreføre driftsbudsjettet, med utgangspunkt i revidert budsjett for 2014, med "dagens drift". Her legges inn de korrigeringer som følger av kjente vedtak, lønnsøkninger, prisstigning o.l. På denne måte framkommer driftsresultatet i økonomiplanperioden dersom det ikke foretas endringer i drifta.

Driftsbudsjettet videreføres i **faste priser** i økonomiplanperioden. Basert på forslagene fra avdelingslederne og med en videreføring av dagens nivå uten bruk av diverse fond, viste grovt anslått budsjettet et underskudd i drift på hhv. kr 13 mil i 2015 (inkl. forventet lønnsøkning for 2015), samt en forverring utover i økonomiplanperioden.

Den videre prosess gikk ut på gjennomgang av de enkelte rammeområder med mål om å få fram et balansert driftsbudsjettet i 2015. Rådmannens ledergruppe hadde flere samlinger under denne prosessen, samt at kommunalsjefene ble utfordret på å finne løsninger som innebar innsparinger på sitt rammeområdet. Tillitsvalgte har vært involvert i budsjettprosessen. Kap 18 omhandler en del av de forholdene som er gjort og skal gjøres for å bringe budsjett og økonomiplan i balanse fremover.

8.2 Lønnsbudsjettering

Lønn er budsjettet ut fra kjent årslønn etter at sentrale forhandlinger gjennomført våren 2014. Det er videre lagt inn som en «pott» under reserverte tilleggsbevilgninger det beløp som beregnes gitt i de lokale forhandlinger nå i høst til kap. 3.4.1, 3.4.2, 4 og 5. Det er til sammen lagt inn kr 1.350.000,- som skal fordeles ut på de enkelte ansvarsområdene på nyåret.

Når det gjelder forventet lønnsøkning for 2015 anslått til 3,5% fom. 1. mai har vi i budsjettet klart å legge inn halvparten. Det blir derfor opp til den enkelte avdeling/rammeområde å dekke inn den andre halvparten av lønnsoppgjøret innen eget rammeområde. Dette vil da blir som et effektiviseringskrav.

Alternativet har vært å legge inn ytterligere ”nedskjæringstiltak” i budsjettforslaget. Nå vil avdelingene få mer tid på seg til å finne de rette tiltakene.

De siste årene har avdelingen selv måttet finne dekning for hele lønnsøkningen. Det er derfor positivt at vi i år har klart å legge inn i hvert fall halvparten av forventet lønnsøkning. Målet må være å komme på et aktivitetsnivå fremover som gjør at forventet lønnsøkning kan legges inn i budsjettforslaget som fremmes på høsten.

Samlede lønnsutgifter og sosiale utgifter er vist i oppstillingen "Økonomisk oversikt drift" som er innarbeidet i budsjettheftet.

8.3 Sosiale kostnader

Sosiale kostnader er lagt inn med følgende satser:

- ❖ Pensjon
 - KLP 18,47% på fellesordningen
 - KLP 18,86% på sykepleierordningen
 - Statens pensjonskasse 11,55%
- ❖ Arbeidsgiveravgift 5,1%
- ❖ Avsetning til feriepenger 12%.

8.4 Pensjon

Pensjonsinnskudd:

Etter nye forskrifter om regnskapsføring av pensjonspremie, gjeldende fra og med året 2002, er det ikke det beløpet som kommunen faktisk *innbetaler* i pensjonspremie som skal utgiftsføres, men en *beregnet pensjonskostnad*. Ved beregning av pensjonskostnaden brukes historiske tall fra de 10 siste årene som grunnlag. Tanken er at dette skal jevne ut det beløpet som kommunene utgiftsfører hvert år, slik at en unngår at de store svingningene i premiebeløpene som har vært de siste årene påvirker regnskapsresultatet i så stor grad.

Differansen mellom betalt premie og beregnet pensjonskostnad utgiftsføres/inntektsføres, avhengig om betalt premie er mindre eller større enn beregnet kostnad. Dette premieavviket kunne tidligere fordeles over 15 år, enten det var et inntektsbeløp som skulle føres til utgift eller et utgiftsbeløp som skulle føres til inntekt. Regelverket er nå endret slik at denne fordelingen f.o.m 2012 skal skje utover 10 år i stedet for 15. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal fordeles over 7 år.

For KLP (Kommunal Landspensjonskasse) er det foretatt anslag som munner ut i et antatt premiesats på 18,86 % (av pensjongivende lønn) for sykepleier og 18,47 % for fellesordningen som belastes på rammene. Dette er en reduksjon fra 2014 da satsene var på hhv.21,42% og 20,67%. For SPK (Statens pensjonskasse) er det budsjettert med en premiesats på 11,55%.

Premieinnbetalingene sees opp mot premieavviket, noe som tilsier at det samlet sett for 2015 ikke er store endringer i netto utgiftsføring. Altså lavere budsjettert pensjonskostnader på det enkelte ansvaret i forhold til 2014, medfører lavere inntektsføring av premieavvik på ansvar 6800. Dette gir igjen en lavere utgiftsføring fremover i tid i og med at inntektsført premieavvik 2014 skal utgiftsføres med like store beløp de kommende 7 årene.

Under ansvar 6800 er det budsjettert premieavvik med amortisering ut fra anslag både fra KLP og Statens Pensjonskasse.

	Premieavvik	Amortisering
KLP, Fellesordningen, positivt premieavvik som inntektsføres	-5 077 000	2 017 000
KLP, Sykepleierordningen, positivt premieavvik som inntektsføres	-933 000	338 000
KLP, Folkevalgtordningen, negativt premieavvik som inntektsføres	-125 000	69 000
Sum KLP		
SPK, negativt premieavvik som utgiftsføres	1 209 000	-155 000
Sum premieavvik inntektsføres i 2015, amortiseringen utg.føres	4 926 000	2 269 000

I tillegg kommer arbeidsgiveravgift av disse beløpene.

Kommunen har bygd opp et premieavviksfond som er tilnærmet like stort som premieavviket pr. utgangen av 2013. Det er i dette budsjettforslaget ikke funnet rom for å økt premieavviksfondet tilsvarende de ca 5 millionene det er budsjettert inntektsført i premieavvik for 2015. Dette vil si at vi for 2015 vil betale ut ca 3 millioner (differansen mellom nytt premieavvik og amortisering) mer enn det som blir utgiftsført for 2015. Dette tærer ytterligere på likviditeten som i perioder av 2014 også har vært anstrengt.

Egenkapitalinnskudd:

Det er antydnet at det i 2015 må innbetales egenkapitalinnskudd til KLP på 720' kr. Dette er lagt inn i investeringsbudsjettet, finansiert med driftsmidler.

8.5 Arbeidsmiljø og utviklingen av tilstedeværelse

Grong kommune har i 2011 vedtatt ny arbeidsgiverstrategi for perioden 2011 - 2020. I tillegg er Grong kommune deltaker i prosjektet "Saman om ein betre kommune", et prosjekt som gir kommunen kr 300.000,- per år til og med 2015 til arbeid for å styrke nærværet samt utvikle organisasjonens omdømme. Disse to faktorene er viktige og retningsgivende for Grong kommunes nærværs- og omdømmearbeid i 2015.

I Arbeidsgiverstrategien kap. 8, står det:

Å etablere mestrende medarbeidere og helsefremmende arbeidsplasser er viktig for Grong kommune.

Kommunen skal i sin arbeidsgiverstrategi ha stor fokus på tilretteleggelse av arbeidsinnhold, arbeidsmiljø, arbeidsplass og rasjonell ressursbruk på en slik måte at det fremmer helse og forebygger sykdom. Like viktig vil det være å fremheve det ansvar hver enkelt ansatt har for utvikling av egen helse.

Organisasjonen skal ha fokus på hele mennesket; det friske som styrker, potensialer, positiv helse, velbefinnende, livssituasjon/livsfasen og samtidig tap, lidelser, sykdom. Samtalen mellom leder og medarbeider er et viktig verktøy i denne sammenheng. Inkluderende holdninger er viktig på alle nivå, slik at man ser mangfoldet som en ressurs.

Målsettingene med prosjektet "Saman om....." er som følger:

- Redusere sykefraværet til et lavt nivå, gjennomsnittlig 5 % for hele organisasjonen.
- Skape et godt arbeidsmiljø som bidrar til trivsel, motivasjon, stolthet, kreativitet og effektivitet.
- Bygge et godt omdømme for Grong kommune som organisasjon og arbeidssted.
- Vi skal ha fornøyde medarbeidere og fornøyde brukere
- Skape en kultur for utvikling, innovasjon, raushet, initiativ og engasjement.

Både Arbeidsgiverstrategi og prosjektet "Saman om...." har en felles overordnet intensjon - skape mer nærvær og bedre omdømme. Bilde under: Grong kommunes ambassadører i prosjektet.

De siste årene har hver enkelt avdelingsleder, gjennom aktivt IA-arbeid, arbeidet målbevisst med sykefraværet og fulgt godt opp sykmeldte i henhold til vedtatte retningslinjer/rutiner. Sykefraværsutfordringen har vært tema på flere mellomlederforum. Det er fortsatt viktig at Arbeidsgiverstrategien og arbeidet med prosjektet "Saman om...", blir fulgt opp med gode prosesser på hver enkelt avdeling. Grong kommune vil fortsatt ha stort fokus på tilstedeværelse fremfor fravær, også når ansatte er sykmeldte. I dialogen med ansatte vil hver leder også fremheve ansvaret hver enkelt har for utviklingen av egen helse.

Nærværsutviklingen i 2013 var særdeles positiv, først og fremst med hensyn til 2. kvartal 2013 (92,6 % nærvær), 3. kvartal 2014 (94,9 % nærvær) og 4. kvartal 2013 (93,1 % fravær). Trenden har fortsatt i 2014. 1. kvartal 2014 hadde vi imidlertid utfordringer med å fremskaffe korrekte tall, med bakgrunn i overgang til nytt lønssystem. Tall fra 1. kvartal 2014 (96,4 % nærvær) er derfor ikke helt korrekte, bortsett i fra de avdelinger som har hentet tall fra Capitech. Tallene for 2. kvartal (92,6 % nærvær) og 3. kvartal (94,1 % nærvær) vil derfor være de mest riktige tallene å forholde seg til, i tillegg til tall for 1. kvartal hentet fra Capitech for enkelte avdelinger. Gjennomsnittlig sykefravær er henholdsvis 7,7 % for 2013 og 6,5 % for 2. og 3. kvartal 2014. Det er en bra utvikling!

Å nå målene (reducere sykefraværet til 5 % i gjennomsnitt for hele organisasjonen) vil likevel være en krevende prosess, hvor fokus i 2015, fortsatt vil være å prioritere tid til ledelse og dialog med ansatte. Dette skal også gjenspeiles i handlingsplanene for 2015, med fokus på interne drifts- og organiseringstiltak – se felles driftstiltak. For ledelsen blir dette spesielt utfordrende i en tid der flere omstillingstiltak skal gjennomføres og kommunereformen alende krever omfattende tid og arbeid. Disse prosessene vil i noen sammenhenger og faser spre usikkerhet i organisasjonen, noe som igjen kan påvirke nærværsutviklingen.

I forslaget til budsjett for 2015 er det vurdert endringer i tiltak for seniorer. I dag gjelder tiltak for seniorer fra fylte 62 år mot tidligere fylte 60 år, jf. endring fra 01.01.2014. Det er nå foreslått å oppheve ordningen med særskilte tiltak for seniorer. Intensjonen med å innføre tiltakene var først og fremst for å redusere uttak av AFP og å få ansatte til å arbeide lengre. Dette har vi lyktes med. Å foreslå endringer i en god strategi, er derfor begrunnet i flere forhold. En vesentlig faktor er endringen i pensjonssystemet fra folketrygden fra 01.01.2011. Endringen innebar en mulighet for fleksibelt uttak (gradert – for eksempel 20 % pensjon) av alderspensjon etter fylte 62 år, kombinert med fortsatt arbeid (for eksempel 100 % arbeid). AFP i KLP er ikke så fleksibelt – tas det ut 20 % pensjon, kan det kun arbeides i 80 % ut fra hel stilling. AFP finansieres i dag med en delt løsning, hvor Grong kommune betaler 50 % av kostnaden og 50 % dekkes over en utjevningsordning i KLP. De siste årene har vi hatt svært liten uttak av AFP og en slik finansieringsordning har vært god. Dersom uttak av AFP tar seg

opp, med bakgrunn i endring av seniortiltakene, må vi foreta en vurdering av en endring av finansieringsordning med overgang til 100 % utjevning. Besparelse som er lagt inn er kr 1.000.000,- i 2015 og med tilsvarende beløp ut planperioden.

Vi har videre lagt inn forutsetninger om at vi i løpet av perioden når målsettingen om økt nærvær. Prosjektet "Saman om ein betre kommune" har vi store forventninger til og forventer at dette gjenspeiles i budsjetteringen av vikarutgifter på hver enkelt avdeling.

Endringer av spisepausen er ikke lagt inn i forslaget til budsjett 2015. Dersom dette er et tiltak som skal gjennomføres, krever det en lang og grundig prosess lokalt, og er ikke aktuelt før senere i planperioden. I tillegg må også enkelte arbeidsrettslige spørsmål avklares, bl.a. hvordan en slik prosess kan gjennomføres.

8.6 Skatt, rammetilskudd og inntektsutjevning

8.6.1 Rådmannens forslag til budsjett for 2015 er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett.

Vedrørende det konkrete innhold i statsbudsjettforslaget vises til internettside :
<http://www.regjeringen.>

På Kommunenes Sentralforbund (KS) sin hjemmeside finnes det også mye informasjon vedr statsbudsjettet og rammevilkårene for kommuneøkonomien. Gå inn på <http://www.ks.no>.

I pressemelding datert 8. oktober 2014 skriver regjeringen følgende om statsbudsjettforslaget og kommuneøkonomien:

«Vi styrker kommunene så de kan sørge for mer kunnskap i skolen, bedre kvalitet i helse- og omsorgstjenesten og fortsette arbeidet med å tette hull i det sosiale sikkerhetsnettet, sier kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner.

Regjeringen foreslår en reell vekst i samlede inntekter på 6,2 milliarder kroner til kommunesektoren i 2015. Av veksten kommer 4,4 milliarder som frie inntekter.

- Veksten i frie inntekter er på nivå med den gjennomsnittlige veksten siden 2008, og det reelle økonomiske handlingsrommet for kommunene blir større i 2015 enn det har vært de siste årene. Kommunene må likevel fortsatt prioritere og sørge for effektiv drift av kommunale tjenester, sier statsråden.

4,4 milliarder kroner kommer som frie inntekter. Det tilsvarer en realvekst på 1,4 prosent. Veksten i samlede inntekter er 1,2 milliarder kroner høyere enn det ble varslet i Kommuneproposisjonen 2015 som det øverste vekstintervallet.

- Kommunene har både ansvar for bedre velferdstjenester til oss alle og viktige tjenester for de mest sårbare innbyggerne. Forslaget vårt til kommuneramme gjør det mulig for kommunene å gi innbyggerne bedre tjenester, og dekke kostnader knyttet til befolkningsutvikling og pensjon, sier Sanner.

Innenfor rammen av de frie inntektene, er 200 millioner satt av til å styrke helsestasjonene og skolehelsetjenesten, slik at barn og unge kan få bedre oppfølging og hjelp. Videre skal 200 mill kroner av veksten i de frie inntektene bidra til å styrke den psykiske helsetjenesten og oppfølgingen av rusavhengige i kommunene.

- Med budsjettforslaget vil kommunene ha mulighet til å styrke tjenestene til sårbare innbyggere og ta vare på de innbyggerne som trenger kommunene mest, sier Sanner.

Veksten i frie inntekter skal også legge til rette for et mer fleksibelt barnehageopptak. Det er satt av 100 millioner kroner til dette.

Regjeringen foreslår særskilte bevilgninger til å dekke kommunenes forpliktelser til å styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistanse, som vil sikre at flere mennesker med nedsatt funksjonsevne kan styre sin egen hverdag.

Regjeringen styrker veksttilskuddet fra 61 millioner i 2014 til 393 millioner i 2015. 68 kommuner vil motta veksttilskudd i 2015, mot 24 kommuner i 2014.

- Vekstkommuner opplever særskilte utfordringer med sterk befolkningsvekst. Vi foreslår å styrke veksttilskuddet for å sette kommunene i stand til å utvikle infrastruktur og tjenester i takt med befolkningsutviklingen, sier Sanner.

I tråd med kommuneproposisjonen for 2015, oppdateres fylkenes inntektssystem. Endringen fases inn over fem år.

- Det oppdaterte inntektssystemet er mer rettferdig fordi det bedre fanger opp fylkenes reelle utgifter og bidrar til et likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Alle fylkene vil få inntektsvekst i 2015, sier Sanner.

Regjeringen foreslår 500 millioner kroner i vekst i frie inntekter til fylkene, hvorav 200 millioner kroner er satt av til fornying og opprusting av fylkesveiene. I tillegg økes investeringsrammen til fylkene i rentekompensasjonsordningen for transporttiltak i fylkene fra 2 til 3 milliarder kroner i året. Fylkene får 272 millioner til å sikre tunneller.

- Vi øker satsingen på fornying og opprusting av fylkesveier til en milliard. Sammen med andre tiltak gir dette rom for et løft for fylkesveiene. Opprustning av fylkesveiene er viktig for å sikre vekst og verdiskaping i hele landet, sier Sanner.

Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2014 i revidert nasjonalbudsjett for 2014.»

KS skriver følgende om hovedtrekkene i regjeringens forslaget til statsbudsjett:

«Regjeringen følger opp det den har varslet. Men vi håper på forbedringer særlig på klima, inkludering og pleie og omsorg før et endelig budsjett vedtas i Stortinget, sier KS-leder Gunn Marit Helgesen. Helgesen er fornøyd med at regjeringen foreslår å øke de frie inntektene med 4,4 milliarder kroner, omtrent som varslet i kommuneproposisjonen i vår.

- Det meste av økningen i de såkalt frie midlene er jo bestemt av nærmest automatiske utgiftsøkninger som følge av endringer i befolkningen. Når disse utgiftsøkningene er justert noe ned, regner jeg med at

det har vært fristende i budsjettdiskusjonene i regjeringen å redusere inntektene tilsvarende. Regjeringen skal ha ros for at den da har prioritert velferdstjenestene i kommunene, sier Helgesen. Det betyr at veksten i kommunesektorens frie inntekter dekker noe mer enn en ren videreføring av kommunesektorens tjenester neste år og økte pensjonskostnader. Men det er også helt nødvendig, ifølge KS-lederen:

- Kommunene melder om sterk vekst i kostnadene som følge av økte behov, særlig innen helse og omsorg, barnevern og sosiale tjenester. Disse behovene vokser klart sterkere enn befolkningsveksten, og dette vil fortsette også i 2015. Derfor er det skuffende at regjeringen strammer inn i ordningen for ressurskrevende tjenester. Våre medlemmer har også en klar frykt for at den nye lovfestede retten til brukerstyrt personlig assistent er klart underfinansiert i 2015.

Utfordringer for Stortinget

KS-lederen viser til flere felter der hun forventer forbedringer gjennom budsjettforhandlingene i Stortinget. I tillegg til helse og omsorg, gjelder det særlig på to områder: klima og integrering.

- Budsjettforslaget fra regjeringen legger ikke opp til at veksten i behovet for persontransport skal skje gjennom kollektivtransport, sykkel og gange, slik klimaforliket sier. I forslaget får ikke fylkeskommunene kompensert for de økte driftsutgiftene til kollektivtrafikk. Her må Stortinget vise at det tar klimaforliket på alvor.

- Dessuten må Stortinget legge inn sterkere virkemidler enn det regjeringen foreslår for å sikre at flyktninger skal slippe å vente lenge i mottak. Slik det nå er, frykter vi at ventetid og køer i mottakene vil vokse i 2015. Vi trenger klart sterkere økning av integreringstilskudd og bostøtte for å hindre dette, sier Gunn Marit Helgesen.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag's beregninger i forhold til statsbudsjettforslaget fra regjeringen Stoltenberg;

Beregninger foretatt av økonomirådgiver hos fylkesmannen i Nord-Trøndelag ble forelagt kommunestyret som referat i møtet 30. oktober 2014. For Grong kommune er veksten i de frie inntektene /skatt og rammetilskudd fra 2014 til 2015 1,2%. Veksten er da regnet ut fra anslag regnskap 2014. Tar en i betraktning skjønntildelingen som ligger inne i rammetilskuddet og som er relatert til en utgiftsøkning på ett ansvar, viser nettoen en nedgang.

For detaljert informasjon om statsbudsjettforslaget vises til ovennevnte nettsteder.

8.6.2 Skatt og rammetilskudd

Ansvar 8000 - Skatt på inntekt og formue

Skatt fra aksjeselskapene beholder staten i sin helhet. Kraftselskapene betaler det som heter naturressursskatt, som fordeles på kommuner og fylkeskommuner. Denne skatten beregnes ut fra produsert kraftmengde over et gjennomsnitt på 7 år. Naturressursskatten til kommunen utgjør for tiden 1,1 øre pr. produsert kWh.

Den kommunale selskapsskatten er avviklet fra 2009. Overskuddsskatten for selskap og andre etterskuddspliktige skatteyttere entydig tilfaller staten.

Skatteinntektene anslås å utgjøre ca 40% av kommunens samlede inntekter. Størrelsen på den kommunale inntektsskatten og formuesskatten for personlige skattytere bestemmes i statsbudsjettet hvert år. For 2015 foreslår regjeringen i Statsbudsjettet at den kommunale skatteøren holdes på 11,25 pst.

For 2015 er det lagt inn skatteanslag i samsvar med prognosemodellen fra KS. Det er alltid vanskelig å treffe dette korrekt, og det er ganske umulig å treffe eksakt. Det som er et faktum er at det er utviklingen på landsbasis som er avgjørende, som igjen virker på inntektsutjevningen. Her må det ev. foretas korrigeringer i budsjettåret ut fra periodisert budsjett så langt dette er mulig. Skatteanslaget er videreført flatt i økonomiplanperioden.

Ansvar 8200 - Rammetilskudd

Rammetilskuddet er den desidert største inntektskilden for kommunen. Rammetilskudd + formues- og inntektsskatt benevnes som *frie inntekter* i kommunen. Til sammen utgjør de frie inntektene 151,1 mill. kroner i rådmannens forslag til 2015-budsjett. Av dette beløpet utgjør skatt på formue og inntekt 61,4 mill. kr, og rammetilskuddet 89,7 mill. kr. Til sammenligning er beløpene i revidert 2014-budsjett henholdsvis 51,8 mill. kr og 96,2 mill.kr, til sammen 148' mill. kroner.

Om inntektssystemet:

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å utjevne kommunenes og fylkeskommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. For å oppnå dette målet tas det ved fordelingen av rammetilskuddet hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes og fylkeskommunenes kostnader (utgiftsutjevning) og ulikheter i skatteinntektene (inntektsutjevning). Det gis også et skjønnstilskudd for å korrigere for forhold som ikke ivaretas godt nok i fordelingsystemet for øvrig. Inntektssystemet inneholder i tillegg virkemidler som utelukkende er begrunnet med regionalpolitiske målsettinger. Det samlede rammetilskuddet for kommunene er delt i fem tilskudd for kommunene. Det samlede rammetilskuddet utbetales i ti terminer gjennom året.

Fordelinga av hele rammetilskudds-potten er nokså komplisert. Rammetilskuddet består av følgende deler for Grong:

- Innbyggertilskudd / utgiftsutjevning
- (Nord-Norge- og) Namdalstilskudd (Nytt f.o.m. 2009)
- Småkommunetilskudd
- Skjønnstilskudd
- Overgangsordninger (Inntektsgarantitilskudd fra 2009)

Innbyggertilskudd / utgiftsutjevning:

Omfordelingen som følge av utgifts- og inntektsutjevning gjøres i *innbyggertilskuddet*.

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet er begrunnet med at forhold av demografisk, geografisk og sosial art gir strukturelle kostnadsforskjeller som kommunene og fylkeskommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunesektoren skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere må det tas hensyn til slike strukturelle kostnadsforskjeller ved fastlegging av de økonomiske rammene til den enkelte kommune og fylkeskommune. Eksempel på kostnadsforskjeller kan være aldersfordeling eller reiseavstand innen kommunen.

Det ble i 2011 gjennomført store forandringer i kostnadsnøkklene noe som virket inn negativt for Grong kommune. Det ble utarbeidet en helt ny kostnadsnøkkel som ga store endringer i utgiftutjevningen. I inntektssystemet er det også nødvendig å foreta inntektsutjevning (av skatteinntektene) for å oppnå en rimelig utjevning av de økonomiske forutsetningene. I 2012 ble kostnadsnøkkelene endret noe på nytt, dette ut fra innføring av samhandlingsreformen. Samhandlingsreformen er nå trukket ut av rammetilskuddet igjen fom 2015 slik at dette medførte igjen endringer på kostnadsnøkklene.

Videre inneholder inntektssystemet noen tilskudd som utelukkende er distriktpolitisk begrunnet. Det gis bla. tilskudd til kommunene og fylkeskommunene i Nord-Norge, *Nord-Norge og Namdalstilskudd*.

Nord-Norge- og Namdalstilskudd:

Nord-Norge- og Namdalstilskuddet er et særskilt regionalpolitisk virkemiddel. Tilskuddet skal bidra til å gi kommuner i Nord-Norge og Namdalen muligheter til å gi et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet. Tilskuddet skal også bidra til å muliggjøre en høy kommunal sysselsetting i områder med et konjunkturavhengig næringsliv. Fra 2009 er det tidligere Nord-Norge-tilskuddet utvidet til også å gjelde 14 kommuner i Namdalen (Namsos, Namdalseid, Snåsa, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy og Leka), begrunnet med at de blant annet sliter med fraflytting og i stor grad har de samme utfordringene som kommuner sør i Nordland. Tilskuddet beregnes på grunnlag av en sats per innbygger, som differensieres mellom fylkene. Det er fastsatt en felles sats for alle kommunene innenfor et fylke. Kommunene i Namdalen mottar Nord-Norge- og Namdalstilskudd etter samme sats som Nordland. Til grunn for beregningen av Nord-Norge- og Namdalstilskuddet ligger befolkningstall per 1. januar året før budsjettåret, dvs. 1. januar 2014. Satsene er kun prisjustert i 2015 med en sats på kr 1645,- pr. innbygger. ***Tilskuddet for 2015 utgjør kr 4.029.000,- en økning på kr 92.000,- fra 2014.***

Småkommunetilskudd:

Småkommunetilskuddet blir i 2015 gitt til kommuner som har færre enn 3 200 innbyggere. For å få småkommunetilskudd må kommunen i tillegg ha en gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre år som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittlig skatteinntekt siste tre år. Alle kommuner får tilskudd etter lik sats med unntak av enkelte kommuner i tiltakssonen (dvs. alle kommuner i Finnmark og sju kommuner i Nord-Troms). Disse får tilskudd etter forhøyet sats. Satsene er prisjustert i 2015.

Tilskuddet for 2015 er på kr 5.475,- dvs. en økning på kr 159.000,- fra 2014.

Skjønnsstilskudd:

Skjønnsstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet. Det samlede skjønnsstilskuddet for kommuner er satt til 2 006 millioner kroner i 2015. Tilskuddet skal fordeles av fylkesmannen etter fylkesrammer fastsatt av departementet.

Innenfor skjønnsramma er det satt av 400 mill til kommuner som taper mer enn 100 kr pr. innbygger på endringen i inntektssystemet. Disse midlene blir direkte fordelt av departementet. Denne kompensasjonen skal ligge fast til neste revisjon av kostnadsnøklerne i 2017.

Fylkesmannen holder også av deler av disse midlene til fordeling til kommunene i løpet av året.

Grong kommune vil motta 4,9 mill i skjønnsmidler fordelt av fylkesmannen i 2015. Dette er kr 1,5 mill mer enn utgangspunktet for 2014. Av dette gjelder 100.000 arbeidet med vannmiljøplanen.

Videre har Grong kommune mottatt kr 1,1 mill i skjønn utdelt fra KRD pga. at vi taper på omlegging av kostnadsnøklerne. Hele skjønnsbeløpet er et svært usikkert beløp utover i økonomiplanperioden. Grong kommune har mottatt et svært høyt beløp for 2015 utfra de store utfordringer som ligger på barnevern. Hvorvidt vi vil få et like stort beløp fremover er svært usikkert. Ut fra de opplysninger og signaler som foreligger t vi har valgt å budsjettere med reduksjon i rammetilskuddet på kr 1,5 mill. i 2016 og kr 2,5 mill. i 2017 og 2017. Dette ut fra sannsynligheten for reduksjon i skjønnsfordelingen og reduksjon i inntektsgarantiordningen (INGAR) samt virkningen av forventet nytt inntektssystem fra 2017. Ut fra de opplysninger administrasjonen sitter inn med er det sannsynlig at det foreslåtte reduksjon kan være for liten.

Omfordeling av innbyggertilskudd – Utgiftsutjevning:

Det samlede innbyggertilskuddet fordeles i utgangspunktet med et likt beløp pr. innbygger til alle kommuner etter at det er tatt hensyn til tilskudd som gis en særskilt fordeling. Beløpet for 2015 er på kr 22.425,- pr. innbygger.

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur, demografisk sammensetning mv. Både etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved produksjonen vil derfor variere kommunene imellom. Målet med utgiftsutjevningen er å fange opp slike variasjoner. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne. Med lettdrevet/tungdrevet menes en kommune som vurdert etter objektive kriterier er rimeligere/dyrere i drift enn gjennomsnittskommunen. Objektive kriterier er forhold som kommunen i prinsippet ikke kan påvirke, for eksempel alderssammensetning og bosettingsmønstre.

For å finne ut om en kommune er mer lettdrevet eller tungdrevet enn gjennomsnittet, er det gjort omfattende analyser av hvilke faktorer som har betydning for variasjon i kostnadene ved tjenesteproduksjonen i kommunal sektor.

Det er lagt frem en helt ny kostnadsnøklene f.o.m 2011. Det er nå videre sagt at kostnadsnøkkelen skal vurderes hvert fjerde år. Det er kun gjennomført noen små endringer de siste årene.

Det beregnes for hvert kriterie en indeks på følgende måte ut fra eksemplet innbyggere 0-1 år:

$$\frac{0-1 \text{ åringer i Grong, 54 stk}}{\text{Antall innbyggere Grong 2 480 stk}} \div \frac{0-1 \text{ åringer i landet 120 495 stk}}{\text{antall innbygger i landet totalt 5 137 663 stk}} = \mathbf{0,9284 \text{ Kriterie indeks.}}$$

Denne indeksen blir så multiplisert med en fastsatt vektning for denne indeksen i dette tilfellet 0,0056. Delsum for kriteriet innbyggere 0-1 år blir på **0,0052**.

Slik beregning blir gjort for hver indeks. Disse blir så summert og en kommer frem til en behovsindeks på **1,1146** for Grong's vedkommende for 2015.

Tabellen nedenfor viser kriterieindeksen de ulike årene. Det er endringer i disse som i all hovedsak medfører endringer i behovsindeksen da vektningen ikke har variert så mye fra år til år.

Kriterium	2015	2014	2013
Innbyggere 0-1 år	0,9284	0,8551	1,0744
Innbyggere 2-5 år	0,8871	0,8754	0,7155
Innbyggere 6-15 år	0,8628	0,8936	0,938
Innbyggere 16-22 år	1,2511	1,1935	1,1326
Innbyggere 16-66 år			
Innbyggere 23-66 år	0,926	0,9215	0,9217
Innbyggere 0-17 år		0,9307	0,9357
Innbyggere 18-49 år		0,8673	0,8655
Innbyggere 50-66 år		1,1141	1,0982
Innbyggere 67-79 år	1,179	1,2694	1,2794
Innbyggere 80-89 år	1,701	1,5967	1,6714
Innbyggere 90 år og over	1,2979	1,5367	1,5115
Basiskriteriet	4,8403	4,8522	4,8174
Sone	1,6997	1,7193	1,7268
Nabo	1,5628	1,571	1,5656
Landbrukskriteriet	3,6623	3,623	3,7143
Innvandr 6-15 år, ekskl Skandinavia	1,004	1,5579	0,9228
Norsk født med innvandrerforeldre 6-15 år, ekskl Skandinavia	0,0512	0,0543	0
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,395	0,476	0,4588
Dødlighetskriteriet	0,7856	0,8521	0,9078
Barn 0-15 år med enslig forsørger	1,1736	1,2345	1,1335
Fattige	0,9669	0,5297	0,7646
Uføre 18-49 år	0,9827	1,2539	1,1029
Opphopningsindeks	0,6208	0,344	0,4191
Urbanitetskriteriet	0,5496	0,5637	0,5538
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	1,0312	1,1826	1,4242
Ikke-gifte over 67 år	1,4007	1,3915	1,4243

Barn 1. år uten kontantstøtte	0,9552	0,6704	1,7448
Innbyggere med høyere utdanning	0,7195	0,7486	0,7495

Ut fra kostnadsnøklerne og kriteriedataene beregnes utgiftsbehovet til hver enkelt kommune jfr. det som er sagt over tabellen. Det har altså ingen betydning hvor mye utgifter den enkelte kommune har. Dersom summen av beregnet utgiftsbehov for en kommune er over landsgjennomsnittet som er satt til 1, får kommunen et tillegg til innbyggertilskuddet. Dersom summen av beregnet utgiftsbehov for en kommune er under landsgjennomsnittet, får kommunen et fradrag i innbyggertilskuddet. Hele utgiftsutjevningen vil altså balansere. **Inntektssystemets beregninger viser at Grong i 2015 har et beregnet utgiftsbehov som ligger 11,46% over landsgjennomsnittet. Samme tall for 2014 var på 12,88%. Denne nedgangen gir oss mindre på utgiftsutjevninga enn vi ville fått med utgiftsbehovs beregningen for 2014. Endringen i utgiftsnøkkelens skyldes interne forhold i Grong kommune. Bla. gir disse faktorene; Nedgang i innbyggere over 90 år, nedgang i innvandrere 6-15 år, nedgang i uføre 18-49 år, Nedgang i psykisk utviklingshemmede (PU) 16 år og over.**

Dette kompenseres nesten av INGAR som blir beskrevet i neste avsnitt. Innbyggertilskuddet er i 2015 på kr 55.613.000,-. Utgiftsutjevningen gir oss i 2015 kr 13.213.000,- (reduksjon fra 2014 på kr 1.461').

Inntektsgarantitilskudd:

Inntektsgarantitilskuddet (INGAR) skal sikre at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 300 kroner under beregnet vekst på landsbasis, før finansiering av selve ordningen (kroner pr. innbygger). Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger fra alle landets kommuner. INGAR erstatter overgangsordningen som tidligere var en del av inntektssystemet til kommunene.

Inntektsgarantitilskuddet ser på den totale endringen i rammetilskuddet, i stedet for å se på effekten av hver enkelt innlemming/utlemming i inntektssystemet. Kommuner med lav vekst i rammetilskuddet vil med INGAR motta kompensasjon uavhengig av om den lave veksten skyldes innlemming av øremerkede tilskudd, systemendringer, oppgaveendringer, nedgang i befolkningstallet, endringer i distriktspolitiske tilskudd, endring i kriteriedata eller andre forhold.

Endringer i inntektsutjevning trekk/tilskudd som følge av endret inntektsutjevning og endringer i rammetilskuddet som følge av endret selskapsskatt skal ikke kompenseres gjennom inntektsgarantitilskuddet. Endringer i skjønnstilskuddet, veksttilskuddet eller saker med særskilt fordeling vil heller ikke kompenseres gjennom INGAR, siden dette er tilskudd som gis til spesielle formål eller i en tidsavgrenset periode.

Inntektsgarantitilskuddet for 2015 blir beregnet med utgangspunkt i rammetilskuddet til kommunene etter revidert nasjonalbudsjett 2014. Dette rammetilskuddet blir korrigert for skjønnstilskudd i 2014, saker med særskilt fordeling i 2014, og inngående/utgående fordeling av tilskudd som innlemmes i / trekkes ut av inntektssystemet i 2015. Rammetilskuddet til kommunene i 2015 blir tilsvarende korrigert for skjønnstilskudd i 2015, saker med særskilt fordeling i 2015 og veksttilskuddet i 2015. Deretter blir den korrigerte veksten fra 2014 til 2015 beregnet, på landsbasis og for hver enkelt kommune. Den korrigerte veksten på landsbasis var fra 2014 til 2015 var på landsbasis på 1.084,- kroner per innbygger. Dersom en kommune har en korrigert vekst i rammetilskuddet som er lavere enn 784,- kroner per innbygger, får kommunen inntektsgarantitilskudd tilsvarende differansen mellom egen vekst i rammetilskuddet, og en vekst på 784,- kroner per innbygger. I tillegg må alle kommuner være med på å finansiere INGAR, gjennom et trekk i innbyggertilskuddet. For Grong kommune var veksten fra 2014 til 2015 beregnet til -1.065,- kroner pr. innbygger. Vi får derfor kompensert med kr 1.849,- pr. innbygger i form av INGAR ordningen.

Grong kommune er for 2015 tildelt kr 4.428' gjennom INGAR ordningen. Dette er en nedgang på kr 77' fra 2014. Beregningen av INGAR for årene som kommer er veldig kompliserte/usikre. KS

prognosemodell inneholder likevel et forsøk på en slik beregning. I økonomiplan perioden har vi holdt tallet stabilt da prognosen på dette området er svært usikker.

Skatteutjevningen:

Skatteutjevningen skal delvis utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Skatteutjevningen for kommunene omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skattytere, naturressursskatt fra kraftforetak. For 2009 har utjevningsgraden blitt trappet opp, og i 2011 er målet om 60% nådd i symmetrisk utjevning. Det betyr at kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet blir kompensert med 60% av differansen mellom egen skatteinngang og landssnittet. Kommuner med skatteinntekt under 90% av landsnittet blir i tillegg kompensert for 35% av differansen mellom egne skatteinntekter og 90 % av landssnittet. Finansieringen skjer ved at kommuner med skatteinngang over landssnittet blir trukket 60% av differansen mellom egen skatteinngang og landssnittet. Finansieringen av tilleggskompensasjonen skjer ved at hver kommune trekkes med et likt beløp pr. innbygger.

Skatteutjevningen blir for hver kommunen beregnet fortløpende 10 ganger i året etter hvert som skatteinngangen ligger klar. Trekk eller tillegg i skatteutjevningen blir avregnet mot kommunens utbetaling av rammetilskuddet.

Grong kommune har en skatteandel som ligger under 90 % av landsgjennomsnittet og vil således få overført midler gjennom skatteutjevningen.

Samlet rammetilskudd i 2015

Det budsjetteres rammetilskudd i samsvar med forslag til statsbudsjett framlagt i oktober 2013, Samlet beregning for rammetilskudd og skatt er slik, hvor prognosemodellen fra KS er brukt som grunnlag:

1000 kr	2012	2013	2014	2015
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	49 898	53 006	55 785	55 613
Utgiftsutjevning	18 202	19 171	14 674	13 213
Overgangsordninger/INGAR (fra 2009)	4 200	1 486	4 505	4 428
Saker med særskilt fordeling	554	0	903	948
Tilskudd Namdalskommunene/Hovedstadstilskudd	3 536	3 734	3 937	4 029
Småkommunetilskudd	4 996	5 161	5 316	5 475
Ordinært skjønn	2 200	2 600	3 400	4 900
Skjønn – tap endringer av inntektssystemet	1 100	1 100	1 100	1 100
Sum rammetilsk uten selskapsskatt	84 686	86 258	89 620	89 706
Selskapsskatt	0	0	0	0
Sum rammetilsk. ekskl inntektsutj.	84 686	86 258	89 620	89 706
"Bykletrekket" (anslag)	0	0		
Netto inntektsutjevning	5 716	7 623	6 491	6 521
Sum rammetilskudd	90 402	93 881	96 111	96 227
Skatt på formue og inntekt	46 493	49 530	53 912	54 834
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	136 900	143 400	150 000	151 061

I økonomiplanperioden er rammetilskuddet i utgangspunktet videreført flatt, men likevel med en reduksjon på 1,5 mill fom 2016 begrunnet ut fra usikkerhet på skjønn og INGAR.

8.6.3 Innlemming og avvikling av øremerkede tilskudd i rammetilskudd

I det samlede rammetilskuddet til kommunen for 2011 ble det gjort en rekke korrigeringer på grunn av endringer i oppgavefordelinger mellom forvaltningsnivå, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd osv. Den største endringene var at driftstilskuddet til barnehager ble innlemmet i rammetilskuddet. Tildelingen av skjønnsmidler barnehager ble avsluttet. Dette medførte i 2011 et tap

for Grong kommune. I 2012 var den største endringen samhandlingsreformen - kommunal medfinansiering hvor Grong kommune ble tildelt 3.238'. Denne ordningen er nå for 2015 trukket ut igjen, for Grong's vedkommende utgjorde trekket for 2015 kr 3.267'.

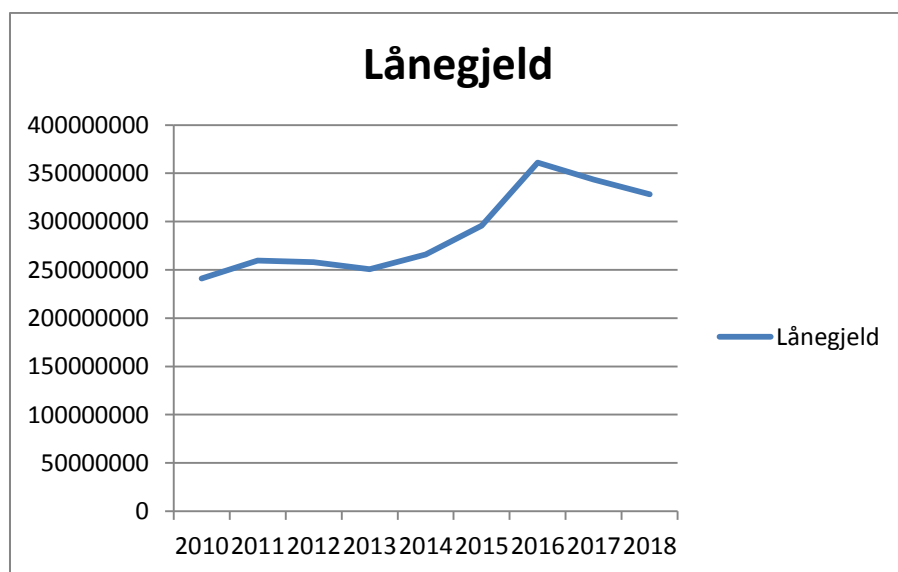
I 2015 er det kun gjennomført en rekke små innlemminger og korreksjoner i rammetilskuddet. De største i tillegg til endringen i forhold til samhandlingsreformen er;

- Økning med bakgrunn i økt egenandel i statlige barnevernsinstitusjoner
- Økning med bakgrunn i utgifter til brukerstyrt personlig assistent
- Reduksjon med bakgrunn i etterspørsel barnehage ved økt kontantstøtte
- Reduksjon med bakgrunn i reversering av innføring av kulturskoletilbud - heilårseffekt
- Reduksjon med bakgrunn i reversering av ordninga med gratis frukt og grønt – heilårseffekt
- Reduksjon med bakgrunn i økt maks pris barnehager
- Økning med bakgrunn i nasjonalt minstekrav til foreldrebetaling i barnehage

8.7 Kapitalkostnader

8.7.1 Utvikling i lånegjeld

Lånegjelda har vært ganske stabil i perioden 2010 tom 2014, dog med en økning som skyldes utbyggingen av sykeheimen. I perioden fom 2014 tom 2016 øker gjelda betraktelig. Dette har sammenheng med den store utbyggingen på GBU med regional kulturhuisfunksjon. Lånegjelden reduseres så fra 2016 og utover i økonomiplanperioden ut fra at det ikke er lagt inn noen store investeringsprosjekter etter at utbyggingen på GBU er ferdig.

8.7.2 Renteforutsetninger

Renta har i 2014 har holdt seg stabil hele året. Våre lån i kommunalbanken har i hele 2014 ligget på et rentenivå på 2,25%, mens lånene i KLP Kommunekreditt har hatt en rentesats på 2,95%, med en nedgang til 2,5% fra 6. november. Hvordan utviklingen vil bli fremover er usikkert. De fleste spådommer tilsier at renta vil holde seg lav også i 2015. Kommunalbanken ga den 17. oktober ut et tilbud på fastrente med følgende rentevilkår, 2,01% for fastrente over 3 år, 2,1% - 4 år, 2,21% - 5år, 2,32% - 6 år, 2,44% - 7 år, 2,56% - 8 år og 2,72% 10 år. Vi har ut fra dette lagt som en forutsetning at vi binder renta på alle våre innlån over 3 år.

Rentereguleringsfondet vårt er pr. i dag på 3,8 millioner.

Når det gjelder kommunens innlån i forbindelse med etableringslån i husbanken så er de aller fleste av disse knyttet opp mot en fastrenteavtale på 5 år til 2,089% rente.

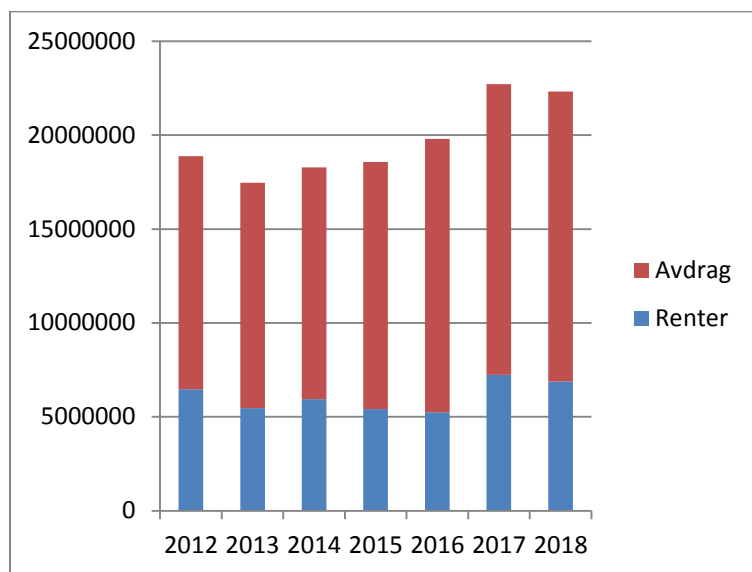
8.7.3 Utvikling i avdrag og rentekostnader

Avdrag:

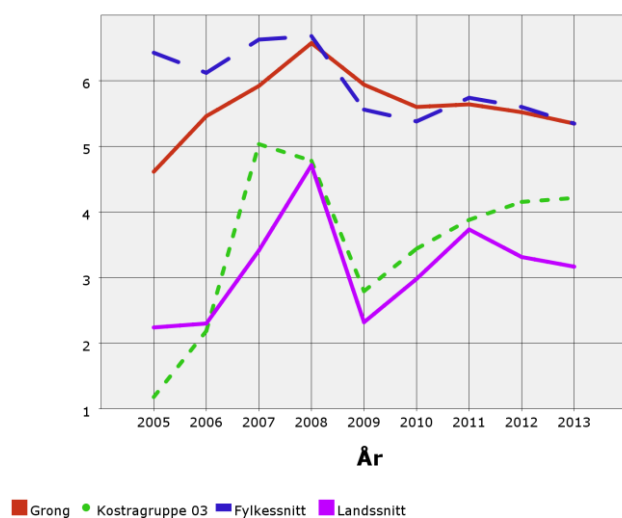
Årlige avdrag vil i perioden vil øke fra kr 12 mill i 2012 til kr 15,5 mill i 2017 for så å reduseres til 15,4 i 2018. Kommunen ligger innenfor grensen for minste tillatte avdrag.

Rentekostnader:

Rentekostnadene vil ut fra forslaget til investeringsbudsjett i økonomiplanperioden økes fra 6,5 i 2012 til kr 7,2 mill i 2017, for deretter å reduseres til 6,9 i 2018. Det er lagt inn en forutsetning om fastrente på 2,01% i hele perioden.

8.7.4 Netto renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter.

Figuren ovenfor er hentet fra kostratallene ved utgangen av 2013. Denne viser hvor stor andel av kommunens brutto driftsinntekter (dvs. skatt, rammetilskudd, alle overføringer, e-skatt, salgsinntekter

osv) som går med til å betale renter og avdrag (netto). Figuren viser samme tall for kostragruppe 3, for landsnittet og for fylkesnittet.

Det fremgår av figuren at Grong kommune i 2013 lå langt høyere enn landet og kostragruppen. Vi lå på linje med fylkesnittet.

8.8 Flyktninger

Under ansvar 8500 regnskapsføres følgende:

Vertskommunetilskudd, som kommunen får i forbindelse med den rollen Grong har som vertskommune for flyktningemottaket i Grong. Det budsjetteres med 1.640.000,- kr i 2015. Dette tilskuddet skal dekke kommunens gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med at det drives mottak i kommunen. Grunnsatsen var i 2014 på kr 477.318,- pr kommune, en sats pr ordinær plass på kr 7.326,-

Disse satsene er pr. nå ikke klare for 2015 slik at vi har tatt utgangspunkt lagt inn en forventning om økning på 4% ut fra signaler fra statlig hold.

Integreringstilskuddet, er et tilskudd som kommunen får for bosetting av flyktninger. Tilskuddet utbetales pr. bosatt med et beløp som avtrappes over 5 år.

Det er i økonomiplanperioden budsjettert med følgende bosetting (k.styrevedtak i forhold til de to første årene);

2015	5 enslige mindreårige og 5 ordinære flyktninger, samt 4 i familiegjennforening.
2016	5 enslige mindreårige og 5 ordinære flyktninger, samt 3 i familiegjennforening.
2017	7 enslige mindreårige og 5 ordinære flyktninger, samt 3 i familiegjennforening.
2018	7 enslige mindreårige og 5 ordinære flyktninger, samt 3 i familiegjennforening.

Enslige mindreårige flyktninger.

Det har siden i oktober 2009 vært bosatt enslige mindreårige flyktninger i Grong kommune.

Bosettingen har vært på hhv. 7(2009), 7(2010), 7(2011), 5(2012), 5(2013) og 5(2014).

Kommunestyret vedtok i oktober 2013 videre bosetting av flyktninger i Grong kommune. Bosettingen av enslige mindreårige gir både integreringstilskudd og særtilskudd til kommunen. Tilskuddene gir i 2015 kr 184.000,- i integreringstilskudd pr. enslig mindreårig samt et særtilskudd på 191.000,- pr

person. I og med at satsen for 2015 pr. i dag ikke er klarlagt har vi lagt til grunn satser 2014 med et påslag på 4%. Integreringstilskuddet reduseres utover perioden, mens særtilskuddet holdes på samme beløp i hele perioden.

I tillegg til disse bosettingene kommer også enkelte familiegjenforeninger.

Totalt er det budsjettert med vertskommune- og integreringstilskudd som følger;

	2015	2016	2017	2018
Vertskommunetilskudd	1 640 000	1 640 000	1 640 000	1 640 000
Integreringstilskudd	11 382 000	10 830 000	10 198 000	10 280 000
Særtilskudd	4 138 000	3 183 00	3 725 000	3 534 000
SUM	17 160 000	15 653 000	15 563 000	15 454 000

8.9 Lønn – og sosiale utgifter

For Grong kommune så ser en at veksten på de frie inntektene for 2015 normalt sett burde være nok til å dekke lønns- og prisstigningen. Kommunens nominelle vekst i frie inntekter er beregnet til 4,2 %, mens deflator (lønns- og prisstigning vektet sammen til et gjennomsnitt) ligger på 3 %. Dette tilsier en realvekst på 1,2 % for vår del. Dette tar utgangspunkt i revidert budsjett for 2014 som er langt lavere enn opprinnelig budsjett for 2014, ut fra folketallsnedgang pr. 1.1. samt svikt i skatteinntektene for hele landet. Videre så er utgangspunktet for 2014 nedjustert med trekket i forhold til samhandlingsreformen (oppgavekorrigert) slik at sammenligningen mellom 2014 og 2015 blir korrekt ut fra oppgavene. Til tross for denne økningen så har det vært vanskelig å få budsjettet i balanse, dette skyldes bla. at vi i 2014 ikke har tatt ned budsjettet i hht. endrede forutsetninger på skatt og rammetilskudd (som rapportert tidligere). Videre har Grong kommune fått betydelige skjønnsmidler, og disse ligger inne i økningen. I og med at økte skjønnsmidler relateres til utgiftsøkning på ett budsjettansvar, er dermed økningen allerede budet opp.

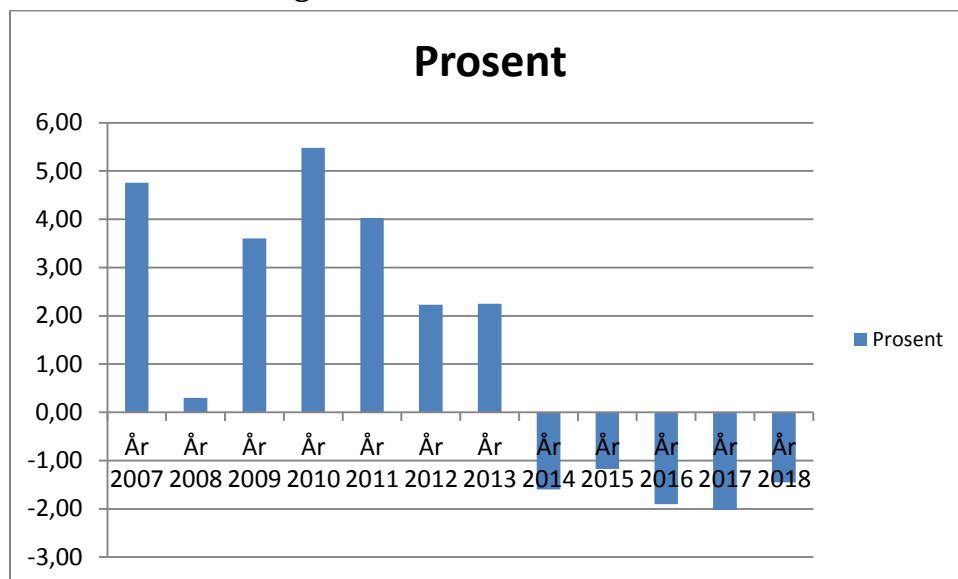
Lønnsoppgjøret for 2015 er et mellomår, men en regner likevel med en lønnsøkning på 3,5% fom 1. mai.

Det er i budsjettet for 2015 tatt utgangspunkt i ny lønn pr 1.1.2015, etter at både det sentrale og det lokale oppgjøret er lagt inn for alle ansatte. Det som er gledelig i år er at en har funnet rom for å avsette ½ av forventet lønnsøkning på det enkelte rammeområdet. Resterende ½ må dekkes ved innsparing/omstilling innenfor den enkelte driftsramme.

8.10 Netto driftsresultat

Det er fra sentrale myndigheter tidligere gitt uttrykk for at det forventes at kommunen planmessig styrer sin økonomi mot en driftsmargin på minst 3% av driftsinntektene. I senere tid er det gitt uttrykk for at resultatet bør ligge på minimum 2%. Det er dette resultatmålet som best uttrykker utviklingen i kommunens økonomi over tid.

Netto driftsresultat egen kommune

Kommunen har i perioden 2007 – 2013 med unntak av 2008 kommet ut med et netto driftsresultat på over 2 %. Sentrale myndigheters mål av driftsinntektene har vi klart i 4 av disse årene. Ser en perioden fremover ser en helt klart en forverring i den økonomiske situasjonen. Dette til tross for at kommunen frem t.o.m. 2018 har lagt inn en forutsetning om innsparing for å få budsjettet i balanse. Denne innsparingen ligger inne i beregningen av netto driftsresultat, slik at når omstillingsmålene er nådd vil ikke dette påvirke netto driftsresultat i noen grad.

Oversikten viser at det er nødvendig å foreta tilleggsgrep i forhold til de allerede omfattende tiltak som ligger inne, et arbeid som bør startes opp i forkant av økonomiplanbehandlingen for 2015.

8.11 Eiendomsskatt

Fra og med 2010 har kommunestyret vedtatt at det skal innkreves eiendomsskatt av alle eiendommer i hele kommunen, såkalt generell eiendomsskatt. Tidligere var det bare såkalte verker og bruk som ble belagt med eiendomsskatt. Eiendomsskatt beregnes ut fra en antatt (omsetnings)verdi av hvert enkelt objekt, mens kraftverkernes verdi beregnes av skatteetaten.

For år 2015 fastsettes eiendomsskattegrunnlaget fra siste skatteligningen for kraftverkene det vil si for 2013. For Grongs vedkommende gjelder det de fire kraftverkene i Namsen; Åsmulfoss, Aunfoss, Øvre Fiskumfoss og Nedre Fiskumfoss, samt det private kraftverket Knutfoss Kraft AS. Beskatningen av kraftverkene er en omfattende og komplisert prosedyre og er nå lagt til sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss. Det er det enkelte verks beregnede formuesverdi som er takstgrunnlaget i utgangspunktet. Men for at dette ikke skal slå uheldig ut, er det fastsatt en minimumsverdi basert på 7 års gjennomsnittlig kraftproduksjon. Det er videre satt makstak ved denne skattleggingen. For 2012 ble det vedtatt å heve denne maksimumsverdien med 5%, noe som utgjør ca 450.000,- for vår del. Det er videre vedtatt en ytterligere økning for 2013 med 11%. For 2014 ble det utskrevet og innbetalt eiendomsskatt på til sammen vel 10,4 mill.kr. for disse kraftverkene. Eiendomsskatten utgjorde 7 0/00 av taksverdi. Skatten for 2015 vil måtte reduseres med 190.000,- ut fra nye verdier på kraftverkene.

Hvordan utskrivningen av eiendomsskatt på alle eiendommene i kommunen vil falle ut avhenger av to ting: Takstgrunnlaget og skattesatsen. Eiendomsskattinntekten er budsjettet til totalt kr 15.677.000,- for 2015. Næring samt verker og bruk skattelegges etter en sats på 7 promille, mens øvrige eiendommer skattelegges ut **fra 5 promille. Dette er en økning på en promille fra 2014 og utgjør en økning i kommunens inntekt på anslagsvis kr 700.000,- pr. år. For en ny bolig i Grong sentrum på 120 kvm. utgjør dette en økt utgift på kr 840,- pr. år.**

8.12 Konsesjonsavgifter

Konsesjonsavgiftene skal være en kompensasjon til kommuner som stiller naturressurser til disposisjon for kraftproduksjon. Først og fremst skal det kompenseres for inngrep som er gjort i forbindelse med vasskraftutbygging i form av regulering av sjøer og vassdrag. Videre skal det kompenseres for at vassføringa vil variere mye i ikke utbygde elvestrekninger i regulerte vassdrag. Grongs konsesjonsavgifter skriver seg fra reguleringskonsesjoner i Namsenvassdraget og Bangsjøene

Av de avgiftene som er beregnet for hver konsesjon, får den enkelte kommune en andel som delvis fastsettes ved skjønn.

Konsesjonsavgiftene beregnes av den kraftøkning som skyldes reguleringer og overføringer. For hver konsesjon er det fastsatt en sats pr. naturhestekraft (1 naturhestekraft = 0,6 kW).

Konsesjonsavgiftene skal avsettes til kraftfond. Bruken av midler fra kraftfondet er regulert i vedtekter fastsatt av kommunestyret og godkjent av fylkesmannen. I henhold til vedtektene kan kraftfondet kun brukes til næringsformål samt til avdrag på lån til utbyggingsformål. Hvor mye som inntektsføres fra kraftfond til dekning av avdrag på lån får dermed betydning for budsjetttrammene.

Nivået i budsjettet for 2015 er videreført flatt i økonomiplanperioden

8.13 Konsesjonskraftinntektene

Konsesjonskraftinntektene skal være en kompensasjon til de kommuner som får ulempene ved vassdragsutbygginger. Ordningen ble innført i 1984. Den går ut på at i de kommuner hvor det produseres kraft skal kommunen kunne ta ut en viss mengde kraft til selvkost. Kommunen kan da enten selge krafta videre eller bruke den selv. Uttaket er begrenset til 10 % av kraftproduksjonen i kommunen, men kan ikke utgjøre mer enn det totale forbruket i kommunen regnet i kWh. Grong kommune hadde i årevis en gjenkjøpsavtale med NTE vedrørende kommunens konsesjonskraft. Fra og med 2006 har Grong kommune sammen med de tre andre kommunene (Namsskogan, Lierne og Røyrvik) solgt konsesjonskraftmengden på det åpne kraftmarkedet. De fire kommunene i Indre Namdal har stått sammen om salgsavtalen i flere år nå og det er foretatt samme prosedyre for kommende år.

Grong kommune har en konsesjonskraftmengde på knapt 13 GWh (= 12,1 millioner kWh i Namsen og 0,26 GWh i Bogna og 0,48 GWh i Kolsvik). 10,7 GWh av denne kraftmengden kommer fra konsesjoner som er gitt før 1959, og da fastsettes prisen på konsesjonskraft individuelt og beregnes for det enkelte kraftverk. For konsesjoner gitt etter 1959 fastsetter Olje- og energidepartementet prisen på konsesjonskraften. For 2014 oppnådde vi en "bruttopris" på 33,47 øre/kWh. Herfra kommer selvkost og innmatingskostnader som NTE selv beregner. For konsesjoner etter 10.04.1959 fastsetter Departementet hva selvkosten skal være. For konsesjoner gitt før 10.04.1959 beregnes selvkost for hvert enkelt kraftverk. Konsesjonskrafta for 2015 er nå solgt til Ishavskraft AS for kr 27,58 øre pr. Kwh. Dette er en nedgang på 5,89 øre fra 2014. Dersom en legger til grunn de selvkostberegningen NTE kom med på våren 2014 så vil økt kraftpris gi en netto reduksjon på ca 700.000,-. Dette er nå lagt inn i budsjettet for 2015.

I økonomiplanperioden er budsjettet for 2015 videreført flatt.

8.14 Disposisjonsfond og kapitalfond

Disposisjonsfond

Beholdningen på disposisjonsfondet har variert fra år til år, stort sett er det regnskapsresultatet som påvirker dette fondet, da en i gode tider kan sette av til fond og omvendt.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Disposisjonsfond uten rentefond	7.466.000	1.541.000	114.000	6.920.000	7.817.000	4.618.000	4.098.000

Utviklingen av fondet i 2014 ut fra revidert budsjett pr. oktober.

Inngående balanse disposisjonsfond: 4.098.000

Budsjettert bruk av fond i investering 760.000

Budsjettert bruk av fond i drift 3.139.000

Anslag disp.fond ved utg. 2014 200.000,-

I tillegg til dette fondet hadde vi ved utgangen av 2013 både rentereguleringsfond (kr 3,8 mill) og premieavviksfond (kr 17 mill).

Det er lagt inn en forutsetning om fastrente for alle kommunens innlån for de påfølgende 3 år. Ut fra dette samt at framtidsutsiktene pr. i dag ikke tilsier noen form for renteøkning i den nærmeste fremtiden legges det i budsjett og økonomiplan opp til å benytte rentereguleringsfondet fullt ut i løpet av de to første årene. Videre så er det lagt opp til bruk av premieavviksfondet på ca. kr 8,6 millioner (som i det store og hele er et likviditetsfond). Det er ut fra likviditetshensyn budsjettert med kassekreditt med en limit på 10 millioner og et gjennomsnittlig forbruk på 5 millioner i 2017 og 2018. Dette medfører økte renteutgifter.

	Saldo IB	2015	2016	2017	2018	Saldo UB
Ubalanse før fondsbruk		1 236'	3 993'	4 316'	2 661'	
Bruk av rentefond	3 800'	-1 236'	-2 564'			0
Bruk av pensjonsfond	17 000'		-1 429'	-4 316'	-2 661	8 594'

Slik budsjett og økonomiplan ligger pr. i dag vil rentefondet være oppbrukt, ved utgangen av 2016. Etter endt økonomiplanperiode vil vi ha igjen ca. 8,4 mill. på pensjonsfondet. Fra rådmannens side anbefales sterkt å vurdere nye tiltak som har som mål å unngå bruk av pensjonsfondet evt. redusere bruken i forhold til det som nå er foreslått. Grunnen til at det ikke er foreslått i dette forslaget, er at dette vil være tiltak som vil kreve god forankring og grundige prosesser i organisasjonen.

9 Administrasjon og fellestjenester

9.1 Beskrivelse av område

Området omfatter:

Sentraladministrasjon, bestående av:

Rådmann, og rådmannens stab, herunder to kommunalsjefer og personalsjef.

(I tillegg: Kommunalsjef helse og omsorg som regnskapsmessig er plassert under ansvar 3000)

Informasjonskonsulent

Seksjonsleder

IT-konsulent

Økonomisjef, regnskap, lønn og skatt

Kantinedrift.

9.2 Status, utfordringer og utviklingstiltak

9.2.1 Nåsituasjon

Rådmannens har følgende ansvarsområder:

Iverksetting av politiske vedtak.
Ledelse av sentraladministrasjonen
Overordnet administrativ ledelse av alle kommunal virksomhet.
Forberede overordnet planlegging, regnskap og årsberetning.
Fatte administrative vedtak etter fullmakt i delegasjonsreglement og andre delegerte områder.
Overordnet utviklings- og informasjonsarbeid inkl. omdømmebygging.

Andre hovedarbeidsområder:

Interne tjenester, sekretariat for folkevalgte organer, servicekontor, sentralbord, bevilningssaker.
Regnskap, fakturering, lønn og skatt, kommunal eiendomsskatt

Personalressurser 2014	Årsverk	Ansatte
Rådmann og rådmannens stab: (Ansvar 1000)		
Rådmann, kommunalsjefer og personalsjef ¹⁾	3,00	3
Økonomisjef	1,00	1
Regnskap, lønn og skatt ²⁾	3,32	5
Rådgiverstillinger	1,40	2
Sum	8,72	11
Servicekontor og IT-avdeling: (Ansvar 1101)		
Seksjonsleder/ daglig leder servicekontor	1,00	1
Rådgiver (informasjon/øvrige oppgaver)	0,50	1
Stab forøvrig, inkl. 0,6 hjemmel arbeid for IN Trafikk ³⁾	4,20	6
Sum	5,70	8
IKT: (Ansvar 1100) ⁴⁾		
IKT-konsulent	1,00	1
Sum	1,00	1
Kantine: (Ansvar 1102)		
Kantinemedarbeider	0,60	1
Sum	0,60	1
Sum	16,02	21

¹⁾ I tillegg Kommunal helse og omsorg som ikke inngår i årsverkene listet opp, men er budsjettert under ansvar 3000.

²⁾ En av de ansatte ved regnskap har i tillegg 0,28 årsverk fordelt regnskapsmessig på VAR-områdene

³⁾ En av de ansatte ved servicekontoret har i tillegg 0,5 årsverk fordelt regnskapsmessig på VAR-områdene

⁴⁾ I tillegg 1,30 årsverk IKT budsjettert under ansvar 2211, felles utgift undervisning.

I tillegg er lønn for hovedtillitsvalgt Fagforbundet og Norsk sykepleierforbund lagt inn under ansvar 1101, med totalt 55 % hjemmel. Regnskapsmessig plassering er en følge av Kostra-forskriften.

I 2015 avviker leder ved Servicekontoret, IT og informasjon lovfestet permisjon. I leders fravær fordeles lederoppgavene på andre stillinger i sentraladministrasjonen, i hovedsak fordelt til rådmann og personalsjef. I tillegg vil det være store sentrale oppgaver der rådmannen og rådmannens ledergruppe vil være aktive bidragsytere. Arbeidssituasjonen i 2014 har vært slik at flere i ledergruppa har store utfordringer med å få tatt ut ferie og avspasering.

Se felles utviklingstiltak og utviklingstiltak for ramme 1, men nevner særskilt kommunereform, valg, skolestruktur og skolebygg med kulturhusfunksjoner. Oppfølging og støtte til avdelingslederne i den løpende drift krever også mye ressurser. 2015 blir også et arbeidskrevende år!

Bemanningen på økonomiseksjonene er stabil. Det ble i 2014 opprettet et felles lønningskontor på Namsskogan. I tillegg til dette er det tatt i bruk et nytt lønssystem. Det nye lønssystemet krever pr. i dag mer ressurs enn det det gamle gjorde. Lønningsmedarbeideren tilhørende økonomienheten jobber nå tilnærmet 100% med lønn kontra 80% tidligere. Dette tilsier at all postering av leverandørfakturaer nå utføres av kommunekassereren i sin helhet, noe som medfører ekstraarbeid for vedkommende.

Lindorff benyttes fremdeles i forhold til innfordring av kommunale krav. Slik arbeidssituasjonen er på kontoret pr. i dag hadde det ikke vært mulig å finne nok tid til dette selv. Tjenester vedr. arbeidsgiverkontrollen kjøpes av Inn-Trøndelag skatteoppkreverkontor.

Servicekontoret har i 2014 hatt fokus på den løpende drift, samt en del rutineutvikling som er lagt inn i Kvalitetsloven, jf. mål i felles utviklingsplan. Arbeidsmengden med skysstasjonen er stabil. Det arbeides kontinuerlig med serviceutvikling og utvikling av arbeidsmiljøet.

Fast 100 % stilling som informasjons og kommunikasjonsrådgiver kom på plass i august 2013, men ble redusert til 50 % fra og med februar 2013. Behovet for løpende informasjon er stort, både internt og eksternt. Kommunens informasjonsblad er kommet i ny drakt – Grong Nytt. Det arbeides med å få ny hjemmeside etablert i 2015. Kommunen ligger fortsatt langt framme i bruk av sosiale media som eksempelvis facebook.

Innenfor IKT- området er det de senere år investert i mye nytt utstyr. Driften er i all hovedsak stabil. Utviklingsarbeidet skjer mye i samarbeid med de øvrige IN- kommunene gjennom IKT Indre Namdal IKS, og egen handlingsplan er utarbeidet. Flere internkurs for de ansatte er gjennomført i 2014.

9.2.2 Hovedutfordringer

For ledelsen er det fortsatt en hovedutfordring å få frigjort tid til ledelse og strategisk arbeid. En annen utfordring er å utvikle tjenesteproduksjonen innenfor de rammer som stilles til disposisjon, ved å gjennomføre kontinuerlige omstillingsprosesser. Videre ta initiativ og følge opp plan-, utbyggings- og utviklingsoppgaver.

For økonomiseksjonen, servicekontoret, IT og informasjonsområdet vil utfordringen være kapasitetsmessig å klare driftsoppgavene samtidig som det skal drives utviklingsarbeid innenfor fagområdene.

Utviklingstiltakene er også i 2015 omfattende og krevende med flere ressurskrevende fellestiltak.

9.2.3 Utviklingstiltak

Felles for ramme 1

- Revidere organisasjonsplan for Servicekontor, IT og informasjon i tråd med vedtatt budsjett for 2015.
- Styrke omdømme- og identitetsarbeidet internt og eksternt i Grong kommune, bl.a. gjennom prosjektet "Saman om ein betre kommune".
- Jobbe med profilering av Grong kommune og ny visjon.

Servicekontoret

- Fortsatt fokus på serviceutvikling og bevisstgjøring rundt egen rolle som kommunens ansikt utad, inkludert vurdering av plassering av sentralbord.

- Videreutvikle intern tilbakemeldingskultur og effektiv ressursutnyttelse.
- Legge inn ytterligere 10 etablerte rutiner i Kvalitetslosen.
- Kontinuerlig arbeid med rydding og flytting av arkivmaterieill.

IKT

- Etablere et system for innmelding av saker fra ansatte og sette dette i et system med forventet tilbakemelding og løsning på utfordringen.
- Bistå i utviklingen av ny hjemmeside sammen med Indre Namdal IKS.

Informasjon

- Videreutvikle kommunikasjonsplattformene til Grong kommune; i hovedsak Grong Nytt og kommunens hjemmeside.
- Være aktiv og tett på ledergruppen, avdelingsledere og ansatte i forhold til nyhetssaker i egen organisasjon
- Systematisere billedarkiv og de bilder Grong kommune har rettigheter til å bruke.

Økonomi

- Jobbe med bemanning på skatt ut fra hva som blir resultatet i den statlige utredningen. Fortsatt kommunal eller overgang til statlig skatteinnkreving.
- Legge inn 5 nye rutiner i Kvalitetslosen

10 Oppvekst og familie

10.1 Beskrivelse av området

Området omfatter:

Fagområdet består av følgende resultatenheter:

- Barnehage (4)
- Grunnskole, inkl. SFO (3)
- Musikk- og kulturskole (1)
- Indre Namdal barnevern og PPT (1)
- Voksenopplæring/undervisning flyktninger (1)

Det er til sammen ca. 113 årsverk og 148 ansatte innen nevnte fagområder.

Forskrifter, lover og læreplaner (skolene) for de ulike områdene gir nærmere overordnede føringer. I tillegg blir kommunale vedtak fulgt opp, bl.a. årlige utviklingstiltak.

Kommunalsjef for oppvekst har under rådmannen det overordnede oppfølgings- og ledelsesansvar innenfor oppvekst og familie.

10.2 Status, utfordringer og utviklingstiltak

10.2.1 Nåsituasjon

Tjenesteproduksjon	Omfang 2014
4 kommunale	136 barn i de kommunale barnehagene (økning på 16 barn sammenlignet

barnehager Ingen private barnehager	med samme tidspunkt i 2013).
Grunnskole 6 – 15 år	261 elever fordelt på 3 skoler (6 færre elever enn samme tidspunkt i 2013)
Skolefritidsordning	58 barn (som er 6 flere barn enn samme tidspunkt i 2013)
Musikk- og kulturskolen	48 elever og 49 elevplasser. I tillegg 7 elever på kortkurs i forming (nedgang på 29 elever i forhold til samme tidspunkt i 2013).
Indre Namdal barnevern og PPT	<u>Barnevern:</u> 67 aktive saker (Grong) pr. nov. 2014, inkl. enslige mindreårige. (8 flere saker enn samme tidspunkt i 2013). <u>PPT:</u> 41 aktive saker (Grong) pr. nov. 2014 (6 færre saker enn samme tidspunkt i 2013).
Voksenopplæringa	Undervisning i norsk og samf.fag fremmedspråklige: 102 elever inkl. 13 enslige mindreårige (14 flere elever enn samme tidspunkt i 2013).

Personalressurser 2014		
	Årsverk	Ansatte
Barnehage	32,42	38
Grunnskole	53,22	69
Skolefritidsordningen	3,60	8
Musikk- og kulturskolen	1,36	6
Indre Namdal barnevern	8,55	10
PPT	5,55	7
Voksenopplæringa	8,07	10
Sum	112,77	148

Barnehage:

Stortinget har lovfestet retten til barnehageplass. Grong kommune har full barnehagedekning, - alle som ønsker og har rett til barnehage tilbud får barnehageplass (barn født før 01.09 i det aktuelle barnehageår har rett til barnehageplass). Pr. november er det kun noen få ledige plasser både i sentrumsbarnehagene og i de to grendebarnehagene.

Kommunen har gode lokaler til barnehagedriften, med flere nye lokaler. Barnehagene på Bergsmo og i Harran har romkapasitet til å ta inn kun noen få barn i tillegg til de som allerede har barnehageplass nå, og det samme gjelder for sentrumsbarnehagene, som kun har få plasser utover tildelte plasser.

Personalet er godt faglig kvalifisert, med tilstrekkelig tilgang på utdannede førskolelærere. Ansatte i barnehagene deltar i felles kompetansehevingstiltak i Indre Namdal, og alle barnehagene har deltatt og følger opp i forhold til det interkommunale satsingsområdet "Tidlig innsats" etter Kvellommodellen.

Sykefraværet ved Ekker og Rønningen barnehager har de siste årene vært noe høyere enn gjennomsnittet for kommunen. For få år siden var det et samarbeid med Friskgården i Grong, hvor målet var å redusere sykefraværet ved de to barnehagene. Resultatet viser at sykefraværet har gått noe ned i 2013 og 2014, men det er viktig at oppfølgingsarbeidet fortsetter også fremover.

Barnehagene, særlig Ekker og Rønningen, har over tid hatt problemer med å skaffe vikarer ved sykdom og annet fravær. Denne situasjonen har bedret seg noe i 2013 og 2014. I 2014 ble det vedtatt ny organisasjonsplan for Ekker og Rønningen barnehager, hvor bl.a. fremtidig organisering på ledernivå og bemanningsressurs i avdelingene var sentrale tema.

Den pedagogiske bemanningen i barnehagene er i tråd med bestemmelsene i Lov om barnehager, og er slik sett lik den bemanning som er i andre kommuner. Når det gjelder assistenter og fagarbeidere, er det ikke gitt sentrale bestemmelser annet enn at det skal være tilstrekkelig bemanning. I 2013 ble assistent/fagarbeiderressursen redusert noe ved alle barnehagene, men Bergsmo og Harran barnehager fikk tilbakeført ressurser i 2014 (50% st. til Bergsmo og lærlingeplass til Harran). Formannskapet har vedtatt i sak 103/14 at evt. bemanningsøkning ved Ekker og Rønningen skal vurderes i forbindelse med utarbeidelsen av 2015-budsjettet.

De to nestlederne ved oppvekstsentrene deltar innværende barnehageår på lederutdanning for barnehagestyrere i regi av høyskolen Dronning Maud Minne, og 2 assistenter tar fagbrev på jobb, arrangert av fylkesmannen.

Grunnskole:

Både i samfunnsdelen til kommuneplanen og i sektorens egne planer er det lagt vekt på at kommunen skal være en god arena for læring. Opplæringslovens § 13-10 slår fast at kommunene skal ha et forsvarlig system for oppfølging av kunnskapsløftet.

Grong kommune deltar i et felles skolenettverk med de andre IN-kommunene og kommunene i Midtre Namdal, med en felles prosjektleder i skoleutvikling. Dette samarbeidet har medført gode tilbud innen etter- og videreutdanning, og vært med på å oppnå gode skoleresultater.

Hovedsatsinga i 2014 har vært å delta på barnehage- og skoleeierprogrammet, som arrangeres av KS og fylkeskommunens «oppvekstprogram». Grong kommune har i dette programmet valgt tidlig innsats og lik vurderingspraksis ved alle skolene som sine satsingsområder. I tillegg har GBU deltatt i prosjektet «Ungdomstrinn i utvikling», som er statens hovedsatsingsområde innenfor skole. Alle skoler over hele landet får tilbud om etterutdanningsopplegg innenfor klasseledelse, regning, lesing og skriving for alle lærere på ungdomstrinnet. Grong barne- og ungdomsskole ble valgt ut i pulje 1 i Nord-Trøndelag til å gjennomføre dette kompetansehevingsoplegget, som startet høsten 2013 med siste samling i november 2014. GBU valgte regning i alle fag og klasseledelse som sine satsingsområder i prosjektet.

Også i 2014 har flere ansatte ved skolene tatt videreutdanning. Våren 2014 var det 1 lærer som avsluttet videreutdanning i andreårspedagogikk, mens 1 lærer avsluttet studium i leseopplæring. Høsten 2014 tok 2 lærere fra Grong fatt på matamatikkstudier (30 studiepoeng). Videreutdanningen er støttet av staten i form av vikarmidler, og det er ingen studieavgift. I tillegg har 2 ansatte deltatt på regionens lederutdanning for skoleledere (samarbeid med HINT).

Skolene i kommunen deltar også i andre forskjellige prosjekt som har betydning for gode skoleresultater. Dette er bl.a. interkommunale prosjekter som er et resultat av det interkommunale samarbeidet innenfor skolesektoren.

Grunnskoleelevene i Grong kommune oppnår gode faglige resultater. Det viser bl.a. de nasjonale prøvene samt eksamensresultater. Resultatene vil naturlig nok variere noe fra år til år, men jevnt over de siste årene gjør elevene fra Grong det meget bra.

Elevundersøkelsen sier noe om læringsmiljøet på skolene. Her er det elevene selv som gir svar. Elevundersøkelsen viser at elevene i kommunen jevnt over trives på skolen. Det har imidlertid vært et utfordrende elevmiljø ved Bergsmo oppvekstsenter avd. skole, som toppet seg skoleåret 2013/14. Dette medførte høyt sykefravær blant ansatte i vårhalvåret. Etter tilsyn i forhold til miljørettet helsevern på slutten av 2013 fikk Bergsmo Oppvekstsenter avd. skole kritisk avvik i forhold til elevmiljøet. I løpet av 2014 ble det imidlertid satt i verk flere tiltak, og avviket ble i begynnelsen av november lukket. Høsten 2014 har sykefraværet blitt redusert til under 1 %, og elevmiljøet oppfattes nå som mye bedre.

Det er flyktningemottak i Grong kommune, og i tillegg har kommunen bosatt flyktninger de siste årene. Det har medført flere nye minoritetsspråklige elever, først og fremst ved GBU, men også ved de to andre skolene. Det har vært satt inn ekstra ressurser for å kunne gi tilpasset undervisning til denne elevgruppen.

Elevtallet i kommunen går ned i årene fremover, og det gir utfordringer i forhold til organisering og økonomi. Det først og fremst ved GBU nedgangen vil komme, ved begge oppvekstsentrene viser siste oppdatering i november en økning i elevtallet.

Musikk- og kulturskolen:

Musikk- og kulturskolen er også et lovpålagt område, og har som mål å gi et opplæringstilbud til elever som ønsker et tilbud innen musikk og annen kultur. I skoleåret 2014/15 er det 48 elever, noe som er en nedgang på hele 29 elever sammenlignet med forrige skoleår. Alle som søker får et tilbud. I tillegg til instrumentopplæring gis det kortere kurs for i alt 7 elever innenfor formingsområdet. Nedgangen i antall elever må i noen grad sees i sammenheng med lavere elevtall i grunnskolen, men det er i tillegg flere årsaker som det ikke er funnet noen god forklaring på. Andelen av grunnskoleelever som får musikkskoleundervisning har som følge av dette gått ned fra 28,8% forrige skoleår til 18,4% inneværende skoleår.

Indre Namdal barnevern og PPT:

Felles barneverntjeneste for kommunene i Indre Namdal med Grong som vertskommune ble etablert fra 1. april 2006. IN-kommunene har hatt egen interkommunal PPT-tjeneste siden midten av 1990-tallet. Fra 1. januar 2009 er barnevern og PPT samorganisert i en felles enhet kalt Indre Namdal barnevern og PPT, med felles administrativ leder og fagledere for henholdsvis barnevern og PPT. Fagleder for barnevern har i tillegg til faglederansvaret 50% stilling som administrativ leder for begge enhetene.

Enheten flyttet i første halvdel av 2014 ut av kommunehuset og inn i nye lokaler i Grong sentrum.

Det er et mål å vektlegge tidlig forebyggende innsats, og IN-kommunene arbeider sammen om prosjektet "Tidlig innsats etter Kvello-modellen". Prosjektet fikk betydelige eksterne midler i form av skjønnsmidler. Selve prosjektet er ferdig, men fortsetter uten prosjektmidler. Dette er et samarbeidsprosjekt som ledes av barnevern og PPT, hvor barnehagene er fokus. Alle barnehagene i Grong og IN forøvrig deltar i denne satsingen.

Barnevern:

Etter noen år med vakanser har barneverntjenesten nå opptil full bemanning, og har klart å redusere fristoversittelser for meldinger og undersøkelser. Det har imidlertid vært svært krevende de to siste år for barneverntjenesten, med bl.a. spesielt krevende enkeltsak. Dette har ført til betydelige merutgifter for kommunen, tross tildelte kriseskjønnsmidler i 2014 fra Fylkesmannen. Ut over dette har antall saker i Grong vært økende, bl.a. med bakgrunn i saker for personer med utenlands opprinnelse. Flere saker medfører økte utgifter.

Stortinget har vedtatt å øke ressursene til barnevern, og dette medført at barneverntjenesten i IN fikk økt stillingsressursen med 1 årsverk i 2013 finansiert av staten. For 2014 fikk tjenesten avslag på søknad om ytterligere stillingsøkning.

Våren 2014 gjennomførte barneverntjenesten en omorganisering som medførte opprettelese av to arbeidsteam: 1) Omsorgsteam 2) undersøkelses- og hjelpetiltaksteam. Hvert team har sin teamleder og hvert sitt jevnlig teammøte.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT):

Saksmengden totalt for regionen har de siste årene vært stigende, og for å komme ajour med saker (bl.a. ventelister) har PP-tjenesten etter vedtak i IN-kommunene hatt midlertidig stillingsøkning i 2013 og første halvdel av 2014 på 0.5 årsverk. Fra høsthalvåret 2014 ble denne stillingsressursen erstattet med logopedressurs tilsvarende 0,5 årsverk. Logopedressurs har i lengre tid vært etterspurt i IN-kommunene, og ordningen medfører kjøp av 50% stillingsressurs fra Namdal Rehabilitering. Medlemskommunene har ikke vært fornøyd med at PPT ikke har hatt tilstrekkelig tid til å jobbe på systemnivå. Derfor fikk tjenesten tilført 55% midlertidig ressurs fra august og ut året 2014 for jobbe systemrettet.

Voksenopplæringa:

Voksenopplæringa gir undervisning i norsk og samfunnsfag til voksne flyktninger. I tillegg får enslige mindreårige flyktninger også slik undervisning de 2 første skoleårene de bor i kommunen.

I 2014 er det arbeidet med en organisasjonsgjennomgang av voksenopplæringa, hvor bl.a. sentrale elementer er organisering/ledelse, organisering av grunnskoleopplæringa for enslige mindreårige og fremtidige lokaler. Dette arbeidet er ikke avsluttet ennå, men ett av resultatene fra dette arbeidet er at fra høsten 2014 er det startet egen grunnskolegruppe hvor målet er grunnskoleeksamen, og i tillegg legge til rette for opptak på videregående skole. Denne gruppa er tilrettelagt for både enslige mindreårige og for voksne som ønsker å kvalifisere seg for videre skolegang.

1 ansatt ved voksenopplæringa tok videreutdanning og eksamen våren 2014 i norsk som andrespråk, og 1 ansatt har i 2014 tatt videreutdanning i å tilrettelegge undervisninga for voksne med liten eller ingen undervisning i opprinnelige hjemland. Eksamen tas i desember 2014.

Norskundervisninga for innvandrere har en statlig finansieringsordning med en kommunal egenandel.

10.2.2 Hovedutfordringer

I kommende økonomiplanperiode med bl.a. forslag om utbygging av skole- og samfunnshus på Mediå, vil det bli nødvendig å omstille/tilpasse kommunens aktiviteter for å klare de årlige økonomiske forpliktelser en slik utbygging vil medføre. Det betyr at også oppvekstsektoren må bidra med omstillinger for å realisere utbygginga, noe som igjen betyr at det innenfor noen områder kan medføre effektivisering og stillingsreduksjoner.

Skolestruktur:

I budsjettforslaget for 2015 er det lagt inn at Bergsmo skole legges ned og 7. klasse ved Harran Oppvekstsenter overflyttes til GBU f.o.m skolestart høsten 2015, og at voksenopplæringa tar i bruk lokalene ved Bergsmo skole fra samme tidspunkt.

I forslag til økonomiplan er i tillegg lagt inn et omstillingstiltak som tilsvarer den forventede økonomiske besparelsen en nedlegging av Harran skole gir fra skoleåret 2017/18.. Dersom skolen opprettholdes forutsettes beløpet innhentet ved andre omstillingstiltak innenfor ramme 2. Det vises for øvrig til kap. 19.

Forslaget om endret skolestruktur begrunnes med både kostnadseffektiv drift av skolene/nødvendig økonomisk innsparing, men også skolefaglig ut fra at en større skole kan gi både sosiale og faglige gevinster. Dersom nåværende skolestruktur beholdes og omstillingsbeløpet skal tas innenfor oppvekstsektoren, vil dette bli en formidabel utfordring som mest sannsynlig vil innebære stillingsreduksjoner og store utfordringer for å opprettholde dagens tjenestetilbud innenfor sektoren.

Etablering av opplæringscenter for voksne på Bergsmo:

Nedlegging av Bergsmo skole gir muligheter for å opprette et voksenopplæringscenter for voksne i dagens skolelokalene på Bergsmo. Lokalene egner seg godt til voksenopplæring, og større romkapasitet enn nå gir i tillegg gode muligheter til å selge undervisning av voksne til eksterne aktører som for eksempel andre kommuner og næringsliv.

Dersom voksenopplæringa flyttes til Bergsmo, vil dette medføre økte utgifter til skoleskyss, samt noen praktiske utfordringer med bringing av elever til sentrumsfunksjoner på Mediå. Med fleksibel organisering har vi imidlertid god tro på at denne logistikken skal kunne la seg løse.

Det vises for øvrig til egen politisk sak i desember om fremtidig skolestruktur i Grong kommune.

Også andre forhold, som generell presset kommuneøkonomi, nedgang i elevtall og økte forpliktelser ihht. til særlover, forsterker behovet for omstilling. Med dette som utgangspunkt vurderes den største utfordringa å være å opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet innenfor oppvekstområdet.

Barnehagene:

- Dagens bemanninga ved Ekker- og Rønningen barnehager oppleves som knapp, og det byr på problemer tider på dagen å være bemannet med 3 voksenpersoner i hver avdeling.
- Til tross for bedring, er det fortsatt en utfordring å redusere sykefraværet ved barnehagene på Ekker og Rønningen.
- Selv om situasjonen er blitt bedre, er det fortsatt en utfordring å skaffe vikarer i barnehagene, særlig ved Ekker og Rønningen barnehager.
- Det kan bli en utfordring å ha tilstrekkelig kapasitet vedr. barnehagelokaler dersom flere enn nå søker barnehageplass.
- Det er noen bygningsmessige utfordringer som for eksempel garderobeforhold og plass til barnevogner ved Rønningen barnehage. Barnevogner som står inne i vinterhalvåret opptar areal som ellers kunne blitt benyttet som oppholdsareal.
- Gi et godt tilbud til stadig flere fremmedspråklige barn i barnehagene.

Skolene:

- Usikkerhet om fremtidig skolestruktur. Økonomiske utfordringer dersom nåværende skolestruktur opprettholdes.
- Det er en kapasitetsmessig utfordring å kunne følge opp et helhetlig forsvarlig system for oppfølging av Kunnskapsløftet, jfr. krav i Opplæringslovens § 13 – 10, og også kap. 9A i forhold til elevenes skolemiljø.
- Å oppnå god læring på et faglig høyt nivå er en generell utfordring, og det er derfor viktig at ansatte gis gode muligheter til relevant etter- og videreutdanning slik at elevene fortsatt leverer gode faglige resultater.
- Vurderingspraksisen ved skolene er ulik. Utfordringa er derfor å sørge for felles vurderingspraksis ved alle skolene.
- Nedgang i elevtallet er negativt for Grong kommune, og dette medfører at kommunen utfordres på å vurdere organisering og kostnadseffektiv drift, samtidig som at kvaliteten på undervisninga opprettholdes.
- Skolene har ennå ikke nådd målet om at IKT skal være en grunnleggende ferdighet i skolen.

Musikk- og kulturskolen:

- Musikk- og kulturskolen har behov for bedre undervisningsrom.
- Stor nedgang i elevtallet er en utfordring bl.a. i forhold til rekruttering til lokalt musikkliv.
- Nedgang i elevtallet medfører at organisering og kostnadseffektiv drift av skolen må vurderes, samtidig som kvaliteten på undervisninga opprettholdes.

Indre Namdal barnevern og PPT:

- Det er fortsatt en utfordring å greie å stabilisere bemanningen slik at alle stillingshjemler er besatt, og tilrettelegge slik at det er attraktivt å arbeide i tjenesten.

Barnevern:

- Det er utfordrende å følge opp statens fortsatte satsing på barnevern, bl.a. i forhold til bemanning og kommunale tiltaksverktøy.
- Tjenesten har for få tiltakspersoner som skal veilede familier

- Organisering av tilsyn for barn i fosterheim i Indre Namdal har ikke vært tilfredsstillende, bl.a. har det vært vanskelig å finne tiltakspersoner. Lovendring fra 1. februar 2014 utfordrer kommunene på å finne gode ordninger.
- Det har vært vanskelig å skaffe fosterheime i Grong kommune, og det er en utfordring som det må gjøres noe med.

PPT:

- Journalsystemet i PPT har ikke blitt tatt i bruk godt nok. Det er derfor en utfordring å oppgradere og videreutvikle journalsystemet PPI.
- Pga knapp bemanning har det vært for lite fokus på systemretta arbeid.
- Det har vært en utfordring å utnytte ny logopedkompetanse i IN godt, både i Grong og ellers i IN-kommunene.

Voksenopplæringa:

- Nåværende undervisningslokaler oppleves som utilstrekkelige, både kapasitets- og kvalitetsmessig. En minus er også at lokalene ikke er samlet, men spredt i sentrumsområdet.
- Flere på kvalifiseringsprogram inkl. norskopplæring er etter hvert ferdige med sitt program, og det medfører at flere ønsker grunnskolekompetanse for å kunne ta videre utdanning. Dette kan bli en utfordring å organisere.
- Voksenopplæringa har fremdeles forbedringspotensiale i forhold til å tilby best mulig kvalifisering til videregående skole for enslige mindreårige flyktninger.
- Det er fremdeles en utfordring å tilfredsstille kravene i læreplan og forskrifter om at deltakerne i voksenopplæringa skal oppnå nødvendig digital kompetanse.

10.2.3 Utviklingstiltak

- Delta og følge opp barnehage- og skoleeierprogrammet i Nord-Trøndelag. Dette medfører bl.a. at Grong kommunes mål i programmet skal nås:
 - Utvikle en plan og gjennomføre tidlig innsats i barnehagene.
 - Innføre og praktisere felles praksis ved skolene vedrørende vurdering for læring.
- Følge opp politisk vedtak om fremtidig skolestruktur i Grong kommune, inkl. lokaler for voksenopplæringa.
- Oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel, polikerområde oppvekst:
 - Lage plan for og gjennomføre tiltak for å heve relasjonskompetansen hos ansatte.
 - Utvikle tilbud om foreldreveiledning.
 - Arbeide for å få opprettet flere læringleplasser i Grong.
- GBU og musikk- og kulturskolen skal være en aktiv bidragsyter i forbindelse med evt. utbygging av skole- og samfunnshus.
- Utrede fremtidig behov for barnehageplasser inkl. konsekvenser for kapasitet lokaler.
- Utarbeide tydelige teamlederinstruksjoner for barneverntjenestens to arbeidsteam.
- Vurdere muligheter for utvikling av kommunale tiltaksverktøy i barneverntjenesten.
- Forankre tilsynsordningen for barn i fosterhjem ihht lovendringer i februar 2014.
- Øke fokus på systemretta arbeid i PP-tjenesten, bl.a. veiledning i klasserommene ift tilpasset opplæring, møter i forkant av henvisning, vurdering av spesialundervisning og forankring av prosedyrer før henvisning.
- PPT skal utarbeide utredningsplan for de ulike typer avhenvisninger.

11 Helse, omsorg og velferd

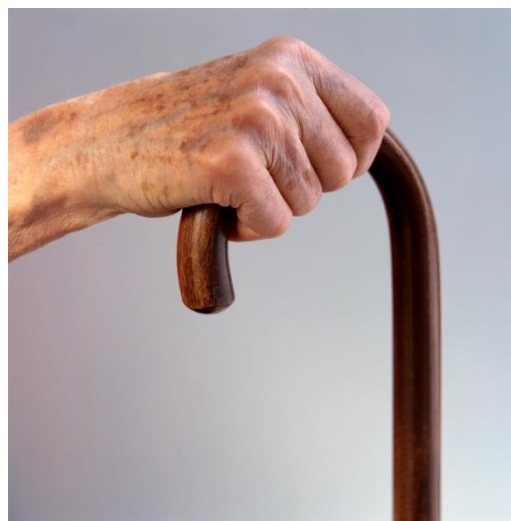
11.1 Beskrivelse av området

Helse- omsorg- og velferdstjenestene skal sikre innbyggerne nødvendig bistand og bidra til at Grong kommune gir et helhetlig og godt tilbud. Inkludert i dette bildet er også den tjeneste som er nødvendig for å sikre at tilflyttere får en god start på sin bosetting i kommunen.

Helsetjenestene skal være både behandlende og forebyggende. Den forebyggende siden av kommunens tjenestetilbud blir viktigere i framtiden. Særlig med tanke på at trykket på helse og omsorgstjenester er økende i følge sentrale statistikker, noe som bør motivere for å iverksette gode forebyggende tiltak for å lette trykket på tjenestene.

Videre skal alle avdelingene innenfor helse, omsorg og velferd ha et nært og faglig godt samarbeide med andre avdelinger og andrelinjetjenestene i tråd med de anbefalinger som er gitt i stortingsmelding om samhandlingsreformen og i omsorgsplan 2015.

Samhandlingsreformen *medfører* at det er satt fokus på samhandling mellom alle nivåer i tjenestetilbudene som omfatter helse og omsorg. I tillegg blir også andre sektorer, for eksempel oppvekstområdet, kulturområdet, etc. berørt av reformen. Det har i altfor liten grad vært satt fokus på det forebyggende elementet i reformen som skulle være en del av reformens bærekraft. Det gjenstår også en del på å implementere reformen hos de som arbeider innenfor tjenestene slik at de forstår hensikten og målsettingene med denne.

11.2 Status, utfordringer og utviklingstiltak

Helse- og omsorgsfeltet har fram mot 2015 flere sentrale føringer som må legges til grunn for virksomheten. Her pekes spesielt på omsorgsplan og demensplan 2015. I tillegg vil konsekvensene av samhandlingsreformen og et behov for økt satsning på helsefremmende og forebyggende arbeid, gis nødvendig prioritet de kommende årene. På lokalt hold bør det satses på å etablere dagtilbud som ivaretar tilbud til de som har behov for møteplasser og å få innhold i hverdagen.

Nå-situasjonen

Fagområdet er organisert i tre hoveddeler, en for helse, en for pleie og omsorg og en for NAV (kommunal del). Det vises til organisasjonsoversikten foran.

De enkelte avdelingene styres av en avdelingsleder, noen er i tillegg satt opp med en assisterende avdelingsleder

Fagområde	Oppgaver
Legetjeneste (Helse)	Fastlegeordning, legevakt, tilsyn sykeheim, oppgaver i henhold til lover og forskrifter
Familiebase (Helse)	Psykisk helseteam, ungdomsteam, helsesøster
Fysioterapi, forebygging og rehabilitering (Helse)	Frisklivssentral, rehabilitering herunder hjelpemiddelformidling, boligtilpasning og

	koordinerende enhet, kurativ fysioterapi
Hjemmebasert omsorg (Pleie/omsorg)	Hjemmesykepleie, hjemmehjelp, trygghetsalarm, annen hjelp til eldre og funksjonshemmede
Institusjonsbasert omsorg (Pleie/omsorg)	Lang- og korttidsopphold på sykeheim, rehabiliteringsopphold, avlastningsopphold, oppfølging av pasienter som utskrives fra sykehusene, kjøkken og vaskeri med tjenestetilbud til inneliggende og hjemmeboende brukere.
Miljøarbeidertjenesten - herunder avdeling for funksjonshemmede og boenhet enslig mindreårige flytninger (Pleie og omsorg/helse)	Ved avdeling for funksjonshemmede gis et tilpasset botilbud, praktisk bistand til å mestre dagliglivet, dagtilbud til funksjonshemmede. Ved boenhet for enslig mindreårige flyktninger gis bistand og veiledning slik at de skal bli selvstendig og i stand til å klare seg i det norske samfunnet.
NAV/Velferd (NAV/Velferd)	Kommunale tjenester som ligger i NAV kontoret er lov om sosiale tjenester i NAV(økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, gjeldsrådgivning, kvalifiseringprogrammet, midlertidig bolig og IP), rus, flyktningetjenesten og boligtilskudd.

Personalressurser pr 31.12.2014

	Årsverk	Ansatte
Ansvar 3000 Administrasjon Pleie og omsorg	1,00	1
Ansvar 3101 Institusjonsbasert omsorg (inkl lærling og adm)	43,10	77
Ansvar 3102 Rehabiliteringsavdelingen	0,90	1
Ansvar 3103 Kjøkken og vaskeri	5,82	9
Ansvar 3201 Hjemmesykepleie	8,85	13
Ansvar 3202 Hjemmehjelp	3,79	7
Ansvar 3501 Frisklivssentral (innkjøpt fra Høylandet)	0,20	1
NAV området	4,40	5
Ansvar 3400 Legekontor (inkl. 2,3 årsverk i Namsskogan og turnusleg	9,70	13
Ansvar 3500 Fysioterapi (ansatte på kommunale vilkår	1,00	2
Ansvar 3600 Psykisk helseteam	2,45	3
Ansvar 3630 Helsestasjon og tiltak flyktninger	1,50	3
Ansvar 3633 Enslige mindreårige flyktninger	6,25	10
Ansvar 3636 MOT	0,20	2
Ansvar 3639 Ungdomsteamet (Inkl Yes, boligsos, ungd.klubb)	3,65	5
Ansvar 3700 Avdeling for funksjonshemmede	13,83	23
Ansvar 3701 Avlastning funksjonshemmede (nedlagt i 2014)	0	0
Ansvar 3702 Omsorgslønn, avlastning og støttekontakter	0,78	3
Sum årsverk innen helse, omsorg og velferd i 2014	108,42	178

I budsjettet for 2015 er det forutsatt ytterligere innsparinger som vil få konsekvenser for antall ansatte. Dette innarbeides i løpet av første kvartal 2015.

Noen ansatte jobber på flere avdelinger. Innen fysioterapi er det i tillegg driftsavtaler som utgjør totalt 2,0 årsverk. Vi har videre avtale med Helse Nord Trøndelag om drift av dialysestasjon i kommunen som sysselsetter 2,2 årsverk. Disse er inkludert i tallene foran.

Institusjonsbasert omsorg

Både beboere og ansatte har nå kommet godt i gang på den nyrenoverte sykeheimen. Alt ser ut til å fungere som forventet.

Vi fikk utover våren 2014 en stor avgang i antall beboere. Dette har ført til at vi i løpet av 2014 har fått ledig kapasitet på flere rom. Antallet varierer mye pga. stort behov for korttidsrom. Vi har videre sett et økende behov for plasser utover høsten. Som en følge av ledige rom jobbes det nå med å tilpasse bemanningen etter belegget. Dvs. at vi reduserer bemanning med 1 årsverk så lenge det er ledige rom. Etter en kort periode med mindre behov for plasser på skjermet avdeling, ser vi nå at behovet øker igjen.

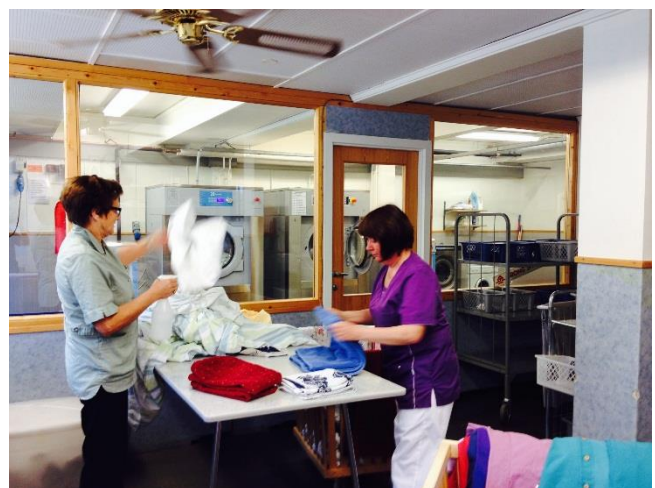

Generelt ser vi en liten endring av at det er noe mindre trykk på langtidsopphold, mens flere pasienter er innom i kortere eller lengre perioder for behandling eller annen oppfølging. Den tidligere foretatte reduksjonen innen alderspsykiatrien i kommunen, tror vi medfører noe større etterspørsel av opphold.

Samarbeidet med hjemmebasert omsorg rundt de nye omsorgsboligene som ble bygget, fungerer bra. De fleste av disse brukerne inntar alle sine måltider på spisestuen som er knyttet til den nye avdelingen i andre etasje. Ordning som går på at to av boligene både er sykeheimsrom og omsorgsbolig fungerer fint. Dette tilbudet gir stor fleksibilitet til beboerne ettersom vi kan ta inn ektepar med ulike omsorgsbehov..

Samhandlingsreformen gir betydelige utfordringer for sykehjemstjenesten. Tidligere utskrivninger med større behov for medisinsk oppfølging medfører at pasienter oftere må innom sykeheimen for å avslutte behandlingene som tidligere skjedde på sykehuset. Men vi har klart å ta imot alle utskrivningsklare pasientene også i 2014. Men vi ser at utfordringen ligger i å klare å ha nok tilgjengelig kompetanse på jobb til enhver tid.

Sykefraværstatistikken har hatt en positiv utvikling også i 2014. Men vi har sett en negativ utvikling utover høsten 2014. Dette skyldes nok flere sammenfallende faktorer. Men noe av årsaken ligger nok i usikkerheten rundt justeringen av antall ansatte i forhold til antall beboere på sykeheimen.

Generelt gir stadige krav om reduksjoner i budsjett oss utfordringer når det gjelder å omstille for å effektivisere driften nok. Innenfor helsesektoren jobber man med syke og gamle pasienter og det er

begrenset hvor fort man kan løpe mellom pasientene uten at det går på bekostning av kvalitet og pasientsikkerhet. Som følge av samhandlingsreformen ser vi at behandling og oppfølging av denne krever stadig mer kompetanse og ressurser. Viktigheten av en god og stabil legedekning er også avgjørende for oppfølgingen av pasienter i en sårbar livsfase.

Det vil i første halvdel bli foretatt en reduksjon på 0,4 årsverk på kjøkkenet. Dette for å tilpasse seg budsjettsituasjonen.

Hjemmebasert omsorg

Hjemmesykepleien har i 2014 opplevd økt etterspørsel på tjenesten.

Det er for tiden mange eldre med nedsatt funksjonsevne som har behov for tett oppfølging.

Pasienter blir også utskrevet fra sykehuset tidlig, noe som medfører økt behov for medisinsk oppfølging.

Det er et stort behov for oppfølging av brukere med kreft, demens, rusproblematikk og medisinske utfordringer. Det har generelt også vært en økning av yngre brukere i hjemmetjenesten.

For å gjøre de oppgaver som kreves og at kvaliteten på tjenesten skal være bra kreves det god kompetanse.

Økt behov og oppgaver har medført bruk ekstra ressurser på kveld i hjemmesykepleien. Dette ser vi vil være en utfordring framover da det ikke kan flyttes ressurser fra dag til kveld.

Innføring av multidose i hjemmesykepleien kan være med på å frigjøre noe ressurser, men dette vil neppe være nok for å dekke behovet. Derfor kreves det en viss kreativitet for å drive innenfor de gitte rammene.

For at vi i framtida skal klare å yte faglig gode tjenester bør det satses mer forebyggende slik at innbyggerne blir mest mulig selvhjulpne og klarer seg i egen bolig. Dette kan være hjemmerehabilitering, forebyggende hjemmebesøk, ambulerende nattvakt og dagtilbud for eldre.

Fysioterapi, forebygging og rehabilitering

Tidligere utskriving fra sykehus og ansvar for ”nye” pasientgrupper(overvekt, livsstilsrelaterte tilstander, opptrening etter protesekirurgi, slitasjegikt) medfører en lengre rehabiliteringsperiode i kommunen som øker behovet for fysioterapitjenester. En dreining av tjenestetilbudene i retning av forebygging, helsefremming og rehabilitering vil også på sikt øke behovet for fysioterapitjenester, stikkord her er frisklivssentral, tidlig innsats og hverdagsrehabilitering.

Grong kommune har benyttet ”sine” plasser på Namdal rehabilitering, Høylandet etter behov. Statistikken hittil viser at vi ligger noe lavere i bruk av plasser enn i 2013. Erfaringene med tilbudet på Høylandet er gode, men det er likevel fortsatt behov for å ha egne rehabiliteringsplasser på sykeheimen. Per i dag har vi 5 korttidsplasser, hvorav 2 skal ha et rehabiliteringstilbud. Disse plassene blir i økende grad benyttet av faste brukere som har behov for et fast rehabiliteringsopphold med forhåndsbestemte intervaller. Selv om vi ikke har særlig ventetid på rehabiliteringsplasser, kan man ikke se

bort fra at en økning av antall dagplasser med rehabiliteringstiltak kunne medført at eldre i større grad hadde klart seg i egen bolig over lengre tid. Flere sykeheimplasser medfører et økt behov for fysioterapitjenester.

Kommunen har en koordinerende enhet for habiliterings - og rehabiliteringsvirksomhet. Denne enheten har et overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator etter §§ 7-1 og 7-2. samt behandle søknader om støttekontakt og BPA(brukerstyrt personlig assistanse). Koordinerende enhet er et tverrfaglig team som ledes av koordinator for rehabilitering kommunefysioterapeut 1.

Folkehelsetilbud og Frisklivssentral

Når det gjelder helsefremmende arbeid har Grong i 2014 hatt tilbud fra egen frisklivssentral. Samarbeidet om en felles folkehelsekoordinator med Namsskogan og Høylandet kommuner ble avsluttet ved årsskiftet 2013/2014. Tall fra HUNT- undersøkelsene viser at det er et markant behov for forebyggende helsearbeid, da blant annet overvekt, fedme, diabetes og rus har økt markant de siste 20 årene, og dette er tilstander som ofte fører til økt sykdom. På regionalt basis er det gitt statlig tilskudd til å ansette en felles rus- og kriminalitetsforebyggende koordinator i en prosjektperiode. Etter at prosjektperioden er over forutsettes det at rusarbeidet videreføres i ordinær drift.

En frisklivssentral er et tilbud i det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Frisklivssentralen har hovedfokus på å endre brukernes levevaner. Vi har lagt inn en videreføring av frisklivssentralen i 2015.

I kommuneplanens samfunnsdel er det tatt inn en rekke tiltak som forutsetter satsing på forebyggende helsearbeid. Det kan bli en utfordring å nå alle målene i planen, spesielt med den lille ressursen som er knyttet direkte opp mot det forebyggende arbeidet etter at folkehelsekoordinatoren ble tatt ut av budsjettet.

Andre viktige folkehelsetilbud opprettholdes imidlertid av andre tilbydere som bl.a. oppvekst, helse, kultur og frivillige organisasjoner.

Det ble i 2013 utarbeidet en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, hht. Folkehelseloven.

Legekontoret

Vi ser fram til å kunne tilby en mer stabil legetjeneste i 2015. På tross av det vil det fortsatt bli behov for innleie av vikarer også i 2015 på grunn av en løpende svangerskapspermisjon og en kommende studiepermisjon. Vi regner med å få langtidsvikarer som vil gi god kontinuitet i tjenesten.

Ventetid på vanlig timebestilling har gått ned, dette er et resultat av godt samarbeid og organisering, og vi har til enhver tid stort fokus på dette.

Kommuneoverlegen kommer til å ha fokus på miljørettet helsevern og smittevern i 2015. I tillegg har kommuneoverlegen deltatt aktivt i utformingen av mål og tiltak i samfunnsdelen av kommuneplanen. Røyrvik kommune har kjøpt kommuneoverlegeressurs i 2014.

Vi har i løpet av høsten 2014 fått til et utvidet samarbeid med Namsskogan, med rullering av personalet mellom kontorene. Det bidrar til å gjøre kontoret på Namsskogan mindre sårbart ved fravær av personell der.

Lokalitetene til legekontoret har, på tross av litt oppussing i 2011, stort renoveringsbehov. Det er fortsatt viktig å ha fokus på ideen om en samlokalisering av helsetilbudet i kommunen i et "Helsehus", jf. Kommuneplanens handlingsdel med tiltak. Avklaringer relatert til samhandlingsreformen, og spesielt det som må rigges i forhold til kommunale akuttdøgnplasser, må foretas før man kan se på et evt. romprogram og innhold i et helsehus. Her bør vi vente på hva som blir resultatet av kommunereformen.

Samhandlingsreformen vil også by på utfordringer for legetjenesten, tidligere utskriving fra sykehus vil ofte medføre tettere oppfølging fra lege og medisinsk tilsyn.

Legetjenesten er en sentral aktør i det forebyggende helsearbeidet, og det er et godt samarbeid med de øvrige helsetjenestene i kommunen. Med større fokus på forebyggende helsearbeid i kommunene, vil legetjenesten være sentral i både utforming, kompetanse og gjennomføring av det forebyggende arbeidet i kommunen. Det vil ha stor betydning at vi får en stabil legedekning framover, for og kunne gi et optimalt tjenestetilbud. Kommunen med sin sammensatte pasientpopulasjon gir mange utfordringer til helsetjenestene, og legetjenesten vil være avhengig av tilstrekkelige ressurser for å yte en optimal tjeneste til befolkningen.

Familiebasen

Familiebasen har i 2014 vært preget av omstillinger i forbindelse med innsparing på totalt kr. 680 000,- i 2014. Per november 2014 ser vi ut til å komme i mål med innsparingen. Innsparingen har i hovedsak berørt fagområdene ungdom og psykisk helse. I tillegg har avdelingen blitt berørt av omorganisering av BEEM/ Miljøarbeideteamet. De ansatte på Familiebasen har vist seg robuste i omstillingsprosessen, og fokuset har vært på å finne gode løsninger som i minst mulig grad skal ramme brukerne av tjenestene. Likevel er det ikke å komme utenom at reduksjon i stillingshjemler medfører en reduksjon av det totale tilbudet Familiebasen kan gi til befolkningen. Derfor er en del tiltak lagt på is, og prioriteringen av hva som skal satses på har vært strenge. Vi har tilstrebet å følge nasjonale og lokale føringer i fht fokusområder, og ser at dette også må ha fokus i 2015. Utfordringene fremover vil i stor grad være knyttet til å løse de oppgaver vi har, både etter loven og etter sentrale og lokale politiske føringer, på en best mulig måte. Vi ser at det er en utfordring å møte forventninger og ønsker fra samarbeidsparter og brukere av tjenestene med redusert mannskap, men de ansatte på avdelingen er innstilte på å løse de utfordringene som måtte komme. Mål for innsparing i 2015 er kr 860 000,- Totalt sett ser vi at vi kan opprettholde et godt tilbud, selv med reduserte rammer. Samtidig ser vi at avdelingen blir mer sårbar i fht både å få utført alle oppgaver, og i f.h.t sykdom/ fravær på avdelingen.

Psykisk helseteam

Psykisk helseteam har, i forbindelse med innsparingsprosess, i løpet av 2014 foretatt reduksjoner i stillingshjemler. Dette er i stor grad løst gjennom alderspensjonsløsninger og en vakanse. Per november 2014 har teamet 2,15 stillingshjemmel fordelt på 5 personer. Reduksjon av stillinger har medført en reduksjon i aktivitetene, og en tydeligere definering av oppgaver. En av konsekvensene er at Psykisk helseteam ikke lenger deltar i Demensteamet, og at det utadrettede arbeidet ikke foregår i samme omfang som før. Teamet har håndtert omstillingen på en svært god måte, og teamet er kommet langt i å løse utfordringene som følger med reduksjonen. Erfaringen så langt er at det er spesielt viktig å avklare forventningene både i fht samarbeidsparter internt/eksternt og i fht brukere av tjenestene våre. Vi har også erfart at når vi jobber mindre utadrettet må vi sikre samarbeidet med andre instanser gjennom mer formaliserte treffpunkt.

Helsestasjonen

I tråd med sentrale føringer, har skolehelsetjeneste vært et prioritert område innenfor Helsestasjonsområdet i 2014. Dette har blitt løst gjennom et tett samarbeid mellom helsesøstre, spesialsykepleier og Ungdomsteamet. I tillegg har innspurten av modellkommuneforsøket Heftig hatt fokus gjennom hele året, og vi står nå i innspurten av prosjektet. Målet er at alle deler av modellen er integrert i vanlig drift fra 1.1.15 og at modellen blir forankret politisk før årsskiftet. Forøvrig jobber de ansatte på helsestasjonen etter gjeldende føringer og veiledere for området. Også på dette fagområdet har de ansatte vist seg som robuste i omstillingsprosessen, og vi har sett at den lave terskelen for samarbeid mellom de ulike fagområdene på Familiebasen er med på å gjensidig styrke alle de ansatte.

Ungdomssatsingen

Grong kommune har over tid satset mye ressurser på våre ungdommer, både i stillingsressurser og attraktive tiltak for ungdommen. Familiebasen spiller en sentral rolle i dette arbeidet. Det er fremdeles ønske, både fra fagpersoner og i forbindelse med kommuneplan, at ungdomssatsingen videreutvikles i fht ungdom som faller utenfor ordinære tilbud.

I forbindelse med innsparingsprosess på Familiebasen, har også Ungdomsteamet vært nødt til å avgi ressurser. Flere av de ansatte har i en periode frivillig redusert sine stillinger. Vi har solgt tjenester til andre avdelinger tilsvarende 0,17 stillingshjemmel. Vi har søkt og fått prosjektmidler, til å videreutvikle Yes! Arbeidet. I tillegg er hoveddelen av lederressursen på Familiebasen plassert på ungdomsteamet.

Til sammen har dette ført til en betydelig reduksjon på det ordinære ungdomsarbeidet, noe som igjen har medført at noen tiltak inntil videre et lagt på is. Per november er det på ungdomsteamet 2,58 stillingshjemler fordelt på 5 personer, i tillegg har vi prosjektmidler tilsvarende ca. 30 % stilling på årsbasis, men det er ikke avklart p.t. hvorvidt vi vil motta prosjektmidler også i 2015.

De ansatte på Ungdomsteamet har håndtert omstillingsprosessen på en positiv og løsningsfokusert måte.

Utfordringer fremover: Ungdata - rapport fra Grong i 2014 viser at vi har økende utfordringer i f.h.t psykososiale problemer

blant ungdommer også i Grong. Kompetansemessig mener vi at vi er godt rustet til å håndtere dette, og vi har allerede godt samarbeid med flere eksterne aktører. Den største utfordringen i årene fremover vil ligge i å ha nok ressurser til å møte nye utfordringer samtidig som vi ivaretar allerede eksisterende oppgaver.

Jordmor

Jordmortjenesten kjøpes for tiden av Namsskogan kommune med 30 % stillingsressurs. Jordmor har siden april 2014 vært ute i fødselspermisjon, og vi har i hennes fravær valgt å få jordmortjeneste fra Sykehuset Namsos i 20 % stilling. Dette vil videreføres ut permisjonstiden til sommeren 2015. Fødselstallene for Grong ser ut til å være relativt gode (over 25 fødsler i 2014), og oppfølging av gravide er et prioritert område i hht modellkommuneprosjektet Heftig.

Nav/Velferd

NAV har både statlige og kommunale oppgaver. Alle ansatte har turnus på kundemottaket, der det er utarbeidet retningslinjer for hva som skal i varetas her. Vi prøver å få til en fordeling av både statlige og kommunale arbeidsoppgaver i kundemottaket. I 2015 blir det viktig at vi har fokus på hvordan dette fungerer og om det må gjøres endringer.

Vi har i 2014 arbeidet mye med å forbedre integrerings- og bosettingsarbeidet i kommunen. Vi har tett dialog med boligkontor, voksenopplæringen og andre enheter som er involvert i dette arbeidet. Det er utarbeidet integreringsplan som det i 2015 blir viktig å sette fokus på, her må NAV bistå andre avdelinger for å oppfylle tiltak i planen. I 2014 har det vært arbeidet mye med Skogprosjektet som kommunen fikk midler til fra IMDI, noe som bidro til at 5 personer fikk sesongarbeid på dette området i 2014. I 2015 blir det viktig å se på hvordan dette kan benyttes videre uten prosjektmidler. Det er også igangsatt arbeid sammen med Voksenopplæringen for å videreutvikle Arbeidsrettet norskopplæring i introduksjonsprogrammet for å se om det kan ha effekt på overgangen til arbeid. Dette vil det bli jobbet videre med i 2015. I 2015 ønsker vi å etablere tettere samarbeid med BEEM for å ivareta integreringen av enslige mindreårige best mulig.

På sosialområdet har det i 2014 vært en stor økning i utbetaling av økonomisk sosialhjelp. Likevel jobbes det godt på området. Etter tilsynet fra fylkesmannen har kontoret fått gode tilbakemeldinger på arbeidet som gjøres, og at vi har utarbeidet gode rutiner for arbeidet. I 2015 blir det viktig å ha god oversikt over økonomien på dette området, og vurdere tiltak som kan bidra til at flere klarer seg selv uten bidrag fra kommunen. Vi har igangsatt et arbeid opp mot ungdom sammen med Familiebasen, som vi vil videreutvikle i løpet av 2015 for å se hvordan vi best kan hjelpe denne gruppen. Vi har hatt

tidligere hatt utfordringer med å finne deltagere til Kvalifiseringsprogrammet, nå holder det på å starte opp 2 stk i 2014. I 2015 blir det viktig å videreutvikle arbeidet på dette området, for å få til best mulige løsninger for den enkelte deltaker. Vi holder også på med å etablere et tettere samarbeid med barnevernet, målet for 2015 er å få på plass fastemøte punkter og rutiner for samarbeid.

De siste årene har vi jobbet godt for å få på plass Arbeid for sosialhjelp i Grong kommune. Andre avdelinger i kommunen har bidratt med å stille arbeidsoppgaver tilgjengelig, og følge opp den enkelte. Vi ser likevel at vi kan forbedre dette arbeidet, og håper å kunne jobbe enda mer med dette i 2015. De fleste som blir pålagt dette ser positivt på det, og er pliktoppfyllende. Vi arbeider også med å videreutvikle våre tjenester på økonomisk rådgivning og gjeldsrådgiving, da vi ser at det er et økende behov for slike tjenester. Dette er et området som vil være viktig å samarbeide om i tjenesteområdet. To ansatte tar videreutdanning i forvaltningskompetanse, som vil være med på å styrke tjenestene i NAV kontoret til det beste for brukerne. NAV kontoret har også fått organisert et stedfortrederansvar for leder i kontoret, fordeling av ansvar vil gjøre kontoret med robust og bedre rustet til å møte ulike utfordringer. Dette vil det bli arbeidet mer med i 2015.

Miljøarbeidertjenesten (omfatter avdeling for funksjonshemmede og boenhet enslig mindreårige flyktninger)

Ved avdeling for funksjonshemmede er det jobbet mye med å få et dagtilbud tilrettelagt for våre brukere til å fungere . Det er satt inn en ressursgruppe av ansatte som har hatt et spesielt fokus på dette. De har utarbeidet planer slik at det skal være forutsigbart både for brukere og ansatte hvilke oppgaver som skal utføres på de enkelte dagene. Det er imidlertid utfordringer knyttet til det å finne arbeidsoppgaver som brukerne kan mestre. Denne gruppa har jobbet godt - vi har nå et godt tilrettelagt dagtilbud på 4 timer 4 dager i uka. Vi har en stabil og voksen brukergruppe. Med økende alder ser vi at det etter hvert blir behov for en dreining fra miljøarbeid til noe mer pleie/ omsorg.

Avdeling for funksjonshemmede har hatt en egen ungdomsgruppe som har jobbet med ungdommer som bor utenfor bofellesskapet. Da man måtte kutte ned 0,8 årsverk i løpet av 2014, ble denne avdelinga lagt ned. Det kunne vi gjøre med bakgrunn i at noen av ungdommene som krevde mye ressurser flyttet fra bygda. Utfordringene framover blir å kunne klare å ivareta andre ungdommer utenfor bofellesskapet på en god måte, både bosatte og ungdommer fra andre kommuner som kommer til Grong for å begynne på videregående opplæring. Disse ungdommene har krav på tjenester i den kommunen de midlertidig bor eller oppholder seg. Ungdomsgruppa har hatt samarbeid med barnevern i enkeltsaker, men det kunne ikke videreføres på grunn av nedleggelse av ungdomsgruppa.

Etter en omorganisering i mai 2014 ble avdeling for funksjonshemmede og Boenhet for enslig mindreårige flyktninger(BEEM) organisert med felles leder og fått navnet miljøarbeidertjenesten. Det er 2 adskilte avdelinger, med felles personalrom. Disse 2 adskilte avdelingene har egne turnuser og ansatte, men vi har startet opp med litt rullering av enkelte av personalet fra avdeling for funksjonshemmede til BEEM. Dette for å kunne jobbe mer miljørettet til beste for brukerne på BEEM, og for å få mer kontinuitet i miljøarbeidet. Det har vært og er fortsatt en god del utfordringer knyttet opp mot arbeidsnærvær blant personalgruppa på BEEM. Dette har, i tillegg til at det har vært satt lite fokus på kompetanse i arbeidet med enslig mindreårige, hatt innvirkning på tilbudet til noen av brukerne.

Vi mottok 5 nye enslige mindreårige flyktninger i 2014 og venter å motta ytterligere 5 i 2015.. Det jobbes fortsatt etter «Grong – modellen».

Vi ser at vi kan få noen flere utfordringer framover med hensyn til å få brukerne gjennom et skoleløp. Det er tendenser til at flere dropper ut av skolen, og utfordringene framover blir å finne andre løsninger til disse ungdommene. Dette krever mer av personalgruppa, også etter at de har fylt 20 år. Dersom man planlegger en økning i antallet enslige mindreårige flyktninger i framtiden er det nødvendig med en grundig gjennomgang av status slik at vi oppnår de mål som settes for tjenesten før vi foretar en økning. Vi er opptatt av at alle skal få et godt tilbud og bli rustet til å leve et selvstendig liv i Norge – og det krever ressurser og ikke minst kompetanse.

Det er utarbeidet nye retningslinjer for BEEM som er retningsgivende både for ansatte og brukerne i forhold til hvilke rettigheter og plikter den enkelte har. Standardytelsene i retningslinjene er politisk vedtatt, det er viktig at det ble løftet opp på det nivået i organisasjonen. Det vil gjøre det lettere både for ansatte og brukerne å ha retningslinjer forankret på politisk nivå.

I forbindelse med nedbemanning i kommunen, er BEEM utfordret til å ta ned 1 årsverk. Vi har i dag 6,56 årsverk, så en nedbemanning med 1 årsverk vil bety at vi kan få utfordringer med å med gi individuell oppfølging på en god måte. Konsekvensene av dette kan bli at brukerne vil kunne få behov for noe lenger tid på å bli selvstendig og klare seg uten bistand fra oss etter fylte 20 år.

11.2.1 Hovedutfordringer

Det pågående arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel inkluderer politikkområdet helse og omsorg. Kommunestyret har vedtatt hovedmål og delmål til planen. Plantiltakene er under bearbeidelse og vil være retningsgivende for det framtidige arbeidet innenfor helse og omsorg.

Innenfor pleiesektoren er det lønnpostene som utgjør mesteparten av budsjettene. Og når budsjettsituasjonen tilsier innstramminger vil dette måtte gå ut over antall ansatte. Dette medfører at vi ser store utfordringer fremover med å klare å utføre de lovpålagte tjenestene som forventes. Og samtidig klare å holde tilbudet på et forventet og lovpålagt nivå. Vi ser at hver pasient som blir innlagt på sykeheimen krever mer personellressurser. Dette har flere årsaker: samhandlingsreformen tilsier at vi skal utføre tidligere og mer behandling lokalt. Videre ser vi en stadig økning i lovpålagte krav om skriftlige dokumentasjon og kvalitetssystemer. Samt at befolkningens forventninger til behandling og kvaliteten i tjenestene øker generelt.

For sykeheimens sin del ser vi at de nedskjæringer i budsjettet som foretas går ut over bemanningstettheten på avdelingene. Ansatte må gjøre mer på kortere tid, og man kan forvente at dette gir seg utslag i større sykefravær over tid. Samtidig øker risikoen for at feil kan oppstå. Og vi ser allerede at dette går utover kravet til bl.a. dokumentasjon, aktivitet og sosial stimuli..

Økt behov og oppgaver har medført bruk ekstra ressurser på kveld i hjemmesykepleien. Dette ser vi vil være en utfordring framover da det ikke kan flyttes ressurser fra dag til kveld. For å opprettholde kvaliteten på tjenestene i hjemmesykepleie kan dette være en utfordring med de ressurser vi har i dag.

For at vi i framtida skal klare å yte faglig gode tjenester bør det satses mer forebyggende slik at innbyggerne blir mest mulig selvhjulpne og klarer seg i egen bolig. Hovedutfordringen for oss i 2015 er å følge opp nye utfordringer spesielt når det gjelder forebygging og rehabilitering med de ressursene vi har.

Det å sikre en god rekruttering av fagfolk til alle områder av helse og omsorg er en utfordring. Vi ser framtidige utfordringer på at flere arbeidstakere oppnår pensjonsrettigheter og at det er behov for rekruttering. Vi må tilrettelegge for at fagområdene skal bli så attraktive at vi får søkere til fagstillingene. Dette kan gjøres ved å bygge omdømme, bolyst og gjøre arbeidsoppgavene faglig utfordrende. I den anledning er det for eksempel muligheter for å inngå avtaler med helseforetaket om å etablere lokale tilbud. Vi har allerede inngått en avtale om drift av en dialysestasjon, denne tjenesten kan videreutvikles til andre formål.

Arbeidet med å etablere et kommunalt akuttdøgntilbud vil stå sentralt i 2015. Vi regner med å kunne inngå avtale med helseforetaket tidlig på året slik at vi kan søke helsedirektoratet om tilskudd innen fristen 1.mai 2015. Det er lagt ned et betydelig arbeid i helse og omsorgsledernettverket i Indre Namdal det siste året for å legge til rette et godt grunnlag for alle kommunenes satsing på akutt døgn plasser.

I Nasjonale mål for helse og omsorgstilbudet 2012 står det: "Gjennom samhandlingsreformen skal vi forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre. Det skal legges mer vekt på helsefremmende og forebyggende arbeid, på habilitering og rehabilitering, på brukerinnflytelse, på avtalte behandlingsforløp og forpliktende samarbeidsavtaler mellom kommuner og sykehus.

Samhandlingsreformen forutsetter at kommunene skal jobbe aktivt på det forebyggende planet for å redusere antall innleggelser på sykehusene. For å få dette til må det satses tungt på forebyggende helsearbeid. Det er ikke gitt noen statsstøtte til det forebyggende arbeidet, men det er forventet at kommunene, med god planlegging av sitt helsetilbud, kan ta imot inneliggende pasienter tidligere og dermed spare på medfinansieringsordningen. De innsparte midlene kan deretter brukes til forebyggende og helsefremmende arbeid

Forannevnte beskrivelser av trykket på pleie og omsorgstjenester, og at det i HUNT undersøkelser jevnlig avdekkes større behov for å drive med forebyggende helsearbeid må tas på alvor. Vi er nødt til å intensivere arbeidet i den andre enden av behandlingsskalaen for å redusere innleggelser på sykeheime og sykehus. Tilbudene må rette seg mot de som kan få et framtidig behov for helsetjenester. Arbeidet med å foreta en gjennomgang av hvilke tilbud som finnes i kommunen, og hvordan man best kan få disse til å virke i et samspill kan være første steg på veien.

På generelt grunnlag er det også i 2015 viktig å ha fokus på at kvaliteten i tjenestetilbudet opprettholdes og eventuell bedres der det er nødvendig. De økonomiske utfordringene framover tvinger fram nye gjennomganger av hele organisasjonen og tilbudene for å gjøre disse så effektive som mulig. I forbindelse med at vi også i framtiden ønsker et godt samarbeid med helseforetaket, er det av stor betydning at vi kan vise til et godt utbygd helsetilbud med god og forsvarlig kvalitet på tjenestene. Det vil gi trygghet til våre innbyggere når de i framtiden må belage seg på å få mer av helsetjenesten i egen kommune.

På NAV området vil det være viktig å legge enda bedre til rette for at tilflyttere som er ferdig med introduksjonsprogrammet kommer over i jobb for å kunne klare seg selv. Det må satses tungt på å få til ordninger med offentlige etater, private og frivillige organisasjoner for å nå dette målet. Et annet område som krever spesiell utfordring er å motivere ungdom som har falt utenom de normale løpene et tilbud slik at disse får innpass i samfunnsnyttige løp igjen.

11.2.2 Utviklingstiltak

Handlingsplan for helse, omsorg og velferdsområdet for 2015 (Ramme 3)

- Innføre multidose i pleie og omsorgstilbudet (utsatt fra 2014 p.g.a legedekning)
- Organisere et kommunalt akuttdøgntilbud (KAD) i kommunen
- Videreføre kvalitetsarbeidet på legekantoret som ble igangsatt høsten 2013
- Vurdere organiseringen ved legekantoret
- Legge fram forslag og iverksette en eventuell omorganisering av helseavdelingene
- Gjennomføre omorganisering av pleie og omsorgsavdelingene
- Videreutvikle arbeidet med kvalifiseringsprogrammet gjennom jevnlig gjennomgang av aktuelle brukere i samarbeidsmøter internt og eksternt»
- Videreutvikle arbeidsrettingen av introduksjonsprogrammet for bosatte
- Fortsette med videreutviklingen av arbeid for sosial hjelp
- Utvikle samarbeidsrutiner mellom NAV og familieenheten og NAV og barnevernstjenesten
- Videreføre prosjekt «Yes- rusprosjekt: Hybelteam etter YES modellen» Forutsetter videreføring av prosjektmidler fra fylkesmannen. Tiltaket er direkte knyttet til kommuneplanens samfunnsdel, delmål 1.1. og 1.2.i politikkområde helse, og politikkområde oppvekst delmål 3.1.
- Samarbeidsprosjekt mellom Familiebasen, Indre Namdal Barneverntjeneste og Flyktningetjenesten v/ NAV Grong: Familiestyrkende tiltak rettet mot bosatte flyktningfamilier. Målsetting: å tilegne seg kunnskap og metoder som vil sette Grong kommune i bedre stand til å tilby bosatte flyktningfamilier foreldreveiledning og foreldrestyrkende opplæring. Tiltaket er direkte knyttet til kommuneplanens samfunnsdel, politikkområde oppvekst delmål 2.1 og 2.2.

Tiltaket er også naturlig å se i sammenheng med Inn På Tunet- løftet, og det forebyggende barnevernsarbeidet i kommunen.

- Videreføre modellkommuneforsøket HEFTIG (HElseFremming og Tidlig innsats Grong). Full implementering i alle avdelinger som er i kontakt med målgruppen «sårbare barn i alderen 0-6 år og deres familier». Sikre at alle avdelinger har tilstrekkelige rutiner for ivaretagelse, og at alle avdelinger er forpliktet i f.h.t de samarbeidsstrukturer som ligger i modellen.
- Økt innsats på hjemmerehabilitering
- Kostholdskurs/veiledning for ungdom i regi av Frisklivssentralen
- Skolering av pasientkoordinatorer via felles koordinatorskole i Indre Namdal
- Brannopplæring BEEM - for ansatte og enslig mindreårige
- Utvikle samarbeidet mellom BEEM og Familiebasen mht. oppfølging av enslig mindreårige som dropper ut av skolen/ ikke aktuell for videregående opplæring

12 Næring, miljø, jordbruk, skogbruk, kultur og teknisk

12.1 Beskrivelse av fagområde

Innenfor ramme 4 er det en rekke ulike tjenesteområder. Nedenfor er det en oversikt oppdelt i 14 ulike tjenesteområder. Det er til sammen ca. 41årsverk og 70 personer innen disse områdene.

Lover og forskrifter gir sammen med kommunale planer føringer for aktiviteten ved de ulike områdene.

Rammen ledes av kommunalsjef som under rådmannen har det overordnede oppfølgings- og ledelsesansvar.

12.2 Status, utfordringer og utviklingstiltak

12.2.1 Nåsituasjon

Tjenesteområde	Beskrivelse
Jordbruk	• Forvaltning av lovsaker med tilhørende forskrifter • Forvaltning av virkemiddelordninger • Initiering og deltakelse i utviklingstiltak • Veiledning og informasjon
Skogbruk	• Forvaltning av lovsaker med tilhørende forskrifter • Forvaltning av virkemiddelordninger • Initiering og deltakelse i utviklingstiltak • Veiledning og informasjon • Grong kommune utfører bestyrelse av Gusli skog
Næring	• Forvaltning av virkemiddelordninger • Initiering og deltakelse i utviklingstiltak • Veiledning og informasjon
Miljø	• Forvaltning av lovsaker med tilhørende forskrifter

	• Forvaltning av virkemiddelordninger • Initiering og deltakelse i utviklingstiltak • Veiledning og informasjon • Sekretær for Namsen vannområde og lakseutvalget for Namsenvassdraget.
Kultur	• Legge til rette for et bredt og allsidig kulturliv • Forvaltning av virkemiddelordninger • Veiledning og informasjon • Sekretær for ulike nemnder • Bibliotek • Grong bygdemuseum
Teknisk infrastruktur (vei, vann og avløp)	• Fremføring av rent vann • Mottak og rensing av avløpsvann • Innsamling og mottak av avfall • Bygging og drift av kommunale veger, plasser, parker, idrettsanlegg og friområder.
Brann og redning	• Ha et brann- og redningsvesen inklusive feiing som kan ivareta pålagte oppgaver i hht. lover og forskrifter
Arealplanlegging	• Utarbeide og saksbehandle kommunale og private regulerings- og kommuneplaner • Saksbehandling, oppfølging og tilsynsansvar i forhold til naturskader
Byggesaksbehandling	• Håndtere og sikre god saksbehandling av søknader, tilsynsansvar og myndighetsutøvelse.
Oppmåling/ matrikkelarbeider	• Gjennomføre forretning i h.h.t. Matrikkelloven • Oppfølging Geodataplan for NT
Ledningskartlegging	• Måle inn og utarbeide ledningskart for vann- og avløpsledninger
GIS	• Kvalitetssikre kartdelen av private reguleringsplaner • Utarbeide kartdelen av kommunale regulerings- og kommuneplaner • Vedlikeholde/ utvikle kartbaser/ GIS systemer
Bygg og eiendom	• Forvaltning, drift og vedlikehold av bygg og anlegg • Utvikling, nybygging, utleie og salg • Etter avtale forvalte boligene til Grong boligstiftelse og Grong Boligbygg
Prosjektledelse	• Lede utbyggingsprosjekter

Personalressurser 2013

	Årsverk	Ansatte
Jordbruk	1,7	2
Skogbruk	1,0	1
Næring	1,0	1
Miljø	1,0	1
Hovedbibliotek	1,3	2

Bibliotekfilial	0,2	1
Kulturkontoret	1	1
Teknisk seksjon *	33	42
Sum	40,2	51

*Innbefatter renholdere, vaktmestere og driftsavdeling. I tillegg har brannvesenet 20 mann i utrykningsstyrken (totalt 45 %) pluss en feier (70 %). I tillegg forvalter rammeområdet bla. traktor, vegskrape, lastebil, arbeidsbiler, brannbil, tankbil, redningsbil og feiebil.

Jordbruk

Jordbruket i Grong har mange dyktige og flinke gårdbrukere som forvalter sine ressurser på en framtidsrettet måte. Det viktigste for landbruksforvaltningen er å støtte opp under og bidra med en konstruktiv veiledning opp mot eierne av landbrukseiendommer. Nye eiere av landbrukseiendommer trenger noe mer veiledning enn før. Oppfølging av bo- og driveplikt, inklusive jordleieavtaler krever mer ressurser enn tidligere. Selv om antall aktive bruk går noe ned, vil de gårdbrukerne som blir igjen, bli stadig mer profesjonelle bedriftsledere og kreve en noe annen form for veiledning enn før. Det er en tendens til at størrelsen og produksjonen på hvert enkelt gårdsbruk øker.

Skogbruk

Etter mange 10-år med høy skogbruksvirksomhet er vi nå inne i en periode med naturlig redusert avvirking, og hvor investeringer i framtidsskogen i form av veier og veivedlikehold, foryngelse og ungskogpleie stadig går ned. Med nye driftsformer og nye generasjoner skogeiere svekkes skogkompetansen blant skogeiere, med den følge at tiltak som fremmer ressursoppbygging og verdiskaping i framtidsskogen forsømmes. Samtidig er det samlede veiledningsapparatet for skogbruket bygget ned. Det pågående skogpådriverprosjektet oppveier noe i forhold til dette.

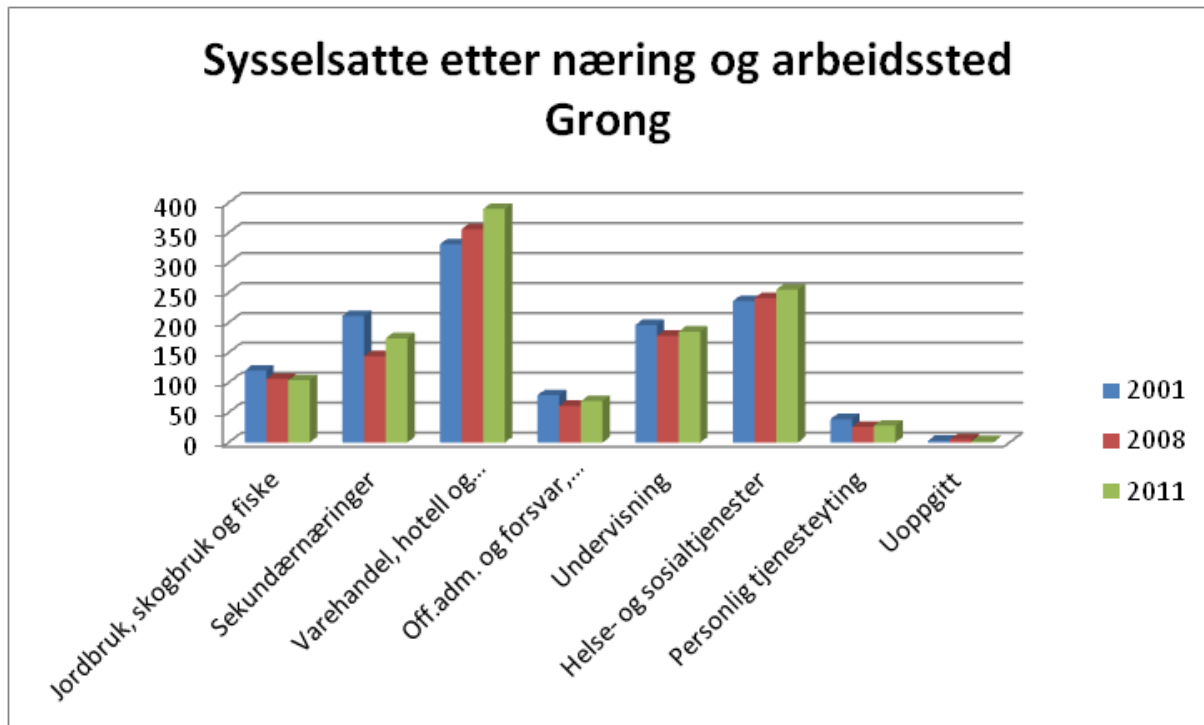
I de store foryngelsesarealene som ble etablert i de første 10-årene etter 1950 er det i ferd med å bygges opp formidable nye skogressurser, som nærmer seg tidspunkt for avvirking. En må forberede seg på å håndtere denne nye situasjonen, bl.a. ved å få utarbeidet nye skogbruksplaner for gårdsskogene. Kommunen har i dette bildet en viktig rolle som skogbruksmyndighet, og som veileder og pådriver særlig opp mot gårdsskogbruket.

Næring

I små distriktskommuner som Grong, er kommunen en viktig utviklingsaktør blant annet fordi man ofte mangler store private aktører som tar et slikt ansvar. Derfor har Grong kommune fokus på utviklingsprosjekter som skal skape næringsutvikling i Grong.

Statistikken nedenfor viser utviklingen av arbeidsplasser i Grong kommune, sortert på ulike typer næringer.

Miljø

Miljø- og miljøledelse

Grong kommune har lenge vært en kommune med stor aktivitet innenfor energi- og miljøarbeid, og har vært ISO 14001-miljøsertifisert i perioden 2008-2011. P.g.a ressursituasjonen og prioritering av andre arbeidsoppgaver, er arbeidet med resertifisering utsatt. Kommunen bør bidra til å miljøsertifisere bedrifter som Miljøfyrtårn. Det arbeides med rullering av energi- og klimaplanen for kommunen.

Hjortevilt

Grong storvald har en tildeling på 804 elg og 63 hjort fordelt på den treårige planperioden 2013-2015, og det felles over 200 elg i Grong per år. Det blir påkjørt omkring 50-70 elg i Grong hvert år. Kommunen etablerte i 2013 en kommunal ettersøksgruppe for ettersøk under ordinær hjorteviltjakt.

Rovviltforvaltning

Med en økende rovviltstamme er det en økende jakt på rovvilt generelt i regionen i regi av de kommunale skadefellingslagene. Det har tidligere vært gjort forebyggende tiltak mot rovdyrtaap som har fungert bra. Både jakt og forebyggende tiltak støttes med FKT - midler fra Fylkesmannen. (Forebyggende og konfliktdempende tiltak)

Vann- og fiskeforvaltning

Namsen ligger over gytebestandsmålet og er i god stand sammenlignet med mange andre elver rundt om i landet. Det er likevel en stor trussel med oppdrettslaksen som går opp i elvene og mengden lakselus trass i behandling av oppdrettslaksen. Som sekretariat i Lakseutvalget for Namsenvassdraget og Namsen vannområde, bidrar Grong kommune i planprosessen fram mot forvaltningsplanen for vannområdet. Kommunen har sammen med Lierne og Røyrvik levert krav om åpning av revisjon av vannkraftkonsesjonene.

Kultur

Det er nå sju år siden vi fikk Kulturloven (2007) der kommunen plikter å sørge for økonomiske, organisatoriske og informerende virkemiddel og tiltak som fremmer og legger til rette for en bred kulturvirksomhet. I tillegg til kulturloven er bibliotekloven, kulturvernloven, plan og bygningsloven, filmloven, friluftslivsloven, kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplan for anlegg og områder

for idrett og friluftsliv og fysisk aktivitet som ligger i bunnen for aktiviteten vår. Gjennom disse lover og retningslinjer ønsker vi å legge til rette for et bredt og allsidig kulturliv.

Kommunalteknikk/Brannvesen

Vann- overvann, avløpsanlegg, slam og renovasjon skal ivaretas i henhold til lover, forskrifter og kommunens leveringsvilkår. Disse områdene har tilfredsstillende ressursituasjon. Ressurs situasjonen er en utfordring i forhold til å opprettholde god standard på infrastruktur innen veg, plasser, grønt og gatelys. Innenfor brann- og redningsvesenet er det en samarbeidsløsning med Høylandet. Brannordninga er under vurdering.

Plan, byggesak, oppmåling og GIS

Det er startet et arbeid med opprydding på plansida ved at kommunedelplaner er revidert og gamle reguleringsplaner er tatt ut av plansystemet. Dette arbeidet er videreført ved rullering av kommuneplanens arealdel, en plan som antas vedtatt i februar 2015. Det er innført digitalt planregister, et verktøy som nå er tilgjengelig for både administrasjon og private brukere. De lovmessige krav til forsvarlig saksbehandling skal være godt ivaretatt. Dispensasjonssaker, fradelingssaker og arbeid etter matrikkelloven ivaretas også her.

GIS-arbeid (Geografiske Informasjons Systemer – eller kart på dataform) i kommunen har de senere år blitt prioritert høyere. Det er anskaffet felles kartsystem med samarbeidende kommuner og innsynsløsning er tilgjengelig på kommunens nettside.

Ledningskartlegging er også et eget fagfelt innenfor avdelingen. Her server Grong også kommunene Snåsa, Høylandet, Namsskogan og Røyrvik ved salg av tjenester.

Interkommunalt samarbeid innenfor tekniske tjenesteområder

Innenfor deler av det tekniske fagområdet er det etablert vertskommunesamarbeid etter kommunelovens § 28-1b for drift av følgende tekniske tjenester i kommunene i Indre Namdal:

- Arealplanlegging.
- Kart og oppmåling
- Byggetilsyn
- Byggesaksbehandling
- GIS

Avtalens formål er å regulere samarbeidet mellom Grong kommune som vertskommune og kommunene Snåsa, Lierne, Røyrvik, Namsskogan og Høylandet som samarbeidende kommuner om utførelse av ulike tekniske

tjenester. Det er ikke inngått vertskommuneavtale med Snåsa kommune, men kommunen kjøper tjenester innenfor det tekniske området fra Grong kommune. Det arbeides med fornyelse av vertskommuneavtalene.

Bygg og eiendom

Dette området omfatter formålsbyggene, idrettsanlegg og utleieboliger/leiligheter. Tilsammen 15 formålsbygg fordelt på skoler, barnehager, bygninger for helse og omsorg, administrasjonsbygg, og idrettshall. Det er i underkant av 200 utleieboliger/leiligheter. I tillegg kommunalt lager og fjernvarmeanlegg.

12.2.2 Hovedutfordringer

Jordbruk

Den største utfordringa i jordbruket i Grong, er nedgangen i antall aktive gårdbrukere (som søker produksjonstilskudd). Dette truer bosetting, direkte og indirekte sysselsetting, samt generell næringsutvikling, da jordbruket står for en relativt stor del av sysselsettinga i kommunen. Vi står nå i fare for at ledige jordbruksarealer ikke blir brukt, dette vil føre til gjengroing og er en trussel mot et åpent kulturlandskap og biologisk mangfold. Beitenæringene er dessuten sterkt presset i forhold til rovdyrproblematikken. Mange av gårdbrukerne står i tillegg snart ovenfor et generasjonsskifte. En annen utfordring er å motivere til og bevare et aktivt jordbruksmiljø i regionen. Og ikke minst skape et positivt omdømme av landbruket lokalt og ikke minst innenfor landbruksnæringa selv.

Skogbruk

Skogbruk er i en særstilling hva angår langsiktighet, da produksjonen foregår i et 100-årsperspektiv. I tillegg til å være forvaltningsmyndighet har kommunen en rolle i å være veileder og pådriver for ønsket utvikling. Utfordringen er å få kommunens knapt 200 skogeiere til å forvalte sine skogressurser på en måte som er "gavnlig" for både skogen, kommunen og for samfunnet i et langsiktig perspektiv. Erfaringsmessig er personlig veiledning og oppfølging det tiltak som har størst effekt, i kombinasjon med økonomiske virkemidler. Kapasitet både til veiledning og til tilstrekkelig kontroll og oppfølging av foryngelsesplikten vil bli en utfordring. Det må derfor samtidig søkes alternative og nye måter å gjøre veiledningsarbeidet på. Aktiv deltakelse i Skogpådriverprosjekt Namdal vil være et ledd i kommunens pådriverarbeid.

I de store foryngelsesarealene som ble etablert i de første 10-årene etter 1950 er det i ferd med å bygges opp formidable nye skogressurser, med potensial for stor lokal og regional verdiskaping. Dette

vil i løpet av kort tid, dvs. i løpet av 10-20 år, kreve omfattende tilpasninger og tiltak i form av økt tynning, veibygging og hogst. En må forberede seg på å håndtere denne nye situasjonen. Å komme i posisjon for oppdatering av skogbruksplanene for gårdsskog vil være viktig i denne sammenheng da de nyeste planene er fra 1993. Dette arbeidet er påstartet høsten 2014 i regi av Grong og Haran skogeierlag.

Næring

Skape flere arbeidsplasser gjennom vekst i eksisterende næringsliv og nyetableringer.

Det har vært en lav økning av antall arbeidsplasser innenfor privat næringsliv de siste 5 årene. Derfor er en av hovedutfordringene til fagområdet næring å arbeide aktivt og bidra til å skape vekst i privat sektor. Men kommunen er avhengig av at det er næringsdrivende som vil og evner å utvikle virksomhet.

Det vil her være viktig:

- Videre satsing på utvikling av eksisterende næringsliv
- Utvikle Grong næringspark i samarbeid med næringslivet
- Bidra til videre utvikling av Bjørgan

Miljø

Miljø- og miljøledelse

Det må være et langsiktig mål om å resertifisere kommunen igjen, men dette er avhengig av økonomiske og personmessige ressurser. Kommunen har vedtatt å bidra til å sertifisere bedrifter som Miljøfyrtårn.

Fallvilt

Når det gjelder viltpåkjørsler langs vei og jernbane er Grong en av de mest utsatte kommunene i Nord-Trøndelag. Det er en utfordring å bedre denne situasjonen gjennom gode forebyggende tiltak som f.eks viltrydding, godt og konstruktivt samarbeid både med Jernbaneverket og Statens vegvesen, og som kommunerepresentant i styringsgruppa for vilt/rein-trafikk i Nord-Trøndelag. Fallvilt er en stor utgiftspost både for kommunen og i samfunnsøkonomisk forstand.

Rovviltforvaltning

Det er en utfordring med den økende rovviltstammen i Grong. Selv om det er svært få store saueiere igjen i kommunen, er det viktig å arbeide frem flere gode forebyggende tiltak for å forhindre rovdyrtpap, og for å få tatt ut skadevoldere på skadefelling.

Vann og forurensning

Som følge av EU's vanddirektiv og Vannforskriften, så skal vanntilstanden i alle vann og vassdrag kartlegges og det skal gjennomføres tiltak for å oppnå god tilstand i alt vann innen 2021. Som sekretariat i Namsen vannområde bidrar Grong kommune i planprosessen fram mot forvaltningsplan med tiltaksprogram for vannområdet. Gjennom Lakseutvalget for Namsenvassdraget bidrar kommunen til bl.a. arbeidet mot å minske påvirkninga av rømt oppdrettslaks og lakselus i vassdraget.

Kultur

Vi vil fortsatt ha fokus på å legge til rette for anlegg/områder der alle typer brukere kan få anledning til å utøve fysisk aktivitet uansett ståsted i livet og uansett funksjonsnivå. Det forebyggende helsearbeidet er en stor og utfordrende oppgave som bør være tverrsektoriell. Dette ser en godt gjennom samhandlingsreformen. Grong helse- og omsorgstun har et samarbeid med kulturkontoret om å bruke sang/musikk og andre kulturuttrykk systematisk i daglig omsorg og pleie på i første omgang demente pasienter.

Tiltakene fungerer svært godt, men det er en utfordring å kunne få innført dette som faste rutiner blant alle ansatte, for vikarer og ved ferieavviklinger. Grong og Namdalseid kommuner er kommet langt på feltet og fylkeskommunen har som mål at alle Namdalskommunene skal kunne jobbe på denne måten for å kunne møte morgendagens utfordringer både økonomisk og faglig.

Grong kommune har fått ansvaret for å få etablert den regionale kulturhusfunksjonen for musikk. Det er 26 år siden kommunen fikk denne oppgaven.

2015 vil være et år der Grong folkebibliotek planlegger en samlokalisering med skolebiblioteket på Grong barne- og ungdomsskole. Det er mange hensyn som må tas for å kunne tilby innbyggerne og skoleelevene et godt bibliotektilbud. Folkebiblioteket skal da nedlegges og erstattes med et kombinasjonsbibliotek.

Oppfølging av kommunedelplan for kulturminner. Vi ønsker å ha et spesielt fokus på gamle hus, ha en nær dialog med huseier og oppfølging i forbindelse med søknader om eksterne midler.

Det er også et mål og utvikle Grong bygdamuseum og området i samarbeid med ny grunneier.

Kommunalteknikk/Brannvesen

Utarbeidelse av nye hovedplaner for vann og avløpsområdet med sikte på å tilfredsstille drikkevannsforskrift og avløpsforskrifter. Opprettholde og kvalitetssikre leveringsstabilitet innen vannforsyning. Videreutvikle avløpsområdet med tiltak på renseanlegg og ledningsnett. Utfordring å vedlikeholde infrastrukturen innenfor områdene veier, plasser og grøntområder. Utvikle ny brannordning med sikte på gode samarbeidsordninger, god kvalitet og kompetanse.

Bygg og eiendom

Forvaltning og drift av den kommunale bygningsmassen slik at krav til luftkvalitet og godkjent innneklima ivaretas i tråd med lovverket.

Gjennomføre et planmessig vedlikehold med begrensede ressurser, slik at bygningsmassen ivaretas på best mulig måte.

Plan, byggesak, oppmåling og Geografiske informasjonssystem (GIS)

Videreføre vertskommunesamarbeidet med kommunene Lierne, Namskogan, Røyrvik og Høylandet. Samarbeidet har til hensikt å styrke kompetansen innen ulike tekniske tjenester til det beste for brukerne. Et større og mer robust fagmiljø skal bidra til:

- En åpen og tilgjengelig tjeneste for brukere og samarbeidspartnere
- God kompetanse og godt samarbeid med andre hjelpeinstanser
- Rask og effektiv saksbehandling

I Grong har arbeidet med kommuneplanens arealdel startet i 2014, og planen antas vedtatt i februar 2015. I forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel er det vurdert oppheving av eldre reguleringsplaner. Parallelt med kommuneplanens arealdel er det utarbeidet en detaljplan for Grong næringspark.

12.2.3 Utviklingstiltak

Landbruk/miljø

- Rullere tiltaksstrategi for SMIL (spesielle miljøtiltak i landbruket).
- Delta praktisk og økonomisk i videreført variant av prosjekt skognæringa i IN, dvs. prosjektet "Skogpådriverprosjekt Namdal".
- Følge opp tiltak i hovedplan for skogsveier.
- Vannområde Namsen - delta i prosjektet og ivareta sekretærfunksjon.

Næring.

- Utvikle Grong næringspark i samarbeid med næringslivet.
- Bidra til utvikling av Bjørgan.
- Bidra til utvikling av Grong kommune som regionsenter.

Kultur.

- Videreutvikle biblioteket, oppdatere boksamling, utvikle leservennligheten og trivsel i sammenheng med nytt bibliotek integrert i nytt bygg.
- Oppfølging av tiltaksdelen i kommunedelplan for kulturminner.
- Bygningsmessige utbedringer Grong bygdamuseum.
- En mulig forlengelse av kultur og helseprosjektet – Kultur for livet – samarbeid med NT fylkeskommune.

Teknisk

Kommunalteknikk:

- Utarbeide ny hovedplan vannforsyning 2015 -2025 med vedlagt ROS-analyse.
- Utarbeide ny hovedplan avløp 2015 – 2025 med vedlagt ROS-analyse og tilstandsrapport renseanlegg.
- Utarbeide nye utslippstillatelser for alle renseanlegg i samsvar med forurensningsloven.
- Gjennomføre investeringer/tiltak i tråd med hovedplaner og årsbudsjett.
- Vurdere ny organisering av brann- og redningstjenesten. Dette omfatter organisering både av beredskap og forebyggende arbeid inkl. feietjenesten.
- Utarbeide ny trafiksikkerhetsplan for perioden 2015 - 2018.

Plan, byggesak, GIS og oppmåling:

- Slutføring av kommuneplanens arealdel og oppheving av gamle planer.
- Slutføre adresseprosjektet.
- Videreføre vertskommunesamarbeidet, herunder revidering kommuneplanens arealdel for kommunene Høylandet og Røyrvik.
- Videreutvikle kartløsninger(GIS), herunder ny kartløsning VA.
- Slutføre prosjektet med ledningskartlegging Grong, Røyrvik og Høylandet.

Bygg/eiendom/bolig:

- Utarbeide ny hovedplan formålsbygg. Skal også omfatte en organisatorisk vurdering av bemanning og driftspersonell relatert til kvalitet på tjenesten
- Slutføre revidering boligsosial handlingsplan.
- Gjennomføre salg av kommunale boliger.
- Avslutte prosjektet boligetablering i distriktene.
- Delta i initieringen av nye boligprosjekt

13 Kirkeformål

Grong kirkelige fellesråd utarbeider et eget budsjettokument. Det søkes ut fra dette om et tilskudd fra kommunen på kr 2.461.000,- for 2015 i tillegg til tjenesteytingsavtalen på kr 46.000,-.

Grong kirkelige fellesråd mottar årlige driftstilskudd fra kommunen. I tillegg til dette søkes det kommunen om tilskudd til finansiering av ulike investeringsprosjekter. For 2014 var driftstilskuddet på kr 2.461 000,-. Det er i budsjettforslaget for 2015 ikke lagt inn noen endring på dette, slik at tilskuddet for 2014 holdes fast. Bakgrunn for dette er at kirkelig fellesråd har midler på disposisjonsfond. Det er vårt håp at kirkelig fellesråd vurderer å benytte noe av de frie midlene til vedlikehold av kirkene.

Det ikke søkt om eller lagt inn midler til investeringsprosjekter i 2015.

14 Politisk styring, kontroll og fellesutgifter

14.1 Beskrivelse av fagområde

Området omfatter:

Politisk virksomhet, herunder ordfører og varaordfører, drift av de politiske utvalg, og avvikling av valg. I tillegg omfatter området tilskudd til revisjonsordning, kontrollutvalg og regnskapskontrollørordning. Under området regnskapsføres også premieavvik og premiefond/tilskudd pensjon og hovedbudsjett for reservert tilleggsbevilgning. Mer spesifisert omfatter området følgende:

- Ordfører og varaordfører
- Kommunestyre
- Formannskap
- Kontrollutvalg
- Div. kommunale utvalg; Eldreråd, råd for likestilling av funksjonshemmede, museumsnemnd, bygdeboknemnd, ungdomsråd, administrasjonsutvalg, arbeidsmiljøutvalg, og diverse politiske utvalg.
- Stortings- og sametingsvalg, kommunestyre- og fylkestingsvalg.

- Kommunaltilskudd til politiske organisasjoner.
- Vennskapssamarbeid, f.t. Ostrow (Polen).
- Tilskudd til interkommunal revisjon, og til regnskapskontrollørordningen.
- Premieavvik og premiefond/tilskudd pensjonsordning.
- Hovedbudsjett for reserve til tilleggsbevilgninger.

Tjenesteproduksjon

Det foregår begrenset tjenesteproduksjon (utadrettet) innen området. Som det framgår foran er virksomheten i stor grad knyttet til intern virksomhet og enkelte lovpålagte tjenester.

Ressursinnsats drift

Det er ingen ansatte (administrative stillinger) knyttet til området. Ansatte stillinger under området

Administrasjon og fellestjenester

utfører de administrative gjøremål knyttet til området

Ordførerens **godtgjørelse** (ikke lønn) tilsvarende hel stilling regnskapsføres innenfor området, samt øvrige godtgjørelser knyttet til politisk virksomhet.

14.2 Status, utfordringer og utviklingstiltak

14.2.1 Nåsituasjon

Den politiske organisering i Grong kommune ble revidert gjennom kommunestyrets vedtak i møte 27. mai 2010, hvor det ble vedtatt å legge ned hovedutvalgene fra 1.1.2011, legge hovedutvalgenes arbeidsområder til formannskapet, og å øke medlemstallet i formannskapet fra 5 til 7. Økt medlemstall i formannskapet er gjennomført fra høsten 2011.

I og med at kommunestyret så sent som fra 1.1.2011 har revidert den politiske organisering er det grunn til å tro at det ikke er aktuelt med omorganisering av betydning av politisk styringsnivå i den aller nærmeste framtid.

Revisjon og sekretariat for kontrollutvalget er ivaretatt gjennom interkommunale selskap (Kom Rev Trøndelag IKS og Kom Sek Trøndelag IKS).

14.2.2 Utfordringer

Kommunereformen vil bli krevende også for den politiske del av organisasjonen, og det må forventes flere ekstra møter i 2015 som følge av reformen.

2015 er også kommunevalgår, som også i krever ekstra ressurser.

15 Investerings tiltak i planperioden

15.1 Følgende nye investerings tiltak er det funnet rom for i perioden.

Brutto tall ligger inne nedenfor.

Ansvar	Prosjekt navn	Investering år / 1000 kr:			
		2015	2016	2017	2018
4170	Salg av tomter i de ny boligfeltene	-560 000	-560 000	-560 000	-560 000
1100	Oppgradering av serverrom kommunehuset	700 000			
2400	Inventar og utstyr til voksenopplæringa	375 000			
4122	Kjøp av brannstasjon	1 140 000			
4124	Utbygging ved GBU, samt regional kulturhusfunksjon	30 000 000	98 111 000		
4150	Renovering samfunnsal med mer	1000 000	3 000 000		
4168	Kjøp av NTE bygget	5 946 000			
4185	Bjørgan Skisenter AS	6 000 000			
4300	Kapasitetsøkning Farstøa	1 000 000			
4301	Ny vannledning Bergsmo			900 000	
4301	Ny vannledning Fossland	1 000 000			
4303	Kloakkledning Mediåvolla	600 000			
4304	Mediå renseanlegg – bygging		4 500 000		
4304	Mediå renseanlegg – forprosjekt	250 000			
4310	Hengebru Tømmerås	250 000			
4310	Stedsutvikling Grong sentrum		4 430 000		
4391	Utskiftning brannbil		2 500 000		
6801	Egenkapitalinnskudd KLP	720 000	720 000	720 000	720 000
	SUM	48 421 000	112 701 000	1 060 000	160 000

Det henvises til pkt. 14.2 som viser hvilke tiltak som er påbegynt og budsjettet i 2014, og som fortsetter i 2015. Samlet sett gir oversikten i pkt 14.1 og 14.2 en god oversikt over den store aktiviteten som er i kommune for tiden.

Det må forventes fremmet en egen sak vedr sluttoppgjør i forbindelse med de ulike stedsutviklings tiltakene som er gjennomført i Harran. Kommunen er nå i drøfting med Statens Vegvesen om dette, men da det gjenstår noen avklaringer vil det trolig ikke bli fremmet sak før i 2015.

Prosjekter som er påbegynt i 2014, men som fortsetter i 2015.

Prosjektnr	Prosjektnavn
7520	Brannverntiltak Grong helse- og omsorgstun
7550	Renovering 2-mannsbolig Bergsmo
7552	Ombygging ekspedisjon GHO
7555	Hovedplan vann- og avløp
7556	Nødstrøm Farstøa
7487	Fornyning vannledning Mediåmarka
7561	Drifts- og automatikkskap Mediå renseanlegg
7515	Gateskilt
7526	Vei/Fortau boligfelt Grong sentrum
7563	Bygging av flyktningeboliger Bergsmo
7564	Ombygging dialyse

15.2 Endringer i forhold til eksisterende økonomiplan

Alle investerings tiltak som lå inne i forrige økonomiplanperioden videreføres.

15.3 Oversikt over investeringstiltak som er lagt inn i perioden 2015 – 2018.

I- 4170 Salg av tomter. Prosjekt 7524 og 7525.									
Forventet salg av tomter på Bergsmohaugen (1 stk pr. år) og Boligfelt Grong sentrum(2 stk pr. år). Salgsinntekten skal benyttes som ekstraordinær nedbetaling av gjeld.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4170 Kommunale boligområder									
06700 Salg av tomter		0	0	0	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	0
06700 Salg av tomter		0	0	0	-410 000	-410 000	-410 000	-410 000	0
Ansvar 9200 Finansiering									
05101 Ekstraordinære avdrag på lån		0	0	0	560 000	560 000	560 000	560 000	0
SUM Nedbetaling gjeld					560 000	560 000	560 000	560 000	2 240 000
SUM Salgsinntekt					-560 000	-560 000	-560 000	-560 000	-2 240 000

I-1100 Oppgradering av serverromm kommunehuset. Prosjekt 7575.									
Prosjektet omhandler opprusting av serverrom inkl. oppgradering til nye switcher i hht. rapport fra Atea vedrørende nettverksstatus. Det vil skje noe fjerning av gammel kabel, bytte av svitsjer(40 – 45 stk), samt opprydding på serverrommet.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 1100 Fellesutgifter IKT									
02311 Tjenester vedr nye tekniske anlegg		0	0	0	560 000	0	0	0	0
04290 Merverdiavgift 25 prosent		0	0	0	140 000	0	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
07290 Komp for merverdiavgift investering		0	0	0	-140 000	0	0	0	0
09100 Bruk av lån		0	0	0	-560 000	0	0	0	0
SUM INVESTERINGER					700 000	0	0	0	700 000
Sum bruk av lån					-560 000	0	0	0	-560 000
Sum mva.komp					-140 000	0	0	0	-140 000
SUM FINANSIERING					-700 000	0	0	0	-700 000
Sum renter					6 000	10 000	9 000	8 000	33 000
Sum avdrag					28 000	56 000	56 000	56 000	196 000
SUM NETTO					34 000	66 000	65 000	64 000	229 000
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-2400 Inventar og utstyr voksenopplæringa. Prosjekt 7577.										
Nytt inventar kr. 300.000,- forutsatt at voksenopplæringa flyttes til Bergsmo skole fom august 2015. Nødvendig engangsinnkjøp, som bl.a. gjelder pulter og stoler tilpasset voksne. jfr. også rapport om skolestruktur.										
						2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 2400 Voksenopplæring										
02000 Inventar og utstyr		0	0	0	0	300 000	0	0	0	0
04290 Merverdiavgift 25 prosent		0	0	0	0	75 000	0	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering										
07290 Komp for merverdiavgift investering		0	0	0	0	-75 000	0	0	0	0
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-300 000	0	0	0	0
SUM INVESTERINGER										
Sum bruk av lån						-300 000	0	0	0	-300 000
Sum mva.komp						-75 000	0	0	0	-75 000
SUM FINANSIERING										
						-375 000	0	0	0	-375 000
Sum renter						3 000	6 000	5 000	4 000	18 000
Sum avdrag						15 000	30 000	30 000	30 000	105 000
SUM NETTO						18 000	36 000	35 000	34 000	123 000
DRIFTSKONSEKVENSER										

I-4122 Kjøp av brannstasjon. Prosjekt 7567.										
Gjelder kjøp av brannstasjonen som i dag leies. Kjøpesum avtalt til kr. 1.100.000,- + dokumentavgifter kr. 40.000,-.										
						2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4112 Brannstasjon										
02850 Kjøp av bygninger		0	0	0	0	1 100 000	0	0	0	0
02852 Dokumentavgift og tinglysingsgebyr		0	0	0	0	40 000	0	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering										
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-1 140 000	0	0	0	0
SUM INVESTERINGER										
Sum bruk av lån						-1 140 000	0	0	0	-1 140 000
SUM FINANSIERING										
						-1 140 000	0	0	0	-1 140 000
Sum renter						13 000	25 000	23 000	22 000	83 000
Sum avdrag						29 000	57 000	57 000	57 000	200 000
SUM NETTO						42 000	82 000	80 000	79 000	283 000
DRIFTSKONSEKVENSER										

I-4124 Utbygging ved GBU, samt regional kulturhusfunksjon Alternativ 1. Prosjekt 7554.										
Dette alternativet medfører at skoledelen og kultursalen prioriteres i dette byggetrinnnet. Alternativet omfatter lokaler for skolen som forming, sløyd, skolekjøkken, kontor, 2 klasserom med tilhørende rom, møterom, lagerrom og, skolekantine. Videre innbefatter alternativet kombinert klasserom/sermonirom/utstillingslokale, og bibliotek (kombinert folkebibliotek/skolebibliotek). Videre konsertsal/festsal med mobilt amfi med tilhørende rom (bl.a scene og aktørgarderobes). Konsertsalen vil også bli nyttet av skolen og kultur- og musikkskolen. Kinosal er innarbeidet i kultursalen, og det er planlagt nytt hovedkjøkken som kan nyttes både for skoledelen og kulturdelen. Ut fra de foreliggende planer vil det meste av rom i kulturdelen også nyttes til skoleformål. Flerbruk har vært helt sentralt i planleggingen av prosjektet										
					2015	2016	2017	2018	Totalt	Kommentarer
Ansvar: Eiendomsdrift GBU (4124)										
02000 Inventar og utstyr					0	4 000 000	0	0	4 000 000	
02310 Tjenester vedr nybygg bygninger og anlegg					23 868 000	73 580 000	0	0	97 448 000	
04290 Merverdiavgift 25 prosent					5 833 000	19 530 000	0	0	25 363 000	
05001Byggelånsrenter					299 000	1 001 000	0	0	1 300 000	
SUM investering					30 000 000	98 111 000			128 111 000	
Ansvar: Finansiering (9200)										
07300 Tilskudd fra NordTrøndelag fylkeskommune					0	-3 000 000	0	0	-3 000 000	
07700 Refusjon fra private					0	-3 000 000	0	0	-3 000 000	
08300 Spillemidler fra NTFK					-3 500 000	-3 500 000	-3 000 000	0	-10 000 000	Utbet. i 2017 forskutteres med ekstra bruk av lån i 2016.
07290 Komp for merverdiavgift investering					-5 833 000	-19 530 000	0	0	-25 363 000	
09100 Bruk av lån					-20 667 000	-69 081 000	3 000 000	0	-86 748 000	Utbet. spillemidler i 2017 benyttes til ekstraordinært låneavdrag.
SUM finansiering					-30 000 000	-98 111 000			-128 111 000	
DRIFTSKONSEKVENSER										
					2015	2016	2017	2018		
Sum renter							1 979 117	1 894 304		Renter i 2015 og 2016 føres som byggelånsrenter på investeringsprosjektet – gir ikke driftsbelastning i 2015 og 2016.
Sum avdrag					258 337	1 380 186	2 206 198	2 168 698		
Ansvar: Eiendomsdrift GBU										
10100 Lønn faste stillinger vaktmester og renhold					-138 0000	-177 000		0		Redusert bruk av renholder og vaktmester i byggeperioden.
10750 Lønn renhold						0	237 000	237 000		Ekstra behov renhold når bygget er ferdig.
10900 Arbgivers andel pensjonspr KLP					-28 525	-36 586	48 989	48 989		
10990 Arbeidsgiveravgift					-8 493	-10 893	14 585	14 585		
16300 Leieinntekter					0	0	-300 000	-300 000		Økte leieinntekter på utleie.
Ansvar: Bibliotek Grong (4710)										

Handlingsprogram og økonomiplan 2015-2018 – Budsjett 2015

11900 Husleie					0	0	-216 000	-216 000		Redusert husleie da biblioteket flytter ut av dagens lokaler.
Ansvar: Innlån ekskl. formidlingslån (9100)										
15000 Rentekomp skoleutbygging					-81 000	-152 000	-147 000	-145 000		Statlig rentekomp på skoleutbygging.
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER					2 319	1 003 707	3 822 889	3 702 576		

I-4150 Renovering samfunnssal med mer. Prosjekt 7576.

Ut fra status på dagens garderober og gymsal er det fra administrasjonens side gjort en vurdering av hva som bør gjøres for å oppgradere denne delen av bygget i tillegg til utbyggingsalternativ 1.

Ved legging av nytt gulv i gymsalen og utbedring av røranlegg knyttet til garderober og dusjer vil begge deler kunne driftes framover uten kritiske avvik.

Det er i dagens lovverk krav til universell utforming. Ved at det er 1 garderobe som ligger på samme nivå som gymsal er dette delvis innfridd. Det som er mest påkrevd er :

- Nytt golv gymsal og evt. noe overflatebehandling.
- Utskifting av vannrør i sokkel som berører garderobeanlegg og korrido
- Mindre tiltak på garderober/dusjanlegg.
- Mindre tiltak basseng som utskifting av råteskader og oppgradering av vinduer/fasade

						2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4150 Eiendomsdrift Grong samfunnshus										
02515 Materialer vedr påkostning bygninger og anlegg			0	0	0	0	800 000	2 400 000	0	0
04290 Merverdiavgift 25 prosent			0	0	0	0	200 000	600 000	0	0
Ansvar 9200 Finansiering										
07290 Komp for merverdiavgift investering			0	0	0	0	-200 000	-600 000	0	0
09100 Bruk av lån			0	0	0	0	-800 000	-2 400 000	0	0
SUM INVESTERINGER							1 000 000	3 000 000	0	4 000 000
Sum bruk av lån							-800 000	-2 400 000	0	-3 200 000
Sum mva.komp							-200 000	-600 000	0	-800 000
SUM FINANSIERING							-1 000 000	- 3 000 000		-4 000 000
Sum renter							8 000	40 000	63 000	173 000
Sum avdrag							7 000	33 000	54 000	149 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER							15 000	73 000	117 000	322 000

I-4168 Kjøp av NTE bygget. Prosjekt 7565.									
Kommunestyret vedtok i sak 49/14 å kjøpe dette bygget.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4169 NTE-bygget									
02803 Dokumentavgift og tinglysningsgebyr		0	0	0	0	146 000	0	0	0
02850 Kjøp av bygninger		0	0	0	0	5 800 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-5 946 000	0	0	0
SUM INVESTERINGER						5 946 000	0	0	5 946 000
Sum bruk av lån						-5 946 000	0	0	-5 946 000
SUM FINANSIERING						-5 946 000	0	0	-5 946 000
Sum renter						67 000	131 000	128 000	451 000
Sum avdrag						74 000	149 000	149 000	521 000
SUM NETTO						141 000	280 000	277 000	972 000
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4185 Bjørgan skisenter. Prosjekt 7566.									
Viser til K-sak 51/14, vedrørende Bjørgan skisenter as.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4185 Bjørgan Skisenter									
02851 Kjøp av anlegg		0	0	0	0	6 000 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-6 000 000	0	0	0
SUM INVESTERING						6 000 000	0	0	6 000 000
Sum bruk av lån						-6 000 000	0	0	-6 000 000
SUM FINANSIERING						-6 000 000	0	0	-6 000 000
Sum renter						120 000	116 000	110 000	450 000
Sum avdrag						300 000	300 000	300 000	1 200 000
SUM NETTO						420 000	416 000	410 000	1 650 000
DRIFTSKONSEKVENSER									

1: I-4300 Kapasitetsøkning Farstøa. Prosjekt 7568.									
Gjelder økning av vannkapasiteten ved Grong vannverk Farstøa. Kapasiteten på pumpeinstallasjonen må økes for å dekke behovet ved ekstraordinært høyt døgnforbruk og antatt framtidig økning i vannforbruket.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4300 Vannverk produksjon									
02316 Tjenester vedr påkostning tekniske anlegg		0	0	0	0	1 000 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-1 000 000	0	0	0
SUM INVESTERINGER						1 000 000	0	0	1 000 000
Sum bruk av lån						-1 000 000	0	0	-1 000 000
SUM FINANSIERING						-1 000 000			-1 000 000
SUM NETTO						0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4301 Ny vannledning Bergsmo. Prosjekt 7570.									
Gjelder bygging av ny vannledning fra Bergsmo sentrum og ned til Grong næringspark på Vårryggen. Hensikten er å bedre sikkerheten ved vannverkene ved at både Grong vannverk og Bergsmo vannverk kan få hele sitt forsyningsbehov dekket fra det andre vannverket.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4301 Vannverk distribusjon									
02310 Tjenester vedr nybygg bygninger og anlegg		0	0	0	0	0	900 000	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	0	-900 000	0	0
SUM INVESTERINGER						0	900 000	0	900 000
Sum bruk av lån						0	-900 000	0	-900 000
SUM FINANSIERING						0	-900 000	0	-900 000
SUM NETTO						0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4301 Ny vannledning Fossland. Prosjekt 7569.									
Bygging av reservevannledning under Namsen ved Fossland for å bedre sikkerheten for vannforsyninga fra Fossland til og med Harran.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4301 Vannverk distribusjon									
02310 Tjenester vedr nybygg bygninger og anlegg		0	0	0	0	1 000 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-1 000 000	0	0	0
SUM INVESTERING						1 000 000	0	0	1 000 000
Sum bruk av lån						-1 000 000	0	0	-1 000 000
SUM FINANSIERING						-1 000 000			-1 000 000
SUM NETTO						0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4303 Kloakkledning Mediaavollan. Prosjekt									
Gjelder utskifting av 2 gamle sementavløpsledninger på Mediåvollan. En ved Brumaling AS og en ved det gamle bakeriet.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4303 Kloakk og ledningsnett									
02310 Tjenester vedr nybygg bygninger og anlegg		0	0	0	0	600 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-600 000	0	0	0
SUM INVESTERING						600 000	0	0	600 000
Sum bruk av lån						-600 000	0	0	-600 000
SUM FINANSIERING						-600 000	0	0	-600 000
SUM NETTO						0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4304 Mediaa renseanlegg – bygging. Prosjekt 7572.									
Gjelder en helhetlig vurdering av hva som skal gjøres med Mediå renseanlegg for å tilfredsstille krav til utslipp og optimal drift. Eksakte kostnader utredes gjennom et eget forprosjekt.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4304 Kloakkrenseanlegg									
02310 Tjenester vedr nybygg bygninger og anlegg		0	0	0	0	4 500 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-4 500 000	0	0	0
SUM INVESTERINGER					0	4 500 000	0	0	4 500 000
Sum bruk av lån					0	-4 500 000	0	0	-4 500 000
SUM FINANSIERING					0	-4 500 000	0	0	-4 500 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4304 Mediaa renseanlegg – forprosjekt. Prosjekt 7571.									
Forprosjekt for vurdering av hva som skal gjøres med Mediå renseanlegg med sikte på å opprettholde utslippskrav og optimal drift.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4304 Kloakkrenseanlegg									
02702 Konsulenthonorar prosjektering		0	0	0	250 000	0	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	-250 000	0	0	0	0
SUM INVESTERINGER					250 000	0	0	0	250 000
Sum bruk av lån					-250 000	0	0	0	-250 000
SUM FINANSIERING					-250 000	0	0	0	-250 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-4310 Hengebru Tømmerås. Prosjekt 7573.									
Gjelder utbedring av Tømmerås hengebru. Det er gjennomført en kontroll av brua som viser at det er behov for tiltak.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4310 Kommunale veier									
02317 Tjenester vedr påkostningopprustning veger		0	0	0	0	200 000	0	0	0
04290 Merverdiavgift 25 prosent		0	0	0	0	50 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-50 000	0	0	0
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-200 000	0	0	0
SUM INVESTERINGER						250 000	0	0	250 000
Sum bruk av lån						-250 000	0	0	-250 000
SUM FINANSIERING						-250 000	0	0	-250 000
Sum renter						3 000	5 000	5 000	17 000
Sum avdrag						6 000	13 000	13 000	45 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER						9 000	18 000	17 000	62 000

I-4310 Stedutvikling Grong sentrum 2014. Prosjekt 7553.									
Gjelder oppfølging av delprosjekt i Bolystprosjektet. Prosjektet gjelder oppgradering av den kommunale vegen fra Apoteket forbi Gronghallen og opp til fylkesvegen. videre oppgradering av parkeringsplassen ved kjøpesentret samt etablering av holdeplass for bussene. Total utbyggingskostnad er beregnet til 4,3 mill. kroner. Det kalkuleres med 1,5 mill i tilskudd og mva komp. midler på kr 886.000. Resterende del kr 2.044.000 finansieres med låneopptak.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4310 Kommunale veier									
02317 Tjenester vedr påkostningopprustning veger		0	0	0	0	3 544 000	0	0	0
04290 Merverdiavgift 25 prosent		0	0	0	0	886 000	0	0	0
07000 Statstilskudd refusjon fra staten		0	0	0	0	-1 500 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
07290Komp for merverdiavgift investering		0	0	0	0	-886 000	0	0	0
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-2 044 000	0	0	0
SUM INVESTERINGER						0	4 430 000	0	4 430 000
Sum bruk av lån						0	-2 044 000	0	-2 044 000
Sum mva.komp						0	-2 386 000	0	-2 386 000
SUM FINANSIERING						0	-4 430 000	0	-4 430 000
Sum renter						0	21 000	40 000	100 000
Sum avdrag						0	34 000	68 000	170 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER						0	55 000	108 000	270 000

I-4391 Utskifting brannbil. Prosjekt 7574.									
Gjelder utskifting av den gamle brannbilen fra 1985.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 4391 Brannvesen									
02100 Kjøp av biler		0	0	0	0	2 000 000	0	0	0
04290 Merverdiavgift 25 prosent		0	0	0	0	500 000	0	0	0
Ansvar 9200 Finansiering									
07290 Komp for merverdiavgift investering		0	0	0	0	-500 000	0	0	0
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-2 000 000	0	0	0
SUM INVESTERINGER					0	2 500 000	0	0	2 500 000
Sum bruk av lån					0	-2 000 000	0	0	-2 000 000
Sum mva.komp					0	-500 000	0	0	-500 000
SUM FINANSIERING					0	-2 500 000	0	0	-2 500 000
Sum renter					0	20 000	39 000	37 000	96 000
Sum avdrag					0	50 000	100 000	100 000	250 000
SUM NETTO					0	70 000	139 000	137 000	346 000
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-6801 Egenkapitalinnskudd 2015.									
Egenkapitalinnskudd KLP.									
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden
Ansvar 6801 Egenkapitalinnskudd									
05292 Egenkapitalinnskudd		0	0	0	720 000	720 000	720 000	720 000	0
Ansvar 9200 Finansiering									
09700 Overføring fra driftsregnskapet		0	0	0	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000	0
SUM INVESTERING					720 000	720 000	720 000	720 000	2 880 000
Sum bruk av driftsmidler					-720 000	-720 000	-720 000	-720 000	-2 880 000
SUM FINANSIERING					-720 000	-720 000	-720 000	-720 000	-2 880 000
SUM NETTO					0	0	0	0	0
DRIFTSKONSEKVENSER									

I-9101 Formidlingslån 2015										
Opptak av formidlingslån/startlån. Kommunene tar opp lån i Husbanken som igjen videreutlånes til boligkjøpere. Nye boligfelt er under utarbeidelse i kommunen. Dette gir økt behov for formidlingslån.										
					2015	2016	2017	2018	Totalt i perioden	
Ansvar 9101 Formidlingslån										
05100 Avdrag på lån		0	0	0	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0
05200 Utlån		0	0	0	0	4 500 000	0	0	0	0
09100 Bruk av lån		0	0	0	0	-4 500 000	0	0	0	0
09200 Avdrag på utlån		0	0	0	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	0
SUM INVESTERING						5 500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	8 500 000
Sum bruk av lån						-4 500 000	0	0	0	-4 500 000
Sum mottatt avdrag på lån						-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-4 000 000
SUM FINANSIERING						-5 500 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-8 500 000
SUM NETTO DRIFTSKONSEKVENSER						0	0	0	0	0

16 Finansiering

Tabellen nedenfor viser den totale finansieringen av investeringene i økonomiplanperioden. Tabellen er delt i to. Første del viser de prosjektene som belaster kommunens økonomi, mens del to er en oversikt over finansieringen av de prosjektene som er selvfinansierende, ikke påvirkere driftsbudsjettet (selvkostområdene). Felles for alle prosjektene er at finansieringen stort sett består av låneopptak. Det er også lagt til grunn at en del av finansieringene skal komme i form av statstilskudd.

INVESTERINGER:	2015	2016	2017	2018
Sum investeringer i prosjekter som påvirker kommuneøkonomien:	45 411 000	108 041 000	0	0
Finansiering;				
Spillemidler	-3 500 000	-3 500 000		
Tilskudd fylkeskommunen		-3 000 000		
Tilskudd fra private		-3 000 000		
Statstilskudd		-1 500 000		
Lån	-35 663 000	-75 525 000		
Ref. mva.komp	- 6 248 000	-21 516 000		
Sum finansiering	45 411 000	108 041 000	0	0
Sum investeringer på selvkostområdet:	2 850 000	4 500 000	900 000	
Finansiering:				
Bruk av lån	-2 850 000	-4 500 000	-900 000	

17 Nye driftstiltak

17.1 Større nye driftstiltak som det er funnet rom for i perioden.

Bruttotall er benyttet nedenfor.

Nye tiltak:	2015	2016	2017	2018
D-2301 Assisterende styrer Ekker barnehage	133 000	133 000	133 000	133 000
D-2300 Lærling Ekker barnehage	136 000	136 000	136 000	136 000
D-2301 Lærling Rønningen barnehage	136 000	136 000	136 000	136 000
D-4009 Forstøtningsmur GHO		150 000		
D-4189 Reparasjoner HC rampe i Tømmeråshøla		100 000		
D-6900 Oppheving seniortiltak	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
SUM	-595 000	-346 000	-595 000	-595 000

17.2 Beskrivelse av de nye driftstiltak som er lagt inn i økonomiplanperioden

D-2301 Assisterende styrer Ekker barnehage.

Gjelder videreføring av ordningen med assisterende styrer ved Ekker og Rønningen barnehager. Administrasjonsutvalget vedtok den 17.06.14 i sak 3/14 ny organisasjonsplan for de to barnehagene, og konkluderte med videreføring av ressurs 25% til assisterende styrer (midlertidig ressurs i 2014). I sak 103/14 vedtok formannskapet bl.a. at forlengelse f.o.m 2015 vurderes i forbindelse med kommende budsjett- og økonomiplanbehandling.

D-2300 Lærling Ekker barnehage

Gjelder opprettelse av ny lærlingeplass.

I sak 3/14 den 17.06.14 vedtok administrasjonsutvalget ny organisasjonsplan for Ekker og Rønningen barnehager. Organisasjonsplanen konkluderer med opprettelse av 50% assistent/fagarbeiderressurs ved Ekker barnehage. Politikerne har tidligere uttalt at bemanninga i barnehagene bør opp på 2012-nivå. Formannskapet vedtok i sak 103/14 at økning av fagarbeiderressurs evt. lærlingeressurs vurderes i forbindelse med kommende års budsjett- og økonomiplanbehandling. Det er lagt inn 100% lærlingeplass fra 2015.

D-2301 Lærling Rønningen barnehage

Gjelder opprettelse av ny lærlingeplass.

I sak 3/14 den 17.06.14 vedtok administrasjonsutvalget ny organisasjonsplan for Ekker og Rønningen barnehager. Organisasjonsplanen konkluderer med opprettelse av 50% assistent/fagarbeiderressurs ved Rønningen barnehage. Politikerne har tidligere uttalt at bemanninga i barnehagene bør opp på 2012-nivå. Formannskapet vedtok i sak 103/14 at økning av fagarbeiderressurs evt. lærlingeressurs vurderes i forbindelse med kommende års budsjett- og økonomiplanbehandling. Det er lagt inn 100 % lærlingeplass fra 2015.

D-4009 Forstøtningsmur GHO

Eksisterende forstøtningsmur ved GHO har rast sammen.

Det er behov for ny forstøtningsmur. Rømningsveg og sansehage grenser opp til denne og det anses nødvendig med en utbedring.

D-4189 Reparasjoner HC rampe i Tømmeråshøla

I 2009 ble handicap-rampa til badeplassen i Tømmeråshøla off. åpnet. Året etter hadde isen ødelagt deler av rampa slik at den måtte repareres. I 2012 ble igjen rampa skadet av isen og etter den tid så har den ikke kunne blitt brukt av bevegelseshemmede. For at rampa skal kunne brukes av målgruppa må det gjøres en ny jobb med å reparere skaden, samt forlenge rampa med betong og rekkverk. Betongen er lagt på fjell. Det er snakk om ca. 6 meter forlengelse. RS: kr. 100.000. Det er mulig å søke støtte gjennom friluftsmidler og spillemidler 50%.

D-6900 Oppheving seniortiltak

I forslaget til budsjett for 2015 er det vurdert endringer i tiltak for seniorer. I dag gjelder tiltak for seniorer fra fylte 62 år mot tidligere fylte 60 år, jf. endring fra 01.01.2014. Det er nå foreslått å oppheve ordningen med særskilte tiltak for seniorer. Intensjonen med å innføre tiltakene var først og fremst for å redusere uttak av AFP og å få ansatte til å arbeide lengre. Dette har vi lyktes med. Å foreslå endringer i en god strategi, er derfor begrunnet i flere forhold. En vesentlig faktor er endringen i pensjonssystemet fra folketrygden fra 01.01.2011. Endringen innebar en mulighet for fleksibelt uttak (gradert – for eksempel 20 % pensjon) av alderspensjon etter fylte 62 år, kombinert med fortsatt arbeid (for eksempel 100 % arbeid). AFP i KLP er ikke så fleksibelt – tas det ut 20 % pensjon, kan det kun arbeides i 80 % ut fra hel stilling.

Generelt

Det kan videre nevnes at det i konsekvensjustert budsjett er lagt inn stillingsutvidelse ved PPT på 50% midlertidig stilling første halvår 2015 og fast 100 % stilling fra august 2015.

18 Positive og negative elementer i årets budsjett.

Årets budsjett inneholder flere både positive og negative elementer sett i forhold til revidert budsjett for 2014. Disse er satt opp i en oversikt nedenfor. Oversikten er ikke uttømmende.

Felles

- F.o.m. 01.01.2014 opphørte seniortiltak for aldersgruppen 60 - 62 år. F.o.m. 1.1.2015 fjernes seniortiltakene i sin helhet for alle ansatte.

Administrasjon og fellesutgifter

Negativt

- 50 % av budsjettert lønnsøkning i 2015 må tas innenfor egen ramme
- Driftsrammen for 2015 blir redusert med kr 700.000,-.

Positivt

- Det er funnet rom for 50 % av budsjettert lønnsøkning for 2015

Oppvekst og familie

Negativt

- Generell innsparing av årverk tilsvarende 500' både ved GBU og ved voksenopplæringa i forhold til opprinnelige forslag fra disse to avdelingene.
- Forslaget om å legge ned Bergsmo skole fom høsten 2015 samt overføre 7. klasse fra Harran skole til GBU (forutsatt politisk vedtak om dette) vil medføre færre årsverk..
- 50% av lønnsøkninga i 2015 må tas innenfor eget rammeområde. Mange årsverk gjør at det må foretas innsparinger ut over allerede foretatte nedskjæringer for å klare dette.
- Regjeringas forslag om å kutte ut ordninga med tilskudd til frukt og grønt.
- Regjeringas forslag om å kutte ut ordninga med gratis barnehageplass til 4 og 5-åringer som er barn av asylsøkere. Medfører også at kommunen mister øremerket tilskudd. Resultatet blir i tillegg at disse barna får en vesentlig dårligere integrering, som kan få negative konsekvenser senere i livet.

Positive

- Utbygging av skole og samfunnshus på Mediå vil ha stor positiv effekt for GBU i form av flere og bedre undervisningslokaler. Oppgradert samfunnshus med ny kultursal vil i tillegg gi nye muligheter til alle barn og unge i Grong.
- I all hovedsak klarer vi med forslag til budsjett 2015 å opprettholde dagens tjenestetilbud også i 2015. En evt. nedleggelse av Bergsmo skole vil ikke medføre dårligere pedagogisk tilbud for elevene derfra..

- Nedlegging av Bergsmo skole samt overføring av 7. klasse fra Harran skole til GBU gir økonomiske innsparinger.
- Nedlegging av Bergsmo skole f.o.m. 1. august 2015 vil løse voksenopplæringa's behov for undervisningslokale, og det kan opprettes et opplæringssenter. Å få samlet voksenopplæringa på ett sted er positivt. Det kan også gi grunnlag for salg av tjenester til andre kommuner.
- Felles prosjekt innenfor skoleutvikling i Indre- og Midtre Namdal videreføres. Grong deltar i dette samarbeidet.
- Det er fortsatt satt av midler til kompetanseheving av ansatte i skolene.
- Ressurs til assisterende styrer ved Ekker og Rønningen barnehager (25%) videreføres som fast ordning.
- Styrking av bemanninga ved Ekker og Rønningen barnehager ved å opprette lærlingeplass ved begge barnehagene.
- Barnevernutgiftene er redusert noe sammenlignet med de siste årene.
- Det er lagt inn ressurser til stillingsøkning ved PPT for å styrke systemretta arbeid.
- Midlertidig 50% fagstilling i PPT foreslås videreført første halvår i 2014.

Helse og omsorg

Negativt

- Nær halvparten av lønnsøkningen i 2015 må tas innenfor gjeldende budsjettamme.
- Planene for opprettelse av dagsenter for demente kan ikke realiseres pga. av den økonomiske situasjonen.
- Det er forutsatt stillingsreduksjon for 2015 på 1,4 årsverk på sykeheimen.
- I 2015 er det lagt inn kutt med kr 220 000,- på familiebasen utover 2014 nivået.
- Nedbemanning på BEEM og legekontor med til sammen 1,5 årsverk.
- Større sårbarhet etter hvert som økonomien blir strammere og reservene krymper – ved uforutsette hendelser kan man fort komme i underbalanse.

Positive elementer:

- Tilpasset driften på sykeheimen etter en antatt forutsigbar framtidig utvikling i antall beboere
- Frisklivstilbudet videreføres – et forebyggende tilbud i tråd med samhandlingsreformen.
- Inn På Tunet løftet videreføres – prosjektet forlenges til ut november måned 2015
- Staten overtar ansvaret for å administrere betaling for kommunal medfinansiering (KMF)på sykehusene etter at beløpene er trukket ut av rammetilskuddet – vil fjerne risiko for uforutsette utgifter til kommunen på grunn av mulige feil i anslaget på antall pasienter som behandles på sykehusene.

- Innføre multidose i omsorgstilbudet (ble ikke gjennomført i 2014 på grunn av ustabil legesituasjon) vil sannsynligvis medføre bedre ressursutnyttelse.
- Etablering av et kommunalt akuttdøgntilbud vil gi nye faglige utfordringer for helsepersonellet.
- Betydelig økning av netto driftsbudsjett ved legekantoret.
- I forhold til i 2014 er det positivt at ½ lønnsøkning i 2015 er lagt inn.

Næring, miljø, kultur og teknisk

Negativt

- ½ lønnsøkningen i 2015 må tas innenfor gjeldende budsjetttramme.
- Det er ikke foretatt prisjustering av vedlikeholdsposter. Det er heller ikke lagt inn økning i forhold til innmeldt behov hverken på vegsektoren eller på kommunal bygningsmasse..

Positivt

- Driften og tjenestenivået videreføres i all hovedsak
- Flere investeringsprosjekter ligger i budsjettet, ikke minst utbygging av GBU med regional kulturhusfunksjon
- Det ligger fortsatt inne tilskudd til melkekvoteordninga og miljøtilskudd i skogbruket
- Tilskuddsordningen til samfunnshus og grendehus er opprettholdt
- I forhold til 2014 er det positivt at det er funnet dekning for ½ lønnsøkningen.
- Tilskudd til brøyting av parkeringsplass på Heia gjestegård og tilskudd til oppkjøring av Kvernsjøløypa og andre langrennsløyper er opprettholdt.
- Tilskudd til sang/musikk/teater/konserter, barne- og ungdomsarbeid, er videreført.

19 Omstilling og effektivisering

Økonomiplanarbeidet de siste årene har vist stor ubalanse utover i perioden. Årets økonomiplan er heller intet unntak i forhold til dette. Budsjett og økonomiplan som legges frem nå viser at vi helt klart har et driftsnivå som er for høyt i forhold til kommunens inntektsnivå. Budsjett 2015 og økonomiplanen er saldert ved bruk av fond. Dette til tross for at det ligger inne flere kutt/omstillingstiltak, samt forutsetninger om strukturendringer i kommende periode.

Det er helt klart at økonomi og omstillinger må ha stort fokus fremover for å kunne komme ned på et aktivitetsnivå som henger samme med kommunens inntekter. Dette vil måtte tilsi kutt i stillinger noe som igjen medfører et dårligere tilbud/tjenester til kommunens innbyggere.

Det har vært et omfattende og krevende arbeid å få til et budsjett- og økonomiplanforslag i balanse også i år. Ikke minst har det vært krevende i forhold til den offensive visjon og de delmål som er vedtatt.

Videre så er det et sterkt ønske og behov om en stor utbygging på GBU med tilhørende regional kulturhusfunksjon. Prosjektalternativ er allerede vedtatt av kommunens politikere. Selve igangsettingen forutsetter at prosjektet er mulig å bygge inn i kommunens økonomiplan. Slik forholdene er nå ligger prosjektet inne. Prosjektet belaster driftsbudsjettet med nesten 4 millioner på topp i 2017.

I tillegg til det omstillingsbehovet som er relatert til måltallene under reservert tilleggsbevilgning så ser en av beregninger for prosent netto driftsresultat at det burde vært lagt inn ytterligere tiltak for å styrke netto driftsresultat.

I den videre prosess må det legges opp til drøftinger med avdelingsledere, tillitsvalgte, verneombud og ansatte. Dette er en tidkrevende og møysommelig prosess. Det er viktig å komme i en løpende situasjon der aktivitetsnivået og utgiftssiden harmonerer med det vi får av inntekter. Likså er det viktig at en her finner de tiltakene som gir minst mulig negative effekter ut fra de rammer som legges fra politisk hold..

Det er lagt inn følgene forventninger om innsparinger på de ulike rammeområdene i økonomiplanperioden. Tabellen skal forestå slik; Innsparingen på ramme 1 i 2015 er totalt kr 780.000,-. Dette er så videreført utover i perioden. I tillegg kommer det inn ytterligere 150.000,- i innsparing f.o.m 2017. Altså totalt omstillingsbeløp for 2018 sett i forhold til dagens situasjon for ramme 1 er på 930.000,-.

Totalt omstillingsbehov som ligger inne i økonomiplanperioden fordelt på det enkelte år er som følger;

	2015	2016	2017	2018
Ramme 1				
Forventet lønnsøkning (halvparten)	80 000	80 000	80 000	80 000
Innsparing lønn(reduksjon i stillinger)	700 000	700 000	700 000	700 000
Generell innsparing/naturlig avgang			150 000	150 000
SUM	780 000	780 000	930 000	930 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 2				
Forventet lønnsøkning (halvparten)	500 000	500 000	500 000	500 000
Nedlegging Bergsmo skole f.o.m. høst 2015	800 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
Nedlegging Harran skole f.o.m. høsten 2017/evt andre tiltak innen ramme 2			1 000 000	2 385 000
Omstilling jfr. økonomiutredningen		983 000	1 250 000	1 250 000
Innsparing lønn GBU	500 000	500 000	500 000	500 000
Innsparing lønn Voksenopplæringen	500 000	500 000	500 000	500 000
Generell innsparing/naturlig avgang			300 000	300 000
SUM	2 300 000	4 383 000	5 950 000	7 335 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 3				
Forventet lønnsøkning (halvparten)	650 000	650 000	650 000	650 000
Omstilling jfr. økonomiutredningen		983 000	1 250 000	1 250 000
Innsparing vikarlønn sykeheimen	100 000	100 000	100 000	100 000
Innsparing vikarlønn hjemmesykepleie	100 000	100 000	100 000	100 000
Innsparing lønn BEEM	320 000	320 000	320 000	320 000
Innsparing hjemmesykepleie ubesatt stilling	85 000	85 000	85 000	85 000
Reduksjon 0,5 stilling hjelpepersonell legekantoret	180 000	180 000	180 000	180 000
Mindre kjøp av tjenester legekantoret	125 000	125 000	125 000	125 000
Generell reduksjon legekantoret			1 000 000	1 000 000
Reduksjon 0,4 stilling kjøkken/vaskeri	180 000	180 000	180 000	180 000
Generell innsparing/naturlig avgang			450 000	450 000
SUM	1 740 000	2 723 000	4 440 000	4 440 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 4				
Forventet lønnsøkning (halvparten)	90 000	90 000	90 000	90 000
Omstilling jfr. økonomiutredningen		300 000	300 000	300 000
Generell innsparing/naturlig avgang			150 000	150 000
SUM	90 000	390 000	540 000	540 000

Sum innsparing/omstilling ramme 1 - 4				
Totalt beløp pr. år.	4 910 000	8 276 000	11 860 000	13 245 000

	2015	2016	2017	2018
Ramme 9				
Saldering med bruk av fond	1 236 000	3 993 000	4 316 000	2 661 000

Beløpene ovenfor inneholder også en forventning om omstillingsbeløp tilsvarende bruk av fond da en videre utover ikke har mulighet til å saldere budsjett/økonomiplan med bruk av fond slik vi gjør nå. Merk at det i økonomiplan er lagt inn en nedgang i rammetilskudd på 1.500' fom 2016 og ytterligere 1 mill fom 2017.

	2015	2016	2017	2018
TOTALT BELØP ALLE OMRÅDER inkl. fondsbruk	6 146 000	12 269 000	16 176 000	15 906 000

Som en ser ovenfor så gjelder omstillingstiltakene i all hovedsak innsparing på lønnsbudsjettene. Når det gjelder inndekning av halvparten av forventet lønnsøkning for 2015 så ser en for seg at også dette må dekkes ved reduksjon i lønnsposter da det øvrige driftsbudsjettet er så stramt at det er vanskelig å hente mer der. Det samme gjelder for posten omstilling jfr. økonomiutredningen. Dersom en tar utgangspunkt i at en stilling i snitt koster kr 570.000,- vil tiltakene ovenfor medføre reduksjon i følgende antall stillinger samlet sett på ca 8 stillinger i 2015 og ytterligere 6 stillinger i 2016. I 2015 foreslås opprettet 3 stillinger, alle innenfor ramme 2 (2 stillinger i barnehagene og 1 stillingen innfor PPT).

Viktige elementer som medfører ubalanse fra 2014 til 2015 er :

- Forholdet mellom de frie inntektene og utgiftene til lønn, pensjon og arbeidsgiveravgift. Skatt og rammetilskudd øker i kroner kun med 1 million i forhold til opprinnelig budsjett 2014. Lønn- og sosialeutgifter øker med 7,2 millioner i samme tidsrom. Dette gjelder særlig økning i lønn på barnehagene Ekker og Rønningen, samt legekantoret.

Av usikre faktorer framover som kan gi store utslag i forhold til økonomien fremover er:

- Utviklingen av verdensøkonomien og virkningen på norsk økonomi
- Lønnsøkningen
- Pensjonsutgiftene samt likviditetsmessige utfordringer som følge av måten regnskapsføringen skjer
- Renteutviklingen etter 2018
- Skatteinntekter/rammetilskudd/befolkningsendringer
- Konesjonskraftinntekter
- Tildelingen av skjønnsmidler og INGAR
- Svingninger i tjenestebehov på ulike områder

20 Avsetning og bruk av disposisjonsfond

Kommunen klarte ved årsavslutningene 2009, 2010, 2011, 2012 og 2013 å sette av en midler til fond. Ved utgangen av 2014 vil en anslagsvis kr 200' på disposisjonsfond (utenom rentereguleringsfondet og pensjonsfondet) dersom regnskapet for 2014 går i balanse. Som det fremgår av punkt 8.14 legger opp til å bruke hele rentereguleringsfondet, samt omkring ½ av premieavviksfondet for å få budsjett og økonomiplan i balanse i kommende periode.

Det er viktig å merke seg at i 2015 så balanseres budsjettet med en bruk av 1,2 mill fra rentereguleringsfondet. Dette kan fullt ut forsvares med at vi binder alle våre innlån til fastrente i de kommende 3 årene. Det vil da ikke være noen usikkerheten i forhold til rentesvingningene, slik at fondet kan benyttes til andre ting. Når det gjelder 2016 så benytter vi resten av rentereguleringsfondet samt at vi har lagt inn bruk av premieavviksfondet. En slik bruk av premieavviksfondet resultere i

dårligere likviditet og følgelig ser vi for oss å måtte ta opp kassakreditt. Og dermed økes renteutgiftene. En bruk av dette fondet gjør også at kommunes reserver tappes, noe som vil være utfordrende dersom uforutsette forhold som krever økonomiske midler skulle dukke opp. Selv om økonomiplan nå er saldert med bruk av fond anbefales sterkt at det i slutten av 2015 startes et arbeid med ytterligere omstillingsprosesser, slik at en istedenfor å bruke av fond skal klare å ta ned drifta til et korrekt nivå i forhold til kommunens inntekter.

Grunnen til at vi legger økonomiplanen slik vi gjør, er at vi vet at 2015 i all hovedsak vil gå med til utredninger i forhold til kommunereformen og de allerede innlagte tiltak. Det er derfor ikke kapasitet til å se på nye store omorganiseringsplaner/omstillinger i løpet av dette året og følgelig må utsette denne, også nødvendige, jobben til 2016 med påfølgende full virkning først fra 2017.

21 Sluttord

Det er i likhet med i 2014 utarbeidet en oppsummering av forslaget til budsjett og økonomiplan foran i budsjettheftet. Her fremkommer de mest sentrale elementene i forslaget.

Som grunnlag for budsjett- og økonomiplanen ligger kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt 19. juni av kommunestyret etter en omfattende prosess. Det har også i år vært arbeidet helhetlig i ledergruppa med forslaget. Det er en styrke at rådmannens ledergruppe er samstemt i forslaget, ikke minst hovedelementene.

Etter at avdelingslederne hadde lagt inn konsekvensjustert budsjett (ekskl. noen nye tiltak) og etter div opprettinger, forelå det en ubalanse på ca 13,5 mill. kroner i 2015 inklusive forventet lønnsøkning.

Med denne ubalansen som utgangspunkt og den relative offensive visjon og delmål som foreligger, sier det seg selv at budsjettarbeidet har vært meget krevende. Det klare signalet som foreligger fra kommunestyret vedr. målet om å realisere utbygging av GBU med regional kulturhusfunksjon. Et prosjekt som medfører økt budsjettbelastning i forhold til eksisterende drift. Som det fremgår av forslaget ligger prosjektet inne, men en slik stor utbygging nødvendiggjør reduksjoner i drifta, samt at andre nye tiltak må legges på vent. Rådmannen er helt klar på at det ikke er forsvarlig å realisere denne utbyggingen med mindre de tallmessige omstillingsmål som ligger i forslaget til budsjettet og økonomiplan opprettholdes. De omstillingsmål som er lagt inn er ikke nok for å ha en løpende kommuneøkonomi i balanse. Derfor har det vært nødvendig å tilføre bruk av fond for å saldere budsjettet. Særlig betenkelig er det å nytte pensjonsfondet. Det anbefales derfor å gå inn i nye prosesser allerede i 2015 for å få fram tiltak som kan gjøre at det utover i økonomiplanperioden ikke er nødvendig å ta av pensjonsfondet evt. redusere bruken. Det er bruken av pensjonsfondet rådmannen er minst fornøyd med i økonomiplanforslaget.

Som oversiktene i vedleggene viser, er det forholdsvis stort behov for midler til drifts- og investeringstiltak. Med de investeringstiltak som er lagt inn i forslaget til budsjett for 2015 og økonomiplan må forslaget betegnes som offensivt selv om det meste av midlene går til ett prosjekt. Selv om forslaget medfører bemanningsreduksjoner på flere områder, økes bemanningen i to av barnehagene samt innenfor PPT.

Det har vært ønskelig å få lagt inn hele den forventede lønnsøkning i budsjettet. I forslaget er lagt ½ lønnsøkning fordelt ut på rammeområdene. Dvs. at det i løpet av 2015 må hentes inn ca kr 1,7 millioner samlet i ulike tiltak på avdelingene utover de tiltak som allerede er lagt inn i forslaget. Ut fra reservert tilleggsbevilgning bare er på kr 200.000 er budsjettet svært skjørt, noe som igjen krever svært streng budsjettoppfølging gjennom året. De forslag til driftsreduksjoner/stillingsreduksjoner som er foreslått vurderes som realistiske å gjennomføre. På inntektssiden er i all hovedsak betalingsbetingelsene justert i forhold til lønns- og prisstigningen. Eiendomsskatten er dog foreslått økt fra fire til fem promille.

Generelt mener rådmannen tross reduksjonene at tjenestetilbudet i all hovedsak opprettholdes slik forslaget nå foreligger.

Viktige kriterier for en god kommunal økonomi er å :

- oppnå positive driftsmarginer

- ha en tilstrekkelig likviditet og dermed unngå kassekreditt. Det er herunder viktig ha tilstrekkelig likviditetsfond i forhold til pensjonsutfordringene
- ha kontroll i forhold til gjeldssituasjonen (størrelsen og sammensetningen av lånemassen, avsetninger på rentereguleringsfond og fastrentebinding viktige elementer her)

Økonomiplanen viser at Grong kommune har store utfordringer i forhold til disse kriteriene. Det er viktig å ha bæreevne til å tåle et regnskapsunderskudd og uforutsette utgifter av en viss størrelse.

Det er svært viktig at det ved den politiske behandlingen tas en grundig drøfting vedr. realitetene og utfordringene i det forslag som foreligger. Dette gjelder også de forutsetninger som ligger til grunn for forslaget. Rådmannen vil sterkt fraråde å legge inn nye tiltak som medfører økt budsjettbelastning, med mindre tiltak som ligger inne tas ut evt. reduseres.

Også forslaget til handlingsplan for 2015 synliggjør fortsatt stor offensivitet. Dette gjelder både i forhold til felles utviklingstiltak og til de avdelingsvise tiltak som er lagt inn. Det store og meget omfattende arbeidet med kommunereformen og gjennomføring av omstillingstiltakene gjør at 2015 og økonomiplanperioden blir et svært krevende.

Arbeidet med forslaget til budsjett og økonomiplanen har vært krevende for administrasjonen og det vil bli like utfordrende for kommunestyret som har beslutningsansvaret og som skal vedta budsjettet og økonomiplanen.

Grong, 21. november 2014

Svein Helland
Rådmann

Tone Røttesmo
Økonomisjef

22 Obligatoriske budsjettskjema

Generelle kommentarer til de største avvikene på de obligatoriske budsjettskjemaene:

Budsjett skjema 1A:

Endring i rammetilskudd og skatt på inntekt og eiendom tilsvarer nye prognoser ut fra statsbudsjettet. Budsjettet bygger på prognoser fra KS. Det er lagt inn en reduksjon i frie inntekter som påvirker rammetilskuddet utover i økonomiplanperioden, dette med bakgrunn i den store skjønnsfordelingen vi fikk for 2015. Videre fremgår det en økning i eiendomsskatten fom i 2015 Dette skyldes at det er lagt inn en forutsetning om økning på 1 promille.

Renter og avdrag økes i perioden jfr. prosjektet Utbygging GBU, med tilhørende regional kulturhusfunksjon..

Det er lagt inn bruk av disposisjonsfond i hele perioden.. Overføring til investering gjelder finansiering av egenkapital tilskuddet KLP.

Budsjettskjema 1B:

	Regnskap 2013	Oppr. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Rammeområdet 1 nettoutgifter	12 259 000	12 556 000	11 322 000	11 321 000	11 171 000	11 171 000
Rammeområdet 2 nettoutgifter	55 472 000	55 639 000	56 699 000	56 805 000	55 183 000	53 798 000
Rammeområdet 3 nettoutgifter	75 833 000	77 452 000	81 433 000	79 784 000	78 260 000	78 260 000
Rammeområdet 4 nettoutgifter	18 037 000	19 225 000	16 794 000	16 870 000	16 486 000	16 492 000
Rammeområdet 5 nettoutgifter	2 238 000	2 236 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000
Rammeområdet 6 nettoutgifter	1 448 000	-2 947 000	307 000	307 000	307 000	307 000
Rammeområdet 7 nettoutgifter	0	0	0	0	0	0
Rammeområdet 8 nettoutgifter	-2 049 000	-2 031 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000
Sum netto driftsutgift alle områder	163 238 000	162 130 000	167 294 000	165 826 000	162 146 000	160 767 000

Reduksjonene i rammeområdenes nettoutgifter utover i perioden skyldes forventninger om innsparinger som er lagt inn i budsjettet. Dette fremgår av kap. 18 ovenfor.

Ramme 3; Økningen fra 2014 til 2015 skyldes i hovedsak økningen av utgifter på legekantoret, samt økninger til introduksjonsstønad og sosialhjelp.

Ramme 6, Endringene på ramme 6 fra 2014 til 2015 skyldes i all hovedsak endringer i premieavvik.

Økonomisk oversikt drift.

Endringene sum driftsinntekter skyldes i hovedsak:

Rammetilskuddet redusert utover i perioden.

Reduksjon i andre statlige overføringer utover i perioden - skyldes i all hovedsak reduksjon flyktningetilskudd

Økning i eiendomsskatt skyldes økt 1 promille fom 2015.

Endringer i driftsutgifter skyldes i hovedsak;

Reduksjon i lønn - innsparing på ulike områder beskrevet nærmere under det enkelt rammeområde.

Økning i overføringer skyldes i all hovedsak økninger i sosialhjelp, økning tilskudd BEEM, forventet lønnsøkning 2015 fellesspott pr. rammeområde, økning i overføring av spillemidler til videreformidling minus reduksjon i overføring vedr. samhandlingsreformen samt reduksjon i tilskudd til boligetablering i distriktet.

22.1 Budsjettskjema 1A – økonomiplanperioden 2015 - 2018

Beskrivelse	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Skatt på inntekt og formue	-46 669 000	-54 403 000	-48 834 000	-48 834 000	-48 834 000	-48 834 000
Ordinært rammetilskudd	-96 138 000	-89 520 000	-96 128 000	-94 628 000	-93 628 000	-93 628 000
Skatt på eiendom	-15 338 000	-15 167 000	-15 677 000	-15 677 000	-15 677 000	-15 677 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-6 198 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000
Andre generelle statstilskudd	-23 498 000	-15 024 000	-18 310 000	-16 803 000	-16 713 000	-16 603 000
<i>Herav:</i>						
Momskompensasjon	-5 505 000	0	0	0	0	0
Investeringskompensasjon	-1 164 000	-1 260 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000
Flyktningetilskudd (Vertskommune og integrering)	-16 829 000	-13 764 000	-17 160 000	-15 653 000	-15 563 000	-15 453 000
Sum frie disponible inntekter	-187 841 000	-180 534 000	-185 369 000	-182 362 000	-181 272 000	-181 162 000
Renteinntekter og utbytte	-965 000	-705 000	-705 000	-705 000	-705 000	-705 000
Gevinst finansielle instrumenter						
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	5 727 000	6 348 000	5 718 000	5 552 000	7 534 000	7 184 000
Tap finansielle instrumenter						
Avdrag på lån	12 015 000	12 878 000	13 158 000	14 542 000	15 473 000	15 437 000
Netto finansinntekter/-utgifter	16 777 000	18 521 000	18 171 000	19 389 000	22 302 000	21 916 000
Til dekning av tidl års regnskm merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	4 368 000	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	15 105 000	4 375 000	4 495 000	4 495 000	4 495 000	4 495 000
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-3 542 000		0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-518 000	-1 412 000	-1 436 000	-3 993 000	-4 316 000	-2 661 000
Bruk av bundne avsetninger	-15 011 000	-8 205 000	-7 266 000	-6 786 000	-6 786 000	-6 786 000
Netto avsetninger	402 000	-5 242 000	-4 207 000	-6 284 000	-6 607 000	-4 952 000
Overført til investeringsbudsjettet	5 094 000	657 000	720 000	720 000	720 000	720 000
Til fordeling drift	-165 568 000	-166 598 000	-170 685 000	-168 537 000	-164 857 000	-163 478 000
Sum fordelt til drift	164 183 000	166 598 000	170 685 000	168 537 000	164 857 000	163 478 000
Merforbruk/mindreforbruk	-1 385 000	0	0	0	0	0

22.2 Budsjettskjema 1B Økonomiplan perioden 2015 – 2018

BUDSJETTSKJEMA 1 B, ØKONOMIPLANPERIODEN 2015 - 2018

	Regnskap 2013	Oppr. bud. 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
1 Administrasjon og fellesutgifter						
Netto driftsutgifter	12 208 000	12 556 000	11 522 000	11 321 000	11 171 000	11 171 000
+ Avsetning til fond	51 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond		0	-200 000	0	0	0
Rammeområdets nettoutgifter	12 259 000	12 556 000	11 322 000	11 321 000	11 171 000	11 171 000
2 Oppvekst og familie						
Netto driftsutgifter	55 968 000	55 639 000	56 699 000	56 805 000	55 183 000	53 798 000
+ Avsetning til fond	44 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	-540 000	0	0	0		0
Rammeområdets nettoutgifter	55 472 000	55 639 000	56 699 000	56 805 000	55 183 000	53 798 000
3 Helse og omsorg						
Netto driftsutgifter	76 135 000	77 962 000	81 943 000	79 814 000	78 290 000	78 290 000
+ Avsetning til fond	417 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	-719 000	-510 000	-510 000	-30 000	-30 000	-30 000
Rammeområdets nettoutgifter	75 833 000	77 452 000	81 433 000	79 784 000	78 260 000	78 260 000
4 Kultur, næring og utvikling						
Netto driftsutgifter	16 643 000	23 082 000	19 425 000	19 501 000	19 117 000	19 123 000
+ Avsetning til fond	6 176 000	3 955 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000
- Bruk av fond	-4 782 000	-7 812 000	-6 706 000	-6 706 000	-6 706 000	-6 706 000
Rammeområdets nettoutgifter	18 037 000	19 225 000	16 794 000	16 870 000	16 486 000	16 492 000
5 Kirkeformål						
Netto driftsutgifter	2 238 000	2 236 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000
+ Avsetning til fond	0	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	0	0	0	0	0	0
Rammeområdets nettoutgifter	2 238 000	2 236 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000	2 246 000
6 Politisk styring, kontroll fellesutgifter						
Netto driftsutgifter	1 448 000	-2 947 000	307 000	307 000	307 000	307 000
+ Avsetning til fond	0	0	0	0	0	0
- Bruk av fond		0	0	0	0	0
Rammeområdets nettoutgifter	1 448 000	-2 947 000	307 000	307 000	307 000	307 000
7 Særregnskap						
Netto driftsutgifter	1 592 000	101 000	50 000	50 000	50 000	50 000
+ Avsetning til fond	7 897 000	0	0	0	0	0
- Bruk av fond	-9 489 000	-101 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Rammeområdets nettoutgifter	0	0	0	0	0	0
8 Rammetilskudd, kons.kraft, eiendomsskatt*						
Netto driftsutgifter	-2 049 000	-2 031 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000
+ Avsetning til fond	0					
- Bruk av fond	0					
Rammeområdets nettoutgifter	-2 049 000	-2 031 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000	-1 507 000
9 Diverse gebyrer (døgnmulkt)						
Netto driftsinntekter	0					
Rammeområdets nettoinntekter	0					
Sum fordelt netto til drift (sum "Netto driftsutgifter" foran)	164 183 000	166 598 000	170 685 000	168 537 000	164 857 000	163 478 000
Avsetning til fond	14 585 000	3 955 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000	4 075 000
Bruk av fond	-15 530 000	-8 423 000	-7 466 000	-6 786 000	-6 786 000	-6 786 000
Sum netto driftsutgift	163 238 000	162 130 000	167 294 000	165 826 000	162 146 000	160 767 000
Kontroll: Sum "Rammeområdets nettoutgifter" for rammene 1-8 foran	163 238 000	162 130 000	167 294 000	165 826 000	162 146 000	160 767 000

* Omfatter

Ansvar 8100: Konsulent honorar ifb. Omtaksering av verker og bruk

Ansvar 8700: Kjøp av tjenester og konsesjonskraft.

22.3 Økonomisk oversikt drift økonomiplanperioden 2015 – 2018

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Brukerbetalinger	-11 337 323	-11 958 000	-12 097 000	-12 201 000	-12 250 000	-12 250 000
Andre salgs- og leieinntekter	-32 891 005	-33 377 000	-35 489 000	-35 484 000	-35 778 000	-35 772 000
Overføringer med krav til motytelse	-78 950 795	-60 262 000	-61 404 000	-60 312 000	-59 875 000	-59 890 000
Rammetilskudd	-96 137 827	-89 920 000	-96 528 000	-94 728 000	-93 728 000	-93 728 000
Andre statlige overføringer	-18 225 179	-15 172 000	-18 410 000	-16 903 000	-16 813 000	-16 703 000
Andre overføringer	-595 830	-642 000	-2 329 000	-2 329 000	-2 329 000	-2 329 000
Inntekts- og formuesskatt	-46 668 667	-54 403 000	-48 834 000	-48 834 000	-48 834 000	-48 834 000
Eiendomsskatt	-15 338 394	-15 167 000	-15 677 000	-15 677 000	-15 677 000	-15 677 000
Andre direkte og indirekte skatter	-6 197 980	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000	-6 420 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	-306 343 000	-287 321 000	-297 188 000	-292 888 000	-291 704 000	-291 603 000
Lønnsutgifter	153 669 374	145 546 000	151 712 000	150 480 000	148 614 000	147 229 000
Sosiale utgifter	27 208 311	29 326 000	30 354 000	29 971 000	30 077 000	30 077 000
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.pr.	53 707 429	50 713 000	47 080 000	46 596 000	46 025 000	46 040 000
Kjøp av varer og tj. som erstatter egenprod.	20 982 855	23 389 000	24 654 000	24 539 000	24 539 000	24 539 000
Overføringer	28 086 893	24 691 000	28 932 000	27 656 000	26 363 000	26 363 000
Avskrivninger (inkl. kalk. avskrivninger)	12 180 117	11 717 000	13 496 000	13 496 000	13 496 000	13 496 000
Fordelte utgifter	-612 595	-220 000	-220 000	-170 000	-320 000	-320 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	295 222 384	285 162 000	296 008 000	292 568 000	288 794 000	287 424 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-11 120 616	-2 159 000	-1 180 000	-320 000	-2 910 000	-4 179 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-2 905 482	-705 000	-705 000	-705 000	-705 000	-705 000
Gevinst finansielle instrumenter						
Mottatte avdrag på utlån	-27 449	-100 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER	-2 932 931	-805 000	-755 000	-755 000	-755 000	-755 000
Renteutgifter, provisjoner og a. fin.utg.	6 714 635	6 348 000	5 718 000	5 552 000	7 534 000	7 184 000
Tap finansielle instrumenter						
Avdragsutgifter	12 401 784	12 878 000	13 158 000	14 542 000	15 473 000	15 437 000
Utlån	30 465	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER	19 146 884	19 266 000	18 916 000	20 134 000	23 047 000	22 661 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER	16 213 953	18 461 000	18 161 000	19 379 000	22 292 000	21 906 000
Motpost avskrivninger (inkl. kalk. avskr.)	-11 017 994	-11 717 000	-13 496 000	-13 496 000	-13 496 000	-13 496 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-5 924 657	4 585 000	3 485 000	5 563 000	5 886 000	4 231 000
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	1,93 %	-1,60 %	-1,17 %	-1,90 %	-2,02 %	-1,45 %
Bruk av tidligere års regnsk. minedreforbr.	-12 041 801	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-3 592 000	-1 412 000	-1 436 000	-3 993 000	-4 316 000	-2 661 000
Bruk av bundne fond	-12 103 613	-8 205 000	-7 266 000	-6 786 000	-6 786 000	-6 786 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER	-27 737 414	-9 617 000	-8 702 000	-10 779 000	-11 102 000	-9 447 000
Overført til investeringregnskapet	4 896 612	657 000	720 000	720 000	720 000	720 000
Dekning av tidl. års regnsk. merforbr.	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	13 141 801					
Avsetninger til bundne fond	12 692 876	4 375 000	4 495 000	4 495 000	4 495 000	4 495 000
SUM AVSETNINGER	30 731 289	5 032 000	5 215 000	5 215 000	5 215 000	5 215 000
REGNSKAPSMESSIG MERFORBR./MINDREFORBR.	-2 930 782	0	0	0	0	0

22.4 Budsjettskjema 2A i økonomiplanperioden 2015 - 2018

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Investeringer i anleggsmidler	41 290 000	21 228 000	48 261 000	112 541 000	900 000	0
Utlån og forskutteringer	4 638 000	4 657 000	4 500 000	0		0
Kjøp av aksjer og andeler	724 000		720 000	720 000	720 000	720 000
Avdrag på lån	1 798 000	1 000 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000
Dekning av tidligere års udekket	2 903 000					
Avsetninger	932 000	39 000	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	52 285 000	26 924 000	55 041 000	114 821 000	3 180 000	2 280 000
Finansiert slik:	0	0	0	0		
Bruk av lånemidler	-31 962 000	-18 690 000	-43 013 000	-80 025 000	2 100 000	0
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-1 707 000		-560 000	-560 000	-560 000	-560 000
Tilskudd til investeringer	-10 877 000	-1 480 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 000 000	0
Kompensasjon for merverdiavgift			-6 248 000	-21 516 000		
Mottatte avdrag på utlån, og refusjoner	-1 252 000	-1 039 000	-1 000 000	-8 500 000	-1 000 000	-1 000 000
Andre inntekter		-3 058 000	0	0	0	
Sum ekstern finansiering	-45 798 000	-24 267 000	-54 321 000	-114 101 000	-2 460 000	-1 560 000
Overført til driftsbudsjettet	-5 094 000	-657 000	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000
Bruk av tidligere års udisponert						
Bruk av avsetninger	-1 253 000	-2 000 000	0	0	0	0
Sum finansiering	-52 145 000	-26 924 000	-55 041 000	-114 821 000	-3 180 000	-2 280 000
Udekket / udisponert	140 000	0	0	0	0	0

22.5 Budsjettskjema 2B i økonomiplanperioden 2015 - 2018

Prosjekt / prosjektnavn	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Til investeringer i anleggsmidler	41290'	21228'				
Opprusting serverrom kommunehuset			700 000			
Inventar og utstyr voksenopplæring			375 000			
Kjøp av brannstasjon			1 140 000			
Utbygging GBU, samt regional kulturhusfunksjon			30 000 000	98 111 000		
Renovering samfunnssal med mer			1 000 000	3 000 000		
Kjøp av NTE-bygget			5 946 000			
Bjørgan Skisenter as			6 000 000			
Kapasitetsøkning Farstøa			1 000 000			
Ny vannledning Bergsmo					900 000	
Ny vannledning Fosslund			1 000 000			
Kloakkledning Mediåvolla			600 000			
Mediå renseanlegg - bygging				4 500 000		
Mediå renseanlegg - forprosjekt			250 000			
Hengebru Tømmerås			250 000			
Stedsutvikling Grong sentrum				4 430 000		
Utskifting brannbil				2 500 000		
Sum fordelt til investering i anleggsmidler	41290'	21228'	48 261 000	112 541 000	900 000	-

22.6 Økonomisk oversikt investering i økonomiplanperioden 2015 – 2018

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-480 430		-560 000	-560 000	-560 000	-560 000
Andre salgsinntekter	-1 227 300	-60 000	-	-	-	-
Overføringer med krav til motytelse	-10 876 810	-1 480 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 000 000	-
Kompensasjon merverdiavgift		-2 998 000	-6 248 000	-21 516 000	-	-
Statlige overføringer				-1 500 000		
Andre overføringer	-	-	-	-6 000 000	-	-
Renteinntekter og utbytte						
SUM INNTEKTER	-12 584 540	-4 538 000	-10 308 000	-33 076 000	-3 560 000	-560 000
Lønnsutgifter	103 013	-	-	-	-	-
Sosiale utgifter	11 368	-	-	-	-	-
Kjøp av varer og tj. som inngår i komm. tjenesteprod.	34 684 564	18 010 000	41 664 000	90 024 000	900 000	
Kjøp av tjenester som erstatter komm. tjenesteproduksjon	-	-	-	-		-
Overføringer	5 704 588	2 998 000	6 298 000	21 516 000	-	
Renteutgifter og omkostninger	219 423	-	299 000	1 001 000	-	-
Fordelte utgifter	566 595	220 000	-	-	-	-
SUM UTGIFTER	41 289 551	21 228 000	48 261 000	112 541 000	900 000	-
Avdragsutgifter	1 797 814	1 000 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000	1 560 000
Utlån	4 637 980	4 000 000	4 500 000	-	-	-
Kjøp av aksjer og andeler	724 235	657 000	720 000	720 000	720 000	720 000
Dekning av tidligere års udekkede investeringsutg.	2 903 008	-	-	-	-	-
Avsetninger til ubundne investeringsfond		39 000	-	-	-	-
Avsetninger til bundne fond	932 152	-	-	-	-	-
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	10 995 189	5 696 000	6 780 000	2 280 000	2 280 000	2 280 000
FINANSIERINGSBEHOV	39 700 200	22 386 000	44 733 000	81 745 000	-380 000	1 720 000
Bruk av lån	-31 961 980	-18 690 000	-43 013 000	-80 025 000	2 100 000	-
Salg av aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	-1 251 548	-1 039 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Overføring fra driftsregnskapet	-5 094 000	-657 000	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-218 000			-	-	-
Bruk av bundne driftsfond	-1 035 441					
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-2 000 000	-			
Bruk av bundne fond investeringsfond	-			-	-	-
SUM FINANSIERING	-39 560 969	-22 386 000	-44 733 000	-81 745 000	380 000	-1 720 000
UDEKKET / UDISPONERT	139 231	-	-	-	-	-

Investeringsbudsjett for 2015 på kontonivå.**Ansvar 4170 Salg av tomter****Prosjekt: Salg av tomter Bergsmo og Mediå**

06700	Salg av tomter Bergsmo og Mediå	-560 000
05101	Ekstraordinære avdrag	560 000

Ansvar 1100 Fellesutgifter IKT**Prosjekt Oppgradering serverrom kommunehuset**

02311	Tjenester vedr. tekniske anlegg	560 000
04291	Merverdiavgift 25 prosent	140 000
07920	Merverdiavgift 25 prosent ref	-140 000
09100	Bruk av lån	-560 000

Ansvar 2400 Voksenopplæringen**Prosjekt: Inventar og utstyr**

02000	Inventar og utstyr	300 000
04291	Merverdiavgift 25 prosent	75 000
07920	Merverdiavgift 25 prosent ref	-75 000
09100	Bruk av lån	-300 000

Ansvar 4122 Brannvesen**Prosjekt: Kjøp av brannstasjon**

02850	Kjøp av bygninger	1 100 000
02852	Dokumentavgift	40 000
09100	Bruk av lån	-1 140 000

Ansvar 4150 Eiendomsdrift Grong samfunnshus**Prosjekt: Renovering samfunnssal med mer**

02515	Materialer vedr. påkostning	800 000
04290	Merverdiavgift	200 000
07290	Merverdiavg. Ref	-200 000
09100	Bruk av lån	-800 000

Ansvar 4124 GBU**Prosjekt: Utbygging GBU, samt regional kulturhus funksjon**

02310	Tjenester vedr. nybygg bygninger og anlegg	23 868 000
04290	Merverdiavgift	5 833 000
05001	Byggelånsrenter	299 000
08300	Spillemidler fra NTFK	-3 500 000
07290	Merverdiavg. Ref	-5 833 000
09100	Bruk av lån	-20 667 000

Prosjekt: Kjøp av NTE bygget

02850	Kjøp av bygninger	5 800 000
02803	Dokumentavgift	146 000
09100	Bruk av lån	-5 946 000

Ansvar 4185 Bjørgan Skisenter AS**Prosjekt: Bjørgan skisenter**

02851	Kjøp av anlegg	6 000 000
09100	Bruk av lån	-6 000 000

Ansvar 4300 Vannverk produksjon**Prosjekt: Kapasitetsøkning Farstøa**

02316	Tjenester vedr. påkostning teknske anlegg	1 000 000
-------	---	-----------

09100	Bruk av lån	-1 000 000
Ansvar 4301	Vannverk distribusjon	
Prosjekt:	Ny vannledning Fossland	
02310	Tjenester vedr. nybygg bygninger og anlegg	1 000 000
09100	Bruk av lån	-1 000 000
Ansvar 4303	Kloakk og ledningsnett	
Prosjekt:	Kloakkledning Mediåvollan	
02310	Tjenester vedr nybygg bygninger og anlegg	600 000
09100	Bruk av lån	-600 000
Ansvar 4304	Kloakkrenseanlegg	
Prosjekt	Mediå renseanlegg - forprosjekt	
02702	Konsulentonorar prosjektering	250 000
09100	Bruk av lån	-250 000
Ansvar 4310	Veier	
Prosjekt	Hengebru Tømmerås	
02317	Tjenester vedr. påkostninger veger	200 000
04290	Merverdavgift	50 000
07290	Merverdiavgift ref	-50 000
09100	Bruk av lån	-200 000
Ansvar 6801	Egenkapitalinnskudd	
Prosjekt	Egenkapitalinnskudd	
05292	Egenkapitalinnskudd	720 000
09700	Overføring fra driftsregnskapet	-720 000
Ansvar 9101	Formidlingslån	
05100	Avdrag på lån	1 000 000
05200	Utlån	4 500 000
09100	Bruk av lån	-4 500 000
09200	Avdrag på utlån	-1 000 000

23 Vedlegg

Vedlegg 1; Innmeldte behov fra avdelingslederne for investeringstiltak det ikke er funnet rom for i perioden.

Nye tiltak;	2015	2016	2017	2018
I-4126 Oppussing av gymbygg Harran Oppvekstsenter	1 000 000	1 000 000		
I-4121 Oppussing Kveinna Rønningen barnehage	190 000			
I-4180 Lysatuomatikk Gronghallen	220 000			
I-4131 Oppgradering av 3 stk ventilasjonsanlegg GHO.	400 000			
I 4124 Nytt ventilasjonsaggregat 360,002 og ny varmegjennvinner ventilasjon 360,001 ungdomskole	300 000			
I-4140 Bytte av varmegjennvinnere 4 ventilasjonsanlegg	220 000			
I-4131 GHO, solsiden, nytt kjøkken				
I-4124 Montering av heis GBU (går ut hvis vedtak om utbygging skole)	1 500 000			
I-4121 Ombygging av varmeanlegg til varmepumpeanlegg	300 000			
I-4180 Taktekking gronghallen eldste del.	350 000			
I-4125 Skifte av punkterte vindu Bergsmo skole	295 000			
I-4181 Rehabilitering av svømmehallen	100 000	6 250 000		
I-4131 Kjøleaggregat GHO ventilasjon S-fløy kjøkken og Vaskeri		300 000		
I-4131 Kjøleaggregat GHO ventilasjon S-fløy kFysioterapi		400 000		
I-4131 Kjøleaggregat GHO ventilasjon A-fløy Sykeheimen		500 000		
I-4180 Nødstrømsaggregat Gronghallen		450 000		
I-4126 Nytt ventilasjonsanlegg Gymbygg (går ut hvis oppussing av hele bygget gjennomføres)		130 000		
I-4131 SD styring GHO		531 000		
I-4126 SD styring Harran oppvekstsenter.		313 000		
I-4125 SD styring Bergsmo oppvekstsenter.		250 000		
I-4126 Universell utforming av Harran oppvekstsenter			100 000	500 000
I-4124 Etterisolering av klasserom 123, 4.klasserommet.			30 000	100 000
I-4124 Skifting av vindu ungdomskolen			385 000	
I-4122 Inngangsparti og garderobeforhold Bergsmo barnehage			50 000	500 000
I-4124 Garderobe SFO/barneskole ansatte GBU			50 000	500 000
I-4125 Etablering av alternative energikilder Bergsmo oppvekstsenter			100 000	1 000 000
I-4126 Etablering av alternative energikilder Harran oppvekstsenter			100 000	1 000 000
I-4182 Rehabilitering av Mediå stadion			424 000	
I-4125 Solskjerming vestvegg			410 000	
I-4180 Skillevegger i dusjer			160 000	
I-4140 Asfaltering av parkeringsplass kommunehuset			200 000	
I-4131 Asfaltering av ny P-plass GHO			120 000	
I-4131 Carporter hjemmesykepleien.			100 000	300 000
I-4131 Markiser omsorgsboliger GHO			240 000	
I-4183 Lysstolper på 5 erbane			188 000	
I-4310 Vegutbedring/asfaltering Leksåsbakken	800 000			
I-4391 Utskifting av den 28 år gamle brannbilen.	3 400 000			

I- 4310 Vegutbedring/asfaltering Grovin/Folkehøyskolebakken		600 000		
I- 4310 Ombygging vannledningsanlegg for sprinkling.				2 400 000
I- 4310 Vegutbedring/asfaltering Elstad.			800 000	
I- 4310 Vegutbedring/asfaltering Gartland,				800 000
I- 4310 Asfaltering Tømmeråsvegen.				700 000
I-4310 Reasfaltering Tinghaugen.				700 000
I-4181 Rehabilitering svømmehallen		6 750 000	6 750 000	
I-4700 Oppgradering av Fiskumfossen natur og kultursti	150 000	150 000		
I-4182 Rehabilitering Mediå stadion	212 000	213 000		
I-4183 Utskifting av dekke på kunstgressbanen GSFP		1 875 000	1 875 000	
I-4100 Rehabilitering av 6-mannsbolig Grovin	550 000	550 000		
I-4100 Rehabilitering av enebolig Sundspeten			650 000	
I-4100 Rehabilitering av Rønningen hybelhus	275 000	275 000		
SUM	10 262 000	20 537 000	12 882 000	8 500 000

Vedlegg 2; Innmeldte behov fra avdelingslederne for driftstiltak det ikke er funnet rom for i perioden.

Nye tiltak;	2015	2016	2017	2018
Kommunikasjonsutgifter nødnett for brann	63 000	138 000	138 000	138 000
Økt stillingsressurs grøntområdet fra 1.mai til 1. sept. Erstatter Namas-avtalen.	60 000	60 000	60 000	60 000
Kantklipping rasteplass/veger. Ekstra opparbeiding rasteplass Mediå i 2015.	80 000	40 000	40 000	
Fornyng av beplantning i deler av miljøgata i Grong sentrum. Viser til befaring med gartner.	80 000	80 000		
Veglytsutskifting til LED med vesentlig lavere energiforbruk.		80 000	80 000	80 000
Autoovernutskifting.			60 000	60 000
Kontroll og oppdimensjonering av brua på Fosslandsvegen. Viser til sak om økt aksellast.			100 000	
Eablering av 50% vaktmesterressurs	253 648	253 648	253 648	
Ny takteking Frivillig sentral	120 000			
Oppføring av gjerde mot E6 2-mannsbolig Harran sentrum	15 000	44 389	44 389	
Beplantning av hekk mot vegg Trøahaugen	15 000			
Oppussing av boliger Trøahaugen 1-3	110 000	115 000	120 000	
Rehabilitering av bad/boligRønningen 23	100 000			
Montering av Kitch board Rønningentunet	25 000			
Opparbeidelse av uteområde Sakrimoen og en ekstra lyktestolpe	75 000			
Eablering av personaltoalett, Rønningen 29 og 30	35 000			
Eablering av utebod Tua boliger	44 024	44 024	44 024	
Oppføring av søppelskur, omsorgsleiligheter sakrimoen	13 842			
Oppføring av søppelskur, utleieboliger	100 730			
Oppføring av søppelskur, Trygdeleiligheter	7 305			
Oppføring av søppelskur, Bakkan	7 805			
Oppføring av søppelskur, Rønningen 29 og 30.	13 842			

Handlingsprogram og økonomiplan 2015-2018 – Budsjett 2015

Innkjøp av gresklippere	15 000	5 000		
Etablering av nytt nøkkelsystem Qlick. Rønningentunet Utleie	35 000			
Etablering av nytt nøkkelsystem Qlick. Mediå kontor og leilighetsbygg	30 000			
Økt bokbudsjett til Grong folkebibliotek	30 000	30 000	30 000	30 000
Økning i støtte til idrettslag-/foreninger	40 000	40 000	40 000	40 000
Oppkjøring av skiløyper	50 000	50 000	50 000	50 000
Nytt kjøkken Utsikten	90 000			
Utbedring vannskade ved luftehatte hovedbygning/ etterisolering Harran skole	60 000	-7 000	-7 000	-7 000
Rullerende oppussing av klasserom GBU	75 000	75 000	75 000	75 000
Oppussing av kontorer H-fløy GHO	50 000	50 000	50 000	50 000
Oppgradering klasserom Bergsmo Skolr	50 000	50 000	50 000	50 000
Generell økning i vaktmesterressurs 50 %	241 000	241 000	241 000	241 000
Utvendig oppussing av vinduer Harran skole	40 000			
Oppgradering av TV anlegg GHO	100 000			
Skifte lysarmaturer stuer A-fløy GHO	50 000			
Energiledelse Grong kommune	78 000	-81 000	-250 000	-372 000
Skifte av kraner radiatorer kjeller Harran skole	50 000			
Avsetning til uforutsett vedlikehold	500 000	500 000	500 000	500 000
Bytting av takrenner hovedbygg Harran skole	60 000			
Automatisk døråpner kantine.		30 000		
Vindusmekanismer 1992 bygg. Harran skole		50 000		
Oppussing foaje foran møterom. Kommunehuset		52 000		
Oppussing av gangareal adm fløy. Kommunehuset		25 000		
Prosjekt Helhetlig nummerering av bygg og rom i kommunale bygg.		707 000		
Forlengelse gjerde mot elva.GBU		43 000		
Drikkevann stasjoner.GBU		15 000	62 000	10 000
Utbedring av tak administrasjonsbygg.		111 000		
Varmekabel i takrenne barneskolen. GBU		30 000		
Lyspunkt parkeringsplass, Ekker barnehage		50 000		
Vognskur/-bod Bergsmo barnehage.		60 000		
Garasjeport. Harran skole		10 000		
Asfaltering av adkomst /gangveier på uteområdet. Ekker barnehage			85 000	
Asfaltering av adkomst/ gangveier.Rønningen barnehage			75 000	
Asfaltering P-plass/rundkjøring. Rønningen barnehage			75 000	
Vognskur/-bod Rønningen barnehage. Rønningen barnehage			85 000	
Strømtilkobling toalett. Grong sports- og fritidspark			30 000	
Gapahuk Bergsmo barnehage.			63 000	
Klatrepyramide. Bergsmo barnehage.			75 000	
Taubane med plattform. Bergsmo barnehage			80 000	
Oppussing vegger barnehagen. Harran			40 000	
Vognbod barnehage. Harran			45 000	
Nye lagerrom kjeller GHO			55 000	

Kjøleanlegg adm rom. Bergsmo skole			30 000	30 000
Flere stikkontakter foaje/ungdomsklubb.			45 000	
Utskifting/flere stoler , Ekker og Rønningen barnehage	32 000			
Kjøleskap Saga og Møla	8 000			
35% førskolelærer/ped.leder erstatning for lederfunksjon 25% + 10%	187 000	187 000	187 000	187 000
70% stilling hjemmesykepleien	420 000	420 000	420 000	420 000
Multidose hjemmesykepleien	150 000	150 000	150 000	150 000
Dagsenter for eldre og personer med demens	275 000	275 000	275 000	275 000
Ambulerende nattevakt	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
SUM	5 035 196	5 123 061	4 696 061	3 167 000

Vedlegg 3; Kommunale betalingssatser (forslag som legges frem til behandling i egne saker)

	Prosentvis økning	Økning i kroner	Ny sats fom. 1.1.2015
ENDRING AV VANN- AVLØP- RENOVASJON OG FEIEGEBYRENE FRA 1.1.2015.			
Engangsgebyr tilknytning	Uendret		1 000,-
Abonnementsgebyr vann - næring	5%	52,-	1 076,-
Abonnementsgebyr vann - bolig	5%	52,-	1 076,-
Abonnementsgebyr avløp - næring	5%	76,-	1 583,-
Abonnementsgebyr avløp - bolig	5%	76,-	1 583,-
Vannmåler- enhetspris for vann kr/m3	5%	0,36	7,52
Vannmåler- enhetspris for avløp kr/m3	5%	0,67	13,98
Årsleie vannmåler inntil 25 millimeter	5%	12,-	259,-
Årsleie vannmåler inntil 26 -50 millimeter	5%	18,-	389,-
Årsleie vannmåler over 51 millimeter	5%	31,-	648,-
Vann Sats 1 - inntil 150 m ² bruksareal	5%	65,-	1 355,-
Vann Sats 2 - mellom 151 m ² – 200 m ² bruksareal	5%	87,-	1 807,-
Vann Sats 3 - mellom 201 m ² – 250 m ² bruksareal	5%	108,-	2 257,-
Vann Hytter, fritidshus (Inkl. Bjørgan)	5%	32,-	678,-
Avløp Sats 1 - inntil 150 m ² bruksareal	5%	121,-	2 517,-
Avløp Sats 2 - mellom 151 m ² – 200 m ² bruksareal	5%	161,-	3 354,-
Avløp Sats 3 - mellom 201 m ² – 250 m ² bruksareal	5%	202,-	4 194,-
Avløp Hytter, fritidshus (Inkl. Bjørgan)	5%	67,-	1 384,-
Renovasjon Abonnement 240 l.	64%	150,-	3 908,-
Renovasjon Abonnement 100 l, rabatt	Uendret		200,-
Renovasjon Abonnement 360 l, tillegg	Uendret		400,-
Heimekompostering, rabatt	25% økning	50,-	250,-
Hytterrenovasjon(fritidsbolig)	4%	30,-	780,-
Tillegg for stativ mellom 20-30 meter fra godkjent veg	25%	75,-	375,-
Caravan oppstilling	4%	15,-	390,-
Slamtømming Pris pr. abonnent < 5m3	5%	85,-	1 776,-
Slamtømming Pris pr. abonnent Pr. m3 over 5 m3	5%	22,-	458,-
Et pipeløp på en bygning	Uendret		427,-
For andre og/eller flere pipeløp	Uendret		275,-
Fjerning av beksot eller andre oppdrag	Uendret		803,-

BETALINGSSATSER 2015 I BARNEHAGE, SFO, MUSIKK- OG KULTURSKOLEN			
Barnehage - heltid		175,-	2 580,-
Barnehage - 80% plass		140,-	2 304,-
Barnehage - 60% plass		105,-	1 846,-
Barnehage - 40% plass		70,-	1 336,-
Dagsats for kjøp av enkeltdager	3,5%	9,-	277,-
For sein henting 10 min.	3,5%	5,-	155,-
Sfo, Harran og GBU Helplass	3,5%	67,-	2 005,-
Sfo, Harran og GBU 80%	3,5%	62,-	1 829,-
Sfo, Harran og GBU 60%	3,5%	50,-	1 476,-
Sfo, Harran og GBU 40%	3,5%	36,-	1 072,-
Sfo, Bergsmo Helplass	3,5%	50,-	1 491,-
Sfo, Bergsmo 80%	3,5%	46,-	1 355,-
Sfo, Bergsmo 60%	3,5%	37,-	1 097,-
Sfo, Bergsmo 40%	3,5%	27,-	780,-
Kjøp av enkeltdager sfo	3,5%	6,-	177,-
Dagspris i skoleferier sfo	3,5%	6,-	177,-
For sein henting sfo	3,5%	6,-	171,-
Instrumentopplæring	3,5%	95,-	2 816,-
Musikkmoro	3,5%	71,-	2 113,-
Musikkbarnehage	3,5%	50,-	1 478,-
BETALINGSSATSER FOR PRAKTISK BISTAND M.M. 2015			
Matombringing Hel porsjon middag		3,-	86,-
Matombringing Halv porsjon middag		2,-	59,-
Matombringing Tørrmat (frokost/kvelds)		3,-	45,-
Besøkende – middag			110,-
Besøkende - tørrmåltid			65,-
For beboere i tryde- og omsorsboliger GHO som har kaffeservering med tilbehør på sykeheimen og servering for egne besøkende.		5,-	155,- pr, mnd
Hjemmetjenestene – under 2 G		3,-	90,-
Hjemmetjenestene – mellom 2 og 3 G		4,-	118,-
Hjemmetjenestene – mellom 3 og 4 G		5,-	136,-
Hjemmetjenestene – mellom 4 og 5 G		6,-	158,-
Hjemmetjenestene – over 5 G		6,-	185,-
Trygghetsalarmer		10,-	255,-
Renhold til private		0,-	260,-
Vaskeritjenester – håndklær pr. stk		1,-	16,-
Vaskeritjenester – jakker pr. stk		4,-	34,-
Vaskeritjenester – bukser pr. stk		1,-	26,-
Faste vaskeritjenester			210,- pr mnd.